

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI PUTNA

JUDEȚUL SUCEAVA

2021-2027

CUPRINS

1. Introducere 6
1.1 Definiție 6
1.2 Scop 6
1.3 Motivație 6
1.4 Misiune 7
1.5 Viziune 7
1.6 Obiectivul General 8
2. Metodologie 9
3. Context de Dezvoltare 10
3.1 Contextul European 10
Pactul Ecologic European (European Green Deal) 13
Planul de Investiții pentru o Europă Durabilă 14
Mecanismului pentru o Tranziție Justă 15
Politica agricolă și de dezvoltare rurală pentru perioada 2021-2027 16
Politica Agricolă Comună 2021-2027 17
3.2 Contextul național 18
4. Regiunea de dezvoltare Nord-Est 23
4.1 Localizare și delimitare teritorială 23
Poziționarea geografică a Regiunii de Dezvoltare Nord-Est 24
Încadrarea comunei Putna în contextul regional 24
4.2 Particularități fizico-geografice ale Regiunii Nord-Est 24
4.3 Populația Regiunii Nord-Est și a comunei Putna 25
4.4 Economia Regiunii Nord-Est și a comunei Putna 26
5. Județul Suceava 27
5.1 Așezare geografică și organizare adminsitrativ-teritorială 27
5.2 Relief, climă și resurse naturale 27
5.3 Populație și caracteristici demografice 28
5.4 Economie și activități productive 29
5.5 Infrastructură și conectivitate 29
5.6 Educație, sănătate și servicii sociale 30
5.7 Patrimoniu cultural și potențial turistic 30
5.8 Mediu, dezvoltare durabilă și energie 31
5.9 Direcții strategice de dezvoltare la nivel județean 32

5.10 Relevanța contextului județean pentru dezvoltarea comunei Putna....32
6. Comuna Putna....34
6.1 Localizare, structură administrativă și accesibilitate....34
6.2 Scurt istoric....34
6.3 Cadrul natural....38
Relieful....38
Rețeaua hidrografică....38
Clima....39
Flora și Fauna....39
Resursele solului....40
Riscuri naturale....41
Elemente de patrimoniu....42
Eficiența energetică, utilizarea energiei regenerabile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră....43
Potențialul de utilizare a energiei solare....43
Eficiența energetică la nivelul comunei Putna....44
Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră....44
7. Analiza situației curente....46
7.1 Fondul funciar....46
7.2 Fondul locativ....47
7.3 Economia....49
Mediul de afaceri....49
Industria....51
Construcțiile....52
Transporturile....52
Comerțul....53
Turismul....54
7.4 Agricultură....57
Cultivarea plantelor....57
7.5 Infrastructura....58
Alimentarea cu apă și canalizare....58
Alimentarea cu energie electrică....59
Rețeaua de iluminat public....60
Salubritate....60
Rețeaua de drumuri....61

7.6 Populația....62
Componența etnică a comunei Putna....64
Componența confesională a comunei Putna....65
7.7 Educație....65
7.8 Cultura în comuna Putna....67
7.9 Sănătate și servicii sociale....68
7.10 Administrație locală....72
7.11 Venituri preconizate pentru perioada 2024-2027....73
8. Analiza SWOT....75
8.1 Demografie și capital uman....76
8.2 Învățământ și educație....77
8.3 Cultură și patrimoniu....78
8.4 Economie....79
8.5 Infrastructură și mediu....80
9. Strategia de dezvoltare locală propusă....82
9.1 Context....82
9.2 Viziunea....83
10.Portofoliul de Proiecte prioritare de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 și perspectiva de dezvoltare ulterioară....85
11.Implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei....101
12.Surse de finațare....103
12.1 Surse de finanțare din bugetele naționale....103
Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”....103
Programele Administrației Fondului pentru Mediu (AFM)....104
Programele Companiei Naționale de Investiții (CNI)....106
12.2 Alternative de finanțare, altele decât fondurile structurale și de coeziune, în care autoritățile publice locale pot fi solicitanți eligibili sau parteneri....108
Programul Regional Nord-Est 2021–2027....108
Planul Strategic PAC 2023–2027 și intervenția LEADER – DR-36....109
Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)....111
Programul LIFE 2021–2027....112
Programul Europa Creativă 2021–2027....113
Administrația Fondului Cultural Național (AFCN)....115

13.BIBLIOGRAFIE 118

13.1 Documente strategice și de planificare la nivel european 118

13.2 Documente strategice și programe de dezvoltare la nivel național, regional și local 119

13.3 Legislație și cadrul normativ relevant 120

13.4 Surse statistice, demografice și economice 121

13.5 Surse privind infrastructura, mediul, patrimoniul și turismul 122

13.6 Alte surse documentare și instituționale 122

1. Introducere

1.1 Definiție

Strategiile de Dezvoltare Locală reprezintă un instrument de planificare pe o perioadă determinată de timp, ce constă într-o viziune de dezvoltare realistă, care poate fi realizată prin atingerea obiectivelor și măsurilor stabilite în urma analizei diagnostic a situației existente la nivelul unității administrativ teritoriale.

La baza unei Strategii de Dezvoltare Locală stau principiile dezvoltării durabile a zonei țintă, adresând cerințele existente de dezvoltare și oferind generațiilor viitoare PSibilitatea realizării propriilor obiective de dezvoltare.

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Putna reprezintă un document de planificare strategică realizat pentru perioada 2021-2027, în conformitate cu principiile dezvoltării durabile. Aceasta reprezintă fundamentul planului de dezvoltare a Comunei Putna, cu rol esențial atât în orientarea dezvoltării economico-sociale, cât și în accesarea fondurilor structurale și de coeziune ale Uniunii Europene.

Direcțiile de dezvoltare ale Comunei Putna sunt respectate de către obiectivele propuse în prezenta strategie. De asemenea, Strategia se încadrează în documentele programatice naționale.

1.2 Scop

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un instrument esențial de planificare strategică, având ca scop valorificarea eficientă și durabilă a resurselor locale, integrarea activităților economice, sociale, culturale și administrative, precum și stabilirea unei viziuni comune asupra dezvoltării comunității. Aceasta urmărește identificarea nevoilor și a potențialului local, stabilirea priorităților de investiții, modernizarea infrastructurii, îmbunătățirea serviciilor publice, stimularea economiei locale și protejarea patrimoniului natural și cultural.

Totodată, strategia promovează implicarea activă a comunității și colaborarea dintre administrația publică, mediul economic și societatea civilă, contribuind la consolidarea identității locale și a coeziunii sociale. Prin corelarea obiectivelor locale cu politicile de dezvoltare județene, regionale, naționale și europene, aceasta facilitează atragerea finanțărilor și implementarea unor proiecte integrate, orientate către creșterea calității vieții, dezvoltarea economică sustenabilă și asigurarea unui progres echilibrat pe termen lung.

1.3 Motivație

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Putna este fundamentată pe necesitatea identificării și valorificării potențialului existent la nivelul comunității, precum și pe dorința de a asigura o dezvoltare socioeconomică echilibrată, durabilă și adaptată nevoilor actuale și viitoare ale

populației. Strategia urmărește să reflecte interesele, aspirațiile și prioritățile cetățenilor în ceea ce privește direcțiile de modernizare, regenerare și dezvoltare ale comunei, promovând o viziune comună asupra evoluției localității și consolidând implicarea comunității în procesul decizional.

Documentul strategic are rolul de a furniza autorităților administrației publice locale un cadru informațional și analitic coerent, fundamentat pe evaluarea situației existente, identificarea principalelor probleme și oportunități de dezvoltare și stabilirea unor obiective și direcții prioritare de intervenție. Prin intermediul acestuia se urmărește eficientizarea procesului decizional, prioritizarea investițiilor publice, utilizarea responsabilă a resurselor disponibile și creșterea capacității administrative de a atrage și gestiona fonduri europene, naționale și alte surse de finanțare.

În acest context, motivația elaborării strategiei derivă din necesitatea asigurării unei dezvoltări integrate a Comunei Putna, prin modernizarea infrastructurii, îmbunătățirea calității serviciilor publice, stimularea economiei locale, valorificarea potențialului turistic și cultural și protejarea patrimoniului natural și construit.

1.4 Misiune

Misiunea Comunei Putna constă în promovarea unei dezvoltări locale durabile, echilibrate și integrate, orientate către creșterea calității vieții locuitorilor și îmbunătățirea condițiilor socioeconomice la nivelul comunității. Prin implementarea proiectelor și măsurilor prevăzute în Strategia de Dezvoltare Locală, administrația publică urmărește modernizarea infrastructurii, diversificarea și creșterea calității serviciilor publice, stimularea economiei locale și valorificarea eficientă a resurselor disponibile.

Totodată, misiunea strategiei presupune identificarea și aplicarea unor soluții inovatoare și sustenabile pentru problemele semnalate de cetățeni sau identificate la nivelul administrației publice locale, promovând transparența, participarea comunității și colaborarea între actorii locali. Prin aceste demersuri se urmărește crearea unui mediu favorabil dezvoltării economice și sociale, în beneficiul generațiilor prezente și viitoare.

1.5 Viziune

Viziunea de dezvoltare strategică a Comunei Putna pentru perioada 2021–2027 este reprezentată de transformarea localității într-o comunitate modernă, prosperă, competitivă și atractivă, capabilă să ofere locuitorilor condiții de trai îmbunătățite și oportunități diversificate de dezvoltare economică și socială.

Realizarea acestei viziuni presupune modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și rutiere, îmbunătățirea accesului la servicii publice de calitate, susținerea inițiativelor antreprenoriale și valorificarea potențialului turistic, cultural și natural al comunei. O atenție deosebită este acordată

conservării identității locale, protejării mediului înconjurător și promovării principiilor dezvoltării durabile, astfel încât progresul economic să fie corelat cu bunăstarea comunității și utilizarea responsabilă a resurselor.

1.6 Obiectivul General

Obiectivul general al Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Putna constă în asigurarea unei dezvoltări integrate, echilibrate și sustenabile a teritoriului, prin armonizarea și valorificarea celor patru componente fundamentale ale dezvoltării locale: economică, socială, de mediu și tehnologică. Această abordare urmărește consolidarea relațiilor de interdependență dintre resursele disponibile, nevoile comunității și oportunitățile de dezvoltare, în vederea creșterii competitivității și atractivității localității.

În acest sens, strategia vizează stimularea economiei locale, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii, îmbunătățirea serviciilor publice, protejarea patrimoniului natural și cultural, precum și integrarea soluțiilor inovatoare și a tehnologiilor moderne în procesul de dezvoltare. Atingerea obiectivului general presupune utilizarea eficientă a resurselor financiare și instituționale, atragerea investițiilor și a finanțărilor nerambursabile, precum și adaptarea permanentă a politicilor locale la evoluția nevoilor și priorităților comunității.

2. Metodologie

Metodologia aplicată pentru realizarea prezentei strategii, privind culegerea, stocarea și prelucrarea informațiilor, interpretarea rezultatelor privind dezvoltarea locală a comunei, elaborarea obiectivelor și determinarea unui plan de acțiune cu domenii de intervenție și portofoliu de proiecte propuse pe baza analizei diagnostic a situației comunei Putna a fost realizată prin următoarele procese: Analiza situației inițiale – proces în urma căruia a avut loc identificarea, colectarea și evaluarea datelor, studiilor și materialelor despre Comuna Putna, privind infrastructura, mediul, dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și capacitatea administrativă. În această etapă, s-a avut în vedere elaborarea unei structuri cadru privind analiza diagnostic din punct de vedere al dezvoltării locale, stabilirea și identificarea categoriilor de date, a informațiilor necesare și a principalilor furnizori de date. De asemenea, s-a apelat la diverse metode de cercetare:

- Baze de date și statistici aparținând INSSE
- Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Putna 2014 – 2020
- Informații din surse deschise precum publicații, site-uri dedicate și din media
- Date furnizate de către angajații primăriei Comunei Putna

În aprecierea conținutului informațional al prezentei strategii de dezvoltare locală este recomandat de avut în vedere următoarele aspecte:

- Privarea de informație a părților interesate poate afecta calitatea deciziilor, generând efecte negative asupra planului și direcției de acțiune la nivelul comunei, cu implicații atât directe, cât și indirecte, asupra măsurilor întreprinse și asupra impactului prognozat al acestora. În acest sens, datorită importanței fundamentale a informației privind dezvoltarea locală a comunei Putna pentru realizarea viziunii și îndeplinirii obiectivelor stabilite, se recomandă punerea acesteia la dispoziția entităților interesate într-o formă cât mai accesibilă.
- Datele și concluziile prezentate în prezenta strategie sunt rezultatul unei analize obiective întreprinse pe baza datelor disponibile. Eventuale ajustări ale acestora sunt PSibile în etapele de implementare și monitorizare, pe baza sugestiilor furnizate de către factorii interesați.

3. Context de Dezvoltare

3.1 Contextul European

În ultimii ani, lumea a devenit din ce în ce mai marcată de tulburări, complexă și supusă unor schimbări rapide. Această stare, de fapt, aduce cu sine atât oportunități, cât și provocări. În acest sens, Uniunea Europeană urmărește să-și consolideze rolul în acest mediu în schimbare.

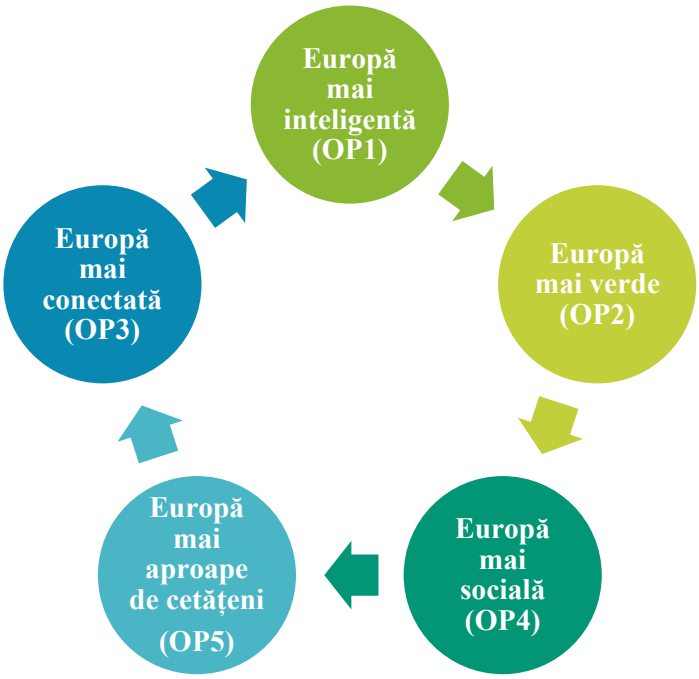
Bazându-se pe un buget de 373 de miliarde euro în angajamente pentru perioada 2021-2027, politica de coeziune are, din perspectiva investițiilor, capacitatea de a contribui la eliminarea decalajelor, reducerea disparităților economice și la stimularea redresării în urma efectelor generate de pandemia COVID-19.

Resursele vor fi direcționate în continuare către regiunile care au cea mai mare nevoie de investiții pentru a recupera decalajul în raport cu restul UE.

În contextul crizei generate de pandemia COVID-19, investițiile multianuale prevăzute de pachetul de coeziune pentru perioada 2021-2027 și concentrarea majorității resurselor asupra țărilor și regiunilor mai slab dezvoltate va avea ca efect scontat atenuarea efectelor sociale și economice pe termen lung ale pandemiei, contribuind totodată la buna funcționare a pieței unice, fiind o legătură puternică, directă între UE și regiunile și orașele sale.

Astfel se propune ca investițiile politicii de coeziune în perioada 2021-2027 să se axeze pe cinci obiective investiționale după cum urmează:

- *OP1 - Europă mai inteligentă* (aspecte ce privesc cercetarea-dezvoltarea-inovarea, digitalizarea, transformarea economică inovatoare și inteligentă și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii);
- *OP2 - Europă mai verde* (aspecte ce privesc Mediul, Energia și Mobilitatea urbană: fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice);
- *OP3 - Europă conectată* (aspecte ce privesc Transportul și Broadband: cu rețele strategice de transport și digitale);
- *OP4 - Europă mai socială* (aspecte ce privesc Educația, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate);
- *OP5 - Europă mai apropiată de cetățenii săi* (aspecte ce privesc Dezvoltarea regională și locală prin: sprijinirea dezvoltării sustenabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă locale).



Obiective Principale de Politică ale UE pentru perioada 2021-2027

Sursa: *https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/priorities*

Investițiile și direcțiile de dezvoltare ale Uniunii Europene sunt în linie cu concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, prin documentul politic intitulat "Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă" asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) din Agenda 2030 pentru Dezvoltarea Durabilă a Organizației Națiunilor Unite sunt strâns legate între ele și concepute pentru a fi indivizibile, motiv pentru care integrarea acestora în acțiunile întreprinse de toți actorii este esențială pentru aplicarea cu succes a acestora pe teren.

Îmbunătățirea sinergiei și coerenței între politici și dezvoltarea unui cadru de reglementare financiar și comportamental care să faciliteze transpunerea acestora în realitate este imperios necesară.



Obiectivele de dezvoltare durabilă

Sursa: *http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/despre/*

Statele membre ale UE ocupă deja primele locuri în privința punerii în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD). Cu toate acestea, nicio țară din lume nu a atins toate obiectivele convenite și, la o analiză mai atentă a performanței UE privind obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD), se observă că UE trebuie să facă în continuare eforturi pe toate fronturile, motiv pentru care atât aceasta cât și Statele Membre se angajează să atingă aceste obiective de dezvotlare durabilă prin cele 5 obiective investiționale asumate pentru perioada 2021-2027.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă este structurată pe cei trei piloni ai dezvoltării durabile: economic, social și de mediu.

În mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind Pachetul Legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-20271. Acesta cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR);
- Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC);
- Regulamentul privind cooperarea teritorială;
- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră;
- Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).

1 Pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027 https://ec.europa.eu/info/publications/regional-development-and-cohesion_en

Ca urmare a evaluării implementării la nivelul UE a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, în data de 18 octombrie 2018, Consiliului European a emis un nou set de concluzii[2]:

„12. UE și statele sale membre își mențin angajamentul ferm față de Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă și față de punerea în aplicare a acesteia. Consiliul European salută intenția Comisiei de a publica, în 2018, documentul său de reflecție, care ar trebui să deschidă calea către adoptarea în 2019 a unei strategii cuprinzătoare de punere în aplicare".

În cadrul președinției României la Consiliul UE (ianuarie 2019 - iunie 2019), Grupul de lucru pentru Agenda 2030 de la nivelul acestei instituții a obținut progrese importante în ceea ce privește implementarea Obiectivelor pentru Dezvoltare Durabilă la nivel european.

Adoptarea Concluziilor Consiliului UE „Către o Europă tot mai sustenabilă până în 2030"[3] este una dintre cele mai importante realizări. Cele 27 de articole reafirmă angajamentul Uniunii Europene pentru Agenda 2030 și schițează un cadru prin care poate fi implementată. Concluziile Consiliului UE au fost incluse și în discuțiile ce au stat la baza Agendei strategice a Comisiei Europene, care cuprinde o parte importantă dedicată dezvoltării durabile.

Pactul Ecologic European (European Green Deal)

O altă direcție mare de politică setată la nivel european este dată de Pactul Ecologic European (European Green Deal), care propune o nouă strategie de creștere, având drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor.

Pactul urmărește, de asemenea, să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural al UE, precum și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente. În același timp, tranziția trebuie să fie echitabilă și favorabilă incluziunii, trebuie să pună oamenii pe primul plan și să acorde atenție regiunilor, industriilor și lucrătorilor care se vor confrunta cu cele mai mari dificultăți.

Pactul ecologic european este o parte integrantă a strategiei Comisiei Europene de punere în aplicare a Agendei 2030 a Organizației Națiunilor Unite și a obiectivelor de dezvoltare durabilă.

Pactul are următoarele obiective:

- Sporirea nivelului de ambiție al UE în materie de climă pentru 2030 și 2050

2 Concluziile Consiliului European din 18 octombrie 2018 https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/10/18/20181018-european-council-conslusions/

3 Concluziile Consiliului UE Către o Europă tot mai sustenabilă până în 2030 https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2019/04/09/sustainable-development-council-adopts-conclusions/

- Furnizarea de energie curată, sigură și la prețuri accesibile
- Mobilizarea sectorului industrial pentru o economie curată și circulară
- Construirea și renovarea clădirilor într-un mod eficient din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor
- Accelerarea tranziției către o mobilitate durabilă și inteligentă
- „De la fermă la consumator": conceperea unui sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic
- Conservarea și refacerea ecosistemelor și a biodiversității
- Reducerea poluării la zero pentru un mediu fără substanțe toxice

Planul de Investiții pentru o Europă Durabilă

Uniunea Europeană este hotărâtă să devină, până în 2050, primul bloc continental care să fie neutru din punct de vedere climatic. Pentru aceasta este nevoie de investiții semnificative atât din partea UE și a sectorului public național, cât și din partea sectorului privat. Planul de Investiții pentru Pactul Ecologic European – Planul de Investiții pentru o Europă Durabilă va mobiliza investiții publice și va contribui la deblocarea de fonduri private prin intermediul unor instrumente financiare ale UE, în special InvestEU, ceea ce ar duce la investiții în cuantum de minimum o mie de miliarde de euro.

Planul de Investiții pentru Pactul Ecologic European va mobiliza fonduri UE și va crea un cadru favorabil care să faciliteze și să stimuleze investițiile publice și private necesare pentru tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, verde, competitivă și incluzivă. Venind în completarea altor inițiative anunțate în cadrul Pactului Ecologic, planul se bazează pe trei dimensiuni:

- Finanțare: mobilizarea, în următorul deceniu, a unui cuantum de minimum o mie de miliarde de euro reprezentând investiții durabile. Cea mai mare proporție de până acum de cheltuieli din bugetul UE pentru acțiuni climatice și de mediu va face PSibilă atragerea de fonduri private, un rol-cheie urmând a fi jucat de Banca Europeană de Investiții.
- Facilitare: oferirea de stimulente pentru deblocarea și redirecționarea investițiilor publice și private. UE va furniza investitorilor instrumente, plasând resursele financiare durabile în centrul sistemului financiar și va facilita realizarea de investiții durabile de către autoritățile publice, încurajând „înverzirea" bugetului și achizițiile publice ecologice și concepând modalități de a facilita procedurile de aprobare a ajutoarelor de stat destinate regiunilor vizate de tranziția justă.
- Sprijin practic: Comisia va acorda sprijin autorităților publice și promotorilor proiectelor pentru planificarea, conceperea și executarea de proiecte sustenabile.

Mecanismului pentru o Tranziție Justă

Tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic într-o manieră echitabilă prin care nimeni nu este lăsat în urmă este realizată prin intermediul Mecanismului pentru o Tranziție Justă.

Deși toate regiunile vor avea nevoie de finanțare, iar Planul de investiții pentru Pactul ecologic european o va furniza, mecanismul asigură un sprijin țintit care să ajute la mobilizarea unui cuantum de cel puțin 100 de miliarde de euro în perioada 2021-2027 în cele mai afectate regiuni, în scopul de a se atenua impactul socioeconomic al tranziției. Mecanismul va crea investițiile necesare pentru a ajuta lucrătorii și comunitățile care se bazează pe lanțul valoric al combustibililor fosili. Mecanismul va suplimenta contribuția substanțială de la bugetul UE prin intermediul tuturor instrumentelor care sunt relevante în mod direct pentru tranziție.

Mecanismul pentru o tranziție justă va consta în trei surse principale de finanțare:

- Un Fond pentru o Tranziție Justă - care va primi fonduri noi din partea UE în cuantum de 7,5 miliarde de euro, care se adaugă cuantumului inclus în propunerea Comisiei pentru următorul buget pe termen lung al UE. Pentru a putea valorifica partea din fond care le revine, statele membre vor trebui, în colaborare cu Comisia, să identifice teritoriile eligibile prin intermediul unor planuri teritoriale specifice privind tranziția justă. Statele membre vor trebui, de asemenea, să se angajeze să aloce, pentru fiecare euro din Fondul pentru o tranziție justă, fonduri din Fondul european de dezvoltare regională și din Fondul social european plus și să furnizeze resurse naționale suplimentare. Efectul cumulat va consta în finanțare în cuantum de 30-50 de miliarde de euro, care va mobiliza și mai multe investiții. Fondul va furniza în principal granturi regiunilor. De exemplu, va sprijini lucrătorii în dobândirea de abilități și competențe pentru viitoarea piață a forței de muncă și va ajuta IMM-urile, startup-urile și incubatoarele de afaceri să creeze noi oportunități economice în aceste regiuni. Totodată, fondul va sprijini investițiile
- schemă specifică pentru o tranziție justă în cadrul InvestEU, pentru mobilizarea de investiții în cuantum de până la 45 de miliarde de euro. Această schemă va încerca să atragă investiții private, inclusiv în energie și transporturi durabile, care să aducă beneficii regiunilor respective și să ajute economiile acestora să găsească surse noi de creștere.
- Un mecanism de împrumut pentru sectorul public, în colaborare cu Banca Europeană de Investiții, cu garanții de la bugetul UE, pentru mobilizarea unor investiții de 25-30 de miliarde de euro. Mecanismul va fi folosit pentru împrumuturi acordate sectorului public, de exemplu în sectorul rețelelor de încălzire centralizată și în cel al renovării clădirilor.

Mecanismul pentru o tranziție justă vizează mai mult decât finanțarea: prin intermediul unei platforme dedicate tranziției juste, Comisia va furniza asistență tehnică statelor membre și investitorilor și se va asigura că sunt implicate comunitățile afectate, autoritățile locale, partenerii

sociali și organizațiile neguvernamentale. Mecanismul pentru o tranziție justă va include un cadru de guvernanță puternic, axat pe planuri teritoriale specifice privind tranziția justă.

La acest mecanism se adaugă și măsura de „înverzire" a bugetelor naționale și trimiterea unor semnale de preț corecte.

Bugetele naționale joacă un rol esențial în procesul de tranziție. O mai mare utilizare a instrumentelor care permit integrarea preocupării pentru mediu în procesul de stabilire a bugetelor va contribui la redirecționarea investițiilor publice, a consumului și a taxării către prioritățile ecologice, nu către subvenții care au efecte nefaste pentru mediu. Comisia va colabora cu statele membre pentru a verifica și a stabili practicile de „înverzire" a bugetelor.

Reformele fiscale bine concepute pot stimula creșterea economică și reziliența la șocurile climatice și pot contribui la construirea unei societăți mai echitabile și la asigurarea unei tranziții echitabile. Aceste reforme au un rol direct, întrucât trimit semnale de preț corecte și oferă stimulente adecvate pentru comportamentul durabil al producătorilor, al utilizatorilor și al consumatorilor. La nivel național, Pactul Ecologic European va crea contextul pentru instituirea unor ample reforme fiscale, pentru eliminarea subvențiilor pentru combustibilii fosili, pentru deplasarea presiunii fiscale dinspre forța de muncă spre poluare și pentru luarea în calcul a considerentelor sociale.

Politica agricolă și de dezvoltare rurală pentru perioada 2021-2027

PADR va continua să vizeze dezvoltarea sustenabilă a agriculturii, sectorului alimentare și a zonelor rurale, prin intermediul Fondului European pentru Garantarea Agricolă (FEGA) și Fondul European Agricol pentru Dezvoltarea Rurală (FEADR).

FEGA și FEADR contribuie la îndeplinirea următoarelor obiective generale:

- promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care garantează securitatea alimentară;
- stimularea îngrijirii mediului și a combaterii schimbărilor climatice și contribuția la îndeplinirea obiectivelor Uniunii legate de mediu și climă;
- consolidarea structurii socioeconomice a zonelor rurale.

Obiectivele generale sunt completate de obiectivul transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri.

De asemenea, în regulament sunt propuse următoarele obiective specifice:

- sprijinirea veniturilor fiabile ale fermelor și a rezilienței în întreaga Uniune, în vederea îmbunătățirii securității alimentare;
- îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, inclusiv punerea unui accent mai puternic asupra cercetării, tehnologiei și digitalizării;

- îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;
- contribuirea la energia sustenabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;
- promovarea dezvoltării sustenabile și a gospodăririi eficiente a unor resurse naturale precum apa, solul și aerul;
- contribuirea la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor;
- atragerea tinerilor fermieri și facilitarea dezvoltării întreprinderilor din zonele rurale;
- promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile;
- îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele sigure, hrănitoare și sustenabile, la deșeurile alimentare și la bunăstarea animalelor.

Politica Agricolă Comună 2021-2027

În baza propunerilor legislative ale Comisiei Europene de la data de 1 iunie 2018 privind politica agricolă comună (PAC) pentru perioada 2021-2027, care vor actualiza politica agricolă comună, astfel încât aceasta să ajute și mai mult agricultorii și zonele rurale în anii care vin, PAC este așteptată să reacționeze mai bine la provocările actuale și viitoare, continuând, în același timp, să sprijine nevoile acute ale fermierilor europeni.

Ca urmare a negocierilor dintre Consiliul UE și Parlamentul European, data de începere provizorie a reformei PAC propuse a fost amânată până la data de 1 ianuarie 2023.

În urma alocării fondurilor PAC pentru perioada 2021-2027 din bugetul pe termen lung al UE, s-a convenit asupra unui regulament de tranziție pentru anii 2021 și 2022. Regulamentul de tranziție va extinde majoritatea normelor PAC care au fost în vigoare în perioada 2014-2020, dar va adăuga în același timp noi elemente pentru a include obiective de mediu mai ambițioase și pentru a asigura o tranziție lină către viitorul cadru PAC, așa cum este prevăzut în propunerile Comisiei.

Propunerile Comisiei vizează promovarea unui sector agricol durabil și competitiv, care să poată contribui în mod semnificativ la Pactul verde european, în special în ceea ce privește Strategia „De la fermă la consumator” și Strategia privind biodiversitatea. Propunerile se concentrează în special pe:

- asigurarea unui viitor economic stabil și corect pentru agricultori;
- stabilirea unor ambiții mai mari pentru acțiunile legate de mediu și de climă;
- păstrarea agriculturii în inima societății europene.

Pentru atingerea acestor obiective ample, Comisia Europeană a stabilit 9 obiective punctuale:



Obiectivele Comisiei Europene

Sursa: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/107/instrumentele-pac-si-reformele-acestora

În PAC 2021-2027, se va pune accent pe susținerea formelor asociative din sectorul agricol, în principal organizațiile de producători.[4] De asemenea, este așteptată o alocare financiară totală pentru plățile directe de 13,5 miliarde euro, o creștere de 10,2% față de perioada 2014-2020.

3.2 Contextul național

Planurile naționale de dezvoltare reprezintă conceptul specific al politicii europene de coeziune economică și socială și urmăresc realizarea unei dezvoltări echilibrate a statelor membre ale UE cu sprijin financiar prin reducerea decalajelor de dezvoltare dintre statele membre și zonele comunitare. Instrumente numite fonduri structurale.

La nivel național, obiectivele și direcțiile de dezvoltare stabilite la nivelul UE sunt implementate prin Programele Naționale de Reformă (PNR). Acesta formează o platformă-cadru pentru definirea măsurilor de reformă pentru a aborda prioritățile identificate la nivelul UE, recomandările specifice fiecărei țări și anumite provocări identificate de COM în evaluările sale anuale, cunoscute sub denumirea de rapoarte naționale.

Planul național de reformă este elaborat în conformitate cu Orientările COM și cu prioritățile identificate în Strategia anuală de creștere durabilă (ASGS), ținând cont de Recomandările specifice țării (RSC) și Raportul de țară al României.

ASGS este un document de strategie prin care Comisia Europeană stabilește politicile economice și prioritățile de ocupare a forței de muncă ale UE și ale statelor sale membre pentru următoarele 12 luniPlanul Național de Reformă prezintă următoarele 8 obiective :

4 https://fermierinromania.ro/pac-2021-2027-135-miliarde-euro-mai-mult-cu-102-pentru-platile-directe-in-agricultura/

a) Ocuparea forței de muncă
b) Cercetare, dezvoltare, inovare (CDI)
c) Mediu și schimbări climatice
d) Surse regenerabile de energie
e) Eficiență energetică
f) Părăsirea timpurie a școlii
g) Educația terțiar
h) Incluziunea socială și combaterea sărăciei

Poziția României cu privire la viitoarea PAC poate fi găsită în documentul „Memorandum – Poziția preliminară a României cu privire la comunicarea Comisiei „PAC în perspectiva 2020: Cum putem răspunde provocărilor viitoare legate de alimentație, resurse naturale și teritoriu".

În cadrul Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă a României 2020 și 2030, Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2020 urmăresc atingerea principalilor indicatori ai dezvoltării durabile atingând nivelul mediu actual al țărilor UE. În ceea ce privește obiectivele care urmează să fie atinse până în 2030, strategia își propune să aducă România mult mai aproape de nivelul mediu de apartenență la UE pentru anul respectiv. Din perspectiva indicatorilor de dezvoltare durabilăRomânia, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030.

În septembrie 2015, România a participat la summit-ul pentru dezvoltare împreună cu liderii a 193 de state membre ale Națiunilor Unite și a adoptat Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, un plan de acțiune global universal în domeniul dezvoltării care vizează promovarea dezvoltării a trei Echilibru între dimensiuni. Dezvoltare durabilă: economică, socială și de mediu. Pentru prima dată, aceste acțiuni vizează atât țările dezvoltate, cât și țările în curs de dezvoltare.

În ceea ce privește structura planului de afaceri pentru anii 2021-2027 la nivelul României, se propune următoarea structură a planului de afaceri legat de implementarea politicilor de coeziune la nivel național:

a) Programul de Dezvoltare Durabilă (PDD)
b) Programul Transport (PT)
c) Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
d) Programul Sănătate (PS)
e) Programul Educație și Ocupare (PEO)
f) Programul Dezvoltare Durabilă (PDD)
g) Programul Incluziune și Demnitate Socială (PoIDS)
h) Programul Tranziție Justă (PTJ)

i) Programul Asistență Tehnică (PoAT)

Astfel că, datorită poziționării sale, comuna Putna (județul Suceava), aparține Regiunii de Dezvoltare Nord-Est. În perioada 2021-2027, suma totală a fondurilor europene estimată a fi atrasă în Regiunea Nord-Est, prin PR 2021-2027 este de peste 586 mil. euro.

Pentru această perioadă, Regiunea Nord-Est va avea propriul Program Regional, cu priorități și alocări adaptate nevoilor regionale, pornind de la necesitățile de Dezvoltare ale regiunii, pe diverse domenii de intervenție pentru autoritățile publice sau mediul privat de afaceri, pentru inovare și cercetare, pentru dezvoltare urbană, protecția mediului, sectorul educației sau promovarea patrimoniului cultural și al turismului.

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est (ADR NORD-EST) va gestiona, în calitate de Autoritate de Management, Programul Operațional Regional (POR) Centru pentru perioada 2021-2027, primul program operațional cu priorități și alocări adaptate cu adevărat nevoilor regionale.

Pregătirea noului Program a început în 2020 și i-a implicat pe toți actorii regionali cu responsabilități și interese în dezvoltarea Regiunii Nord-Est în discuții privind prioritizarea domeniilor de investiții, bugetele necesare și tipurile de organizații ce urmează să fie sprijinite.

Programul Regional (PR) Nord-Est pentru perioada 2021-2027, include 8 priorități de investiții:

- AP 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice, are ca și Obiectiv specific:
  - Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
  - Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor, crearea de locuri de muncă în IMM, inclusiv investiții productive
  - Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
- AP 2 – O regiune cu orașe SMART are ca și Obiectiv Specific:
  - Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
- AP 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediu are ca și Obiectiv Specific:
  - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
- Prioritatea de Investiție 4 – O regiune cu mobilitate urbana durabilă are ca și Obiectiv Specific:
  - Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero carbon
- Prioritatea de Investiție 5 – O regiune accesibilă are ca și Obiectiv Specific:

- Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Prioritatea de Investiție 6 – O regiune educată are ca și Obiectiv Specific:

- Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii

Prioritatea de Investiție 7 - O regiune cu turism sustenabil are ca și Obiectiv Specific:

- Creșterea rolului culturii și turismului în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Prioritatea de Investiție 8 – O regiune atractivă are ca și Obiectiv Specific:

- Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane

Astfel încât, prioritățile naționale pentru dezvoltarea urbană aferente perioadei 2021-2027 se grupează în jurul a trei piloni principali:

- Conectivitate – rețele digitale, mobilitate urbană;
- Atractivitate – locuire, spații publice, acces la servicii de calitate,infrastructură verde;
- Competitivitate – mediu de afaceri dinamic, locuri de muncă,educație și competențe, tehnologie.

Acestora li se adaugă *dimensiunea identității locale* și *consolidarea comunității* - oportunități egale, valorizarea patrimoniului și valorificarea oportunităților turistice.

Programul Regional pentru regiunea Nord - Est 2021-2027, care face obiectul negocierii cu Comisia Europeană, va fi implementat în conformitate cu prevederile cadrului strategic comun european 2021-2027 şi ale Regulamentelor europene aferente.

Programul nu prezintă conexiune cu alt program operațional pe același sector (nu există subordonare ierarhică). Cu toate acestea, pot fi identificate legături orizontale și sinergii cu programele operaționale specifice altor sectoare, după cum urmează:

Programul Dezvoltare Durabilă (PDD) 2021 – 2027 va avea un buget total de 5,6 miliarde de euro, cu cei 30% de la bugetul de stat. Tot MFE va fi autoritate de management, conform draftului intermediar de Acord de parteneriat. Aici vor fi în principal proiecte legate de protecția mediului și eficiență energetică.

În cadrul programului, se va aloca un buget de 400 de milioane de euro pentru promovarea eficienței energetice. În această linie de finanțare vor intra și firmele mici și mijlocii.

Programul Transport (PT) va fi cel mai mare program operațional de fonduri structurale și de coeziune - circa 9 miliarde de euro, cu tot cu cei 30% de la statul român. Ministrul Transporturilor

va fi autoritatea de management. Cu acești bani ar trebui să se construiască autostrăzi, căi ferate, poduri și aeroporturi în principal.

Programul Sănătate (PS) va avea un buget total de circa 4,2 miliarde de euro, cu tot cu contribuția națională de 30%. PS 2021-2027 va fi gestionat tot de MFE, ca autoritate de management. Aici va intra, printre altele, construirea „celebrelor" spitale regionale, care ar fi trebuit să fie construite cu bani din Programul Operațional Regional 2014-2020 și fonduri naționale în principal.

La nivel mai mic, și cabinetele de medicină de familie vor putea fi finanțate - ca beneficiari - din PS 2021-2027, conform draftului de program.

Programul Educație și Ocupare (PEO) are alocat un buget total de 5,77 miliarde de euro, din care 30% banii de la bugetul de stat. Acesta va veni în locul fostului PSDRU și actualului POCU, programele sociale, prin care România ia bani de la UE și îi cheltuie în special în cursuri și training-uri pentru șomeri, persoane defavorizate, tineri care nu merg la școală și nici nu au job etc. Instituțiile de stat și ONG-urile fac de regulă proiecte cu acești bani.

Ministerul Fondurilor Europene va fi autoritate de management și la PEO 2021-2027, ca și acum, la POCU 2014-2020.

În acest program, se vor regăsi și din 2021 schemele de finanțare pentru deschidere de mici afaceri: *„granturi pentru finanțarea unor scheme de antreprenoriat (de tipul start-up students)".*

Programul Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) va avea o alocare de 4,2 miliarde de euro, cu tot cu cei 30% de la bugetul național. Programul, gestionat tot de MFE ca autoritate de management, va cuprinde în principal servicii și asistență pentru vârstnici, persoane cu dizabilități, persoane defavorizate. Practic, POIDS 2021-2027 preia o parte din actualul POCU 2014-2020 și fostul PSDRU 2007-2013.

Un alt program relevant pentru IMM-uri va fi *Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare* (POCIDIF), care ar urma să fie gestionat ca autoritate de management de Ministerul Fondurilor Europene.

POCIDIF 2021-2027 ar urma să aibă un buget de 2,14 miliarde de euro, cu tot cu contribuția națională de 30%. Aici regăsim axa prioritară *10 - Stimularea accesului la finanțare al IMM-urilor prin utilizarea Instrumentelor Financiare*. Cel mai probabil vor fi fonduri europene alocate unor fonduri de investiții, pentru acordarea de finanțări de capital de risc sau private equity unor startup-uri de tehnologie.

4. Regiunea de dezvoltare Nord-Est

Parlamentul European descrie regiunea ca pe un teritoriu care formează, din punct de vedere geografic, o unitate coerentă sau un ansamblu de teritorii cu elemente comune, a căror populație dorește să-și păstreze și să-și dezvolte specificitatea pentru a stimula progresul cultural, social și economic. În România, regiunile de dezvoltare constituie cadrul teritorial de referință pentru programarea și coordonarea politicilor de dezvoltare regională.



Obiectivele Comisiei Europene

Sursa: *https://www.ziarulunirea.ro/wp-content/uploads/2014/04/harta-regiune-centru.jpg*

Cele opt regiuni de dezvoltare au fost constituite în anul 1998 și corespund nivelului statistic NUTS 2 utilizat de Uniunea Europeană. Ele nu sunt unități administrativ-teritoriale și nu au personalitate juridică, ci facilitează cooperarea între autorități, instituții, mediul privat și alți actori implicați în dezvoltarea teritorială.

4.1 Localizare și delimitare teritorială

Regiunea de Dezvoltare Nord-Est este situată în partea de nord-est a României și cuprinde județele Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui. Cu o suprafață de aproximativ 36.836 km², regiunea reprezintă circa 15% din teritoriul național și este una dintre cele mai întinse regiuni de dezvoltare ale țării. La recensământul din 2021, populația rezidentă a regiunii era de 3.187.736 de persoane.

Poziția la frontiera estică a Uniunii Europene, cu vecinătate față de Ucraina și Republica Moldova, oferă oportunități pentru cooperare transfrontalieră, schimburi comerciale și culturale și dezvoltarea conexiunilor economice. Valorificarea acestor avantaje depinde de calitatea infrastructurii, de capacitatea administrativă și de competitivitatea mediului economic.

Poziționarea geografică a Regiunii de Dezvoltare Nord-Est

Regiunea include atât zone montane și submontane în vest, cât și zone de deal și podiș spre est. Această succesiune de forme de relief influențează distribuția așezărilor, utilizarea terenurilor, accesibilitatea și structura activităților economice. În județul Suceava și în celelalte zone montane, silvicultura, creșterea animalelor și turismul au o relevanță deosebită; în zonele de podiș, agricultura și activitățile agroalimentare au o pondere importantă.

Rețeaua hidrografică regională include râurile Siret și Prut, precum și afluenți importanți, între care Moldova, Bistrița și Trotuș. Aceste cursuri de apă modelează peisajul, susțin ecosistemele și influențează utilizarea terenurilor și amplasarea localităților.

Din perspectiva dezvoltării economice și sociale, regiunea dispune de centre urbane cu funcții administrative, universitare și economice, precum Iași, Bacău, Suceava, Piatra-Neamț, Botoșani și Vaslui. În paralel, numeroase comunități rurale se confruntă cu provocări privind accesul la servicii, modernizarea infrastructurii, diversificarea locurilor de muncă și menținerea populației tinere. Aceste diferențe justifică o abordare teritorială integrată, adaptată specificului fiecărei comunități.

Încadrarea comunei Putna în contextul regional

Comuna Putna este situată în partea de nord a județului Suceava, în regiunea istorică Bucovina, și face parte din Regiunea de Dezvoltare Nord-Est. Teritoriul administrativ are 13.370 ha, echivalentul a 133,70 km², și cuprinde satele Putna - reședința comunei - și Gura Putnei. Comuna se află la aproximativ 15 km rutieri de Vicovu de Sus și la aproximativ 35 km de municipiul Rădăuți.

Poziționarea comunei în nordul Bucovinei, cadrul natural și patrimoniul istoric și religios reprezintă avantaje teritoriale distincte. Mănăstirea Putna, ctitorită de Ștefan cel Mare în secolul al XV-lea, este principalul reper al identității locale și un obiectiv de interes național. Acest patrimoniu poate susține turismul cultural și religios, serviciile conexe și inițiativele de promovare a produselor și tradițiilor locale.

Direcțiile de dezvoltare ale comunei trebuie corelate cu obiectivele regionale și județene, dar și cu nevoile concrete ale comunității: infrastructură publică funcțională, acces la servicii, protejarea resurselor naturale, dezvoltarea antreprenoriatului și valorificarea responsabilă a patrimoniului.

4.2 Particularități fizico-geografice ale Regiunii Nord-Est

Relieful regional este variat, cu munți în vest, zone subcarpatice și deluroase în sectorul median și podișuri în est. Diversitatea naturală creează condiții pentru activități economice diferențiate: silvicultură, creșterea animalelor și turism în zonele montane și submontane, respectiv agricultură și procesare agroalimentară în arealele cu terenuri favorabile.

Climatul este temperat-continental, cu variații determinate de altitudine, expoziția versanților și circulația maselor de aer. În vestul regiunii, iernile sunt în general mai reci, iar regimul precipitațiilor este influențat de relief. Aceste caracteristici trebuie avute în vedere la proiectarea infrastructurii, întreținerea drumurilor, gestionarea apelor pluviale și planificarea activităților agricole și turistice.

Resursele naturale regionale includ fond forestier, terenuri agricole, ape și peisaje cu valoare ecologică și turistică. Gestionarea lor trebuie să asigure echilibrul dintre utilizarea economică, conservarea biodiversității și reducerea vulnerabilității la schimbările climatice. În funcție de condițiile locale, eficiența energetică și utilizarea surselor regenerabile pot contribui la reducerea costurilor publice și a impactului asupra mediului.

Pentru comuna Putna, aceste caracteristici regionale se reflectă într-un cadru colinar și submontan, cu dealuri împădurite, văi și terenuri utilizate pentru pășunat și agricultură. Investițiile trebuie adaptate condițiilor locale, pe baza studiilor tehnice și a datelor furnizate de instituțiile competente, în special acolo unde există potențiale riscuri hidrologice sau de instabilitate a terenurilor.

4.3 Populația Regiunii Nord-Est și a comunei Putna

La nivel regional, populația este distribuită între centre urbane importante și un număr mare de localități rurale. Potrivit datelor recensământului din 2021 prezentate de ADI EURONEST, Regiunea Nord-Est avea 3.187.736 locuitori. Distribuția pe județe arată diferențe semnificative de mărime demografică, județele Iași și Suceava având cele mai mari populații din regiune.

În mediul rural, dinamica populației este influențată de migrație, îmbătrânirea demografică, oportunitățile de ocupare și accesul la educație, servicii medicale și sociale. Structura pe vârste, mișcarea naturală și migratorie și distribuția între satele componente sunt repere importante pentru planificarea serviciilor publice.

Conform datelor de recensământ prezentate pentru comuna Putna, populația rezidentă a fost de 3.569 de persoane în 2011 și 3.658 în 2021, ceea ce reprezintă o creștere de 89 de persoane, aproximativ 2,5%. Comparațiile demografice au la bază populația rezidentă înregistrată la recensăminte.

În perioada 2021–2027, dezvoltarea capitalului uman presupune îmbunătățirea accesului la educație și servicii comunitare, crearea condițiilor pentru ocupare și susținerea atractivității localității pentru familiile tinere. La nivelul comunei, aceste obiective trebuie fundamentate prin corelarea datelor demografice cu situația infrastructurii școlare, a serviciilor medicale și sociale și a locurilor de muncă.



Obiectivele Comisiei Europene

Sursa: https://cepu.ro/regiunea-nord-est-cea-mai-mare-rata-de-absorbtie-fondurilor-ue/

4.4 Economia Regiunii Nord-Est și a comunei Putna

Economia Regiunii Nord-Est combină industria prelucrătoare, agricultura, comerțul, serviciile, transporturile, tehnologia informației și turismul. Iași, Bacău și Suceava reprezintă centre economice și de servicii importante, în timp ce în multe comunități rurale activitățile agricole, zootehnice și forestiere continuă să aibă un rol semnificativ.

Industria regională include, între altele, industria alimentară, prelucrarea lemnului, industria textilă, construcțiile și prelucrarea metalelor. Sectorul serviciilor s-a diversificat prin comerț, transport, servicii pentru întreprinderi, activități digitale și turism. Diferențele de productivitate și acces la infrastructură justifică investiții orientate către competitivitate, calificare profesională și conectivitate.

Turismul beneficiază de peisaje montane și forestiere, de patrimoniul religios și istoric al Bucovinei și de tradițiile locale. În județul Suceava, mănăstirile și resursele naturale oferă premise pentru turism cultural, religios și rural, însă efectele economice depind de calitatea serviciilor complementare și de colaborarea dintre operatorii locali.

La Putna, profilul economic este influențat de resursele forestiere, creșterea animalelor, prelucrarea lemnului, comerț și servicii, precum și de potențialul turistic. Tradițiile economice locale includ prelucrarea lemnului, activitățile forestiere și creșterea animalelor.

Direcțiile de dezvoltare pot include sprijinirea întreprinderilor mici, diversificarea serviciilor turistice, promovarea produselor locale, creșterea valorii adăugate în prelucrarea lemnului și consolidarea colaborării dintre administrație, operatori economici și organizațiile de promovare a destinației. Toate aceste intervenții trebuie să respecte principiile utilizării durabile a resurselor și ale protecției mediului.

5. Județul Suceava

5.1 Așezare geografică și organizare adminsitrativ-teritorială

Județul Suceava este situat în partea de nord-est a României, în Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, și face parte din zona istorică Bucovina. Prin poziția sa geografică, județul asigură legătura dintre spațiul montan al Carpaților Orientali și zonele de podiș din estul țării, având totodată o deschidere către spațiul transfrontalier româno-ucrainean.

Cu o suprafață de aproximativ 8.553,5 km², județul Suceava este unul dintre cele mai întinse județe ale României. Teritoriul său cuprinde atât zone montane și submontane, cât și depresiuni, dealuri și suprafețe de podiș, ceea ce determină o diversitate a peisajelor, a resurselor naturale și a activităților economice. Reședința județului este municipiul Suceava, principalul centru administrativ și unul dintre cele mai importante centre economice și de servicii ale zonei.

Din punct de vedere administrativ, județul cuprinde cinci municipii, unsprezece orașe și 98 de comune. Această structură reflectă caracterul mixt al teritoriului, în care centrele urbane îndeplinesc funcții administrative, economice și de servicii pentru comunitățile învecinate, iar localitățile rurale contribuie la valorificarea resurselor agricole, forestiere, naturale și turistice.

Județul se învecinează cu județele Botoșani, Iași, Neamț, Harghita, Mureș, Bistrița-Năsăud și Maramureș, precum și cu Ucraina, la nord. Poziționarea sa creează oportunități pentru dezvoltarea relațiilor economice și culturale, a schimburilor comerciale și a cooperării transfrontaliere.

5.2 Relief, climă și resurse naturale

Relieful județului Suceava este variat și cuprinde sectoare ale Carpaților Orientali, zone subcarpatice și suprafețe de podiș. În partea vestică și sud-vestică predomină relieful montan, cu masive, culmi împădurite, văi și depresiuni intramontane, în timp ce partea estică prezintă forme de relief mai joase, favorabile dezvoltării așezărilor și activităților agricole.

Diversitatea reliefului influențează distribuția populației, utilizarea terenurilor, accesibilitatea localităților și costurile aferente dezvoltării infrastructurii. În zonele montane și submontane, condițiile naturale favorizează activitățile forestiere, creșterea animalelor și turismul de natură, în timp ce terenurile mai accesibile din estul județului permit o diversificare mai mare a activităților agricole și economice.

Clima prezintă caracteristici temperat-continentale, cu diferențe între sectorul montan și cel de podiș. Altitudinea și configurația reliefului influențează temperaturile, regimul precipitațiilor și durata sezonului rece. Aceste particularități au efecte asupra activităților agricole și silvice, transportului, funcționării infrastructurii și practicării turismului pe parcursul anului.

Județul dispune de resurse naturale importante, în special fond forestier, terenuri agricole și pajiști, cursuri de apă și peisaje naturale valoroase. Pădurile reprezintă o componentă esențială a patrimoniului natural și economic, având rol în conservarea biodiversității, protejarea solurilor și susținerea activităților silvice și de prelucrare a lemnului.

Rețeaua hidrografică este bine reprezentată, principalele cursuri de apă fiind asociate bazinului hidrografic al Siretului. Râurile și văile au influențat dezvoltarea așezărilor, organizarea terenurilor agricole și realizarea căilor de comunicație. În același timp, gestionarea corespunzătoare a apelor, protejarea malurilor și prevenirea poluării reprezintă aspecte importante pentru dezvoltarea durabilă a județului.

Valorificarea resurselor naturale trebuie realizată într-un mod echilibrat, prin concilierea intereselor economice cu protecția mediului, conservarea biodiversității și prevenirea degradării ecosistemelor. În contextul schimbărilor climatice, devin importante și măsurile privind adaptarea infrastructurii, gestionarea apelor pluviale și reducerea vulnerabilității comunităților la fenomene meteorologice extreme.

5.3 Populație și caracteristici demografice

Județul Suceava are o structură demografică diversă, determinată de distribuția populației între municipii, orașe și numeroasele comune. Centrele urbane concentrează o parte importantă a serviciilor publice, a activităților economice și a oportunităților de ocupare, în timp ce mediul rural păstrează un rol semnificativ în organizarea vieții comunitare, în desfășurarea activităților agricole și în valorificarea resurselor locale.

Evoluția demografică a teritoriului este influențată de natalitate, mortalitate, migrație și mobilitatea populației în scop educațional sau profesional. Aceste fenomene pot genera diferențe între localități în ceea ce privește necesarul de infrastructură educațională, servicii medicale și sociale, locuire și oportunități de muncă.

În mediul rural, menținerea populației active și creșterea atractivității localităților pentru familiile tinere sunt legate de accesul la infrastructură și servicii publice de calitate, de existența oportunităților economice și de conectivitatea cu centrele urbane. Totodată, schimbările structurii pe vârste impun adaptarea serviciilor comunitare la nevoile copiilor, tinerilor, persoanelor active și persoanelor vârstnice.

Pentru o dezvoltare teritorială echilibrată, este necesară reducerea diferențelor de acces la servicii între mediul urban și cel rural, precum și susținerea investițiilor care îmbunătățesc condițiile de trai și contribuie la consolidarea comunităților locale.

5.4 Economie și activități productive

Economia județului Suceava are un profil diversificat, bazat pe industrie, agricultură, silvicultură, comerț, construcții, transporturi și servicii. Structura economică diferă în funcție de particularitățile teritoriale, de accesibilitate, de resursele disponibile și de gradul de dezvoltare al centrelor urbane.

Industria de prelucrare a lemnului și activitățile conexe reprezintă domenii cu tradiție, susținute de existența resurselor forestiere. Alături de acestea, industria alimentară, prelucrarea produselor agricole, activitățile de producție și serviciile contribuie la diversificarea economiei județene. Agricultura și creșterea animalelor au o importanță deosebită în numeroase comunități rurale, unde contribuie la ocuparea populației și la menținerea activităților tradiționale.

Mediul antreprenorial este susținut în principal de întreprinderi mici și mijlocii, care activează în domenii precum comerțul, producția, construcțiile, transporturile, serviciile și turismul. Consolidarea acestui sector presupune îmbunătățirea infrastructurii, accesul la finanțare, modernizarea tehnologiilor și dezvoltarea competențelor profesionale.

În mediul rural, diversificarea economiei poate fi susținută prin valorificarea produselor locale, dezvoltarea activităților de procesare, promovarea meșteșugurilor, încurajarea antreprenoriatului și crearea unor servicii complementare agriculturii și turismului. Dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și cooperarea între producători pot contribui la creșterea valorii adăugate păstrate la nivel local.

O direcție importantă de dezvoltare o reprezintă creșterea competitivității economice prin inovare, digitalizare, eficiență energetică și utilizarea responsabilă a resurselor. Aceste intervenții pot contribui la consolidarea mediului de afaceri, la crearea de locuri de muncă și la îmbunătățirea rezilienței economice a comunităților.

5.5 Infrastructură și conectivitate

Infrastructura de transport are un rol esențial în funcționarea economiei județene, în accesul populației la servicii și în dezvoltarea turismului. Rețeaua rutieră asigură legăturile între principalele centre urbane, localitățile rurale și județele învecinate, în timp ce infrastructura feroviară contribuie la conectivitatea unor zone ale teritoriului.

Calitatea drumurilor, continuitatea legăturilor de transport și accesibilitatea localităților influențează mobilitatea forței de muncă, transportul mărfurilor și accesul la educație, servicii medicale și instituții publice. În zonele montane și în comunitățile rurale dispersate, condițiile de relief pot crește complexitatea și costurile lucrărilor de modernizare și întreținere a infrastructurii.

Dezvoltarea județului presupune continuarea investițiilor în modernizarea drumurilor, îmbunătățirea siguranței circulației, întreținerea infrastructurii de poduri și podețe și asigurarea unor condiții adecvate de acces către localitățile izolate și obiectivele turistice.

Pe lângă transport, conectivitatea digitală și accesul la utilități reprezintă factori importanți pentru dezvoltarea teritorială. Extinderea și modernizarea rețelelor de apă și canalizare, gestionarea eficientă a deșeurilor, dezvoltarea comunicațiilor electronice și digitalizarea serviciilor publice pot contribui la reducerea disparităților dintre localități și la creșterea calității vieții.

5.6 Educație, sănătate și servicii sociale

Infrastructura educațională, serviciile medicale și sistemul de asistență socială constituie elemente esențiale pentru dezvoltarea capitalului uman și pentru creșterea calității vieții. La nivel județean, accesul la aceste servicii este influențat de distribuția populației, de distanțele față de centrele urbane și de disponibilitatea personalului de specialitate.

Educația contribuie la formarea competențelor necesare pe piața muncii și la creșterea capacității comunităților de a valorifica oportunitățile economice. Modernizarea clădirilor școlare, dotarea cu echipamente, dezvoltarea competențelor digitale și adaptarea ofertei educaționale la cerințele economiei reprezintă direcții relevante pentru dezvoltarea județului.

Serviciile medicale și sociale trebuie să răspundă atât nevoilor populației din centrele urbane, cât și celor din localitățile rurale. Accesibilitatea serviciilor de sănătate, prevenirea excluziunii sociale, sprijinirea persoanelor vulnerabile și adaptarea infrastructurii pentru persoanele cu dizabilități sunt componente importante ale dezvoltării incluzive.

Pentru comunitățile rurale, apropierea serviciilor publice de cetățeni și îmbunătățirea legăturilor cu centrele care oferă servicii specializate pot contribui la reducerea dezavantajelor teritoriale și la creșterea atractivității localităților pentru locuire.

5.7 Patrimoniu cultural și potențial turistic

Județul Suceava dispune de un patrimoniu cultural și istoric deosebit, asociat în special cu Bucovina, cu istoria Moldovei medievale și cu tradițiile comunităților locale. Mănăstirile și bisericile cu valoare istorică, monumentele, muzeele, arhitectura tradițională, meșteșugurile și obiceiurile locale constituie resurse importante pentru identitatea teritorială și dezvoltarea turismului.

Printre reperele cunoscute ale patrimoniului județean se numără mănăstirile Voroneț, Humor, Moldovița, Sucevița și Putna, alături de cetăți, muzee, monumente și alte obiective cu valoare culturală. Acest patrimoniu susține forme diverse de turism, în special turismul cultural, religios și de pelerinaj.

Cadrul natural oferă oportunități suplimentare pentru turismul montan, drumeții, activități recreative și turismul rural. Zonele montane, peisajele forestiere, stațiunile turistice și tradițiile gastronomice pot contribui la diversificarea ofertei și la prelungirea perioadei de vizitare.

Dezvoltarea turismului presupune însă mai mult decât existența obiectivelor de interes. Sunt importante infrastructura de acces, semnalizarea, informarea vizitatorilor, calitatea serviciilor de cazare și alimentație publică, promovarea digitală și colaborarea între administrațiile locale și operatorii economici. De asemenea, valorificarea turistică trebuie să fie însoțită de măsuri pentru protejarea patrimoniului și a mediului natural.

Pentru comuna Putna, contextul județean oferă oportunități de integrare în circuitele turistice ale Bucovinei, de colaborare cu alte destinații și de dezvoltare a serviciilor conexe patrimoniului istoric și religios. Cooperarea la nivel regional poate contribui la creșterea vizibilității comunei și la extinderea beneficiilor economice generate de turism către comunitatea locală.

5.8 Mediu, dezvoltare durabilă și energie

Județul Suceava se caracterizează printr-un capital natural extrem de valoros, deținând cea mai mare suprafață de fond forestier din România. Protecția mediului, conservarea biodiversității și utilizarea eficientă a resurselor reprezintă piloni fundamentali pentru asigurarea unei dezvoltări teritoriale durabile și pentru contracararea efectelor schimbărilor climatice la nivel regional.

Arealul județean cuprinde numeroase arii protejate de interes național și european, printre care se numără Parcul Național Călimani, Parcul Natural Vânători Neamț (parțial) și situri din rețeaua Natura 2000, precum Obcinele Bucovinei. Aceste regiuni necesită o gestionare responsabilă pentru a asigura un echilibru stabil între conservarea habitatelor naturale și desfășurarea activităților economice tradiționale, precum exploatarea forestieră și zootehnia.

Din perspectiva infrastructurii de mediu, provocările majore ale județului Suceava sunt concentrate în jurul următoarelor direcții strategice:

- Managementul integrat al deșeurilor: Extinderea colectării selective și modernizarea sistemelor de depozitare la nivel județean.
- Infrastructura de utilități: Dezvoltarea accelerată a rețelelor de alimentare cu apă potabilă și de canalizare în mediul rural.
- Prevenirea riscurilor naturale: Amenajarea bazinelor hidrografice pentru controlul inundațiilor și consolidarea versanților expuși riscului de alunecare.

Tranziția energetică reprezintă o prioritate majoră la nivelul județului, accentul fiind pus pe îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile publice și rezidențiale. Totodată, județul Suceava dispune de un potențial ridicat pentru valorificarea surselor regenerabile de energie, în special prin

utilizarea biomasei forestiere, a microhidrocentralelor și a sistemelor fotovoltaice sau eoliene integrate.

Pentru comuna Putna, contextul județean oferă un cadru favorabil pentru atragerea de finanțări destinate protecției mediului și rezilienței energetice. Alinierea proiectelor locale la obiectivele județene de sustenabilitate facilitează implementarea soluțiilor verzi, modernizarea rețelelor edilitare și reducerea amprentei de carbon, protejând pe termen lung peisajul natural care susține atractivitatea turistică a zonei.

5.9 Direcții strategice de dezvoltare la nivel județean

Dezvoltarea județului Suceava pentru perioada 2021–2027 este abordată printr-o perspectivă integrată, care urmărește consolidarea economiei, îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor publice, creșterea calității vieții și valorificarea responsabilă a resurselor teritoriale.

Direcțiile de dezvoltare relevante pentru comunitățile locale vizează:

- stimularea competitivității economice, a inovării și a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii;
- diversificarea economiei rurale și creșterea valorii adăugate a produselor și serviciilor locale;
- modernizarea infrastructurii de transport și îmbunătățirea conectivității între localități;
- extinderea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și a serviciilor publice;
- creșterea accesului la educație, sănătate și servicii sociale;
- valorificarea patrimoniului cultural, istoric și natural prin forme sustenabile de turism;
- protejarea mediului, conservarea biodiversității și utilizarea eficientă a resurselor;
- promovarea eficienței energetice, a surselor regenerabile și a adaptării la schimbările climatice;
- dezvoltarea competențelor profesionale, digitalizarea și îmbunătățirea capacității administrative;
- reducerea disparităților teritoriale și susținerea dezvoltării echilibrate a comunităților urbane și rurale.

Aceste direcții oferă un cadru general pentru identificarea și fundamentarea investițiilor la nivel local. Corelarea proiectelor comunei Putna cu obiectivele și prioritățile județene trebuie realizată în funcție de domeniul intervenției, nevoile identificate, documentele strategice aplicabile și indicatorii de rezultat urmăriți.

5.10 Relevanța contextului județean pentru dezvoltarea comunei Putna

Comuna Putna face parte dintr-un teritoriu județean caracterizat prin resurse naturale valoroase, tradiții culturale puternice și un potențial turistic semnificativ. Apartenența la zona

Bucovinei și existența unui patrimoniu istoric și religios important oferă premise pentru dezvoltarea turismului, a serviciilor conexe și a activităților economice bazate pe specificul local.

În același timp, dezvoltarea comunei depinde de calitatea infrastructurii, accesul populației la servicii publice, oportunitățile de ocupare și capacitatea administrației locale de a atrage și implementa investiții. Modernizarea drumurilor și a infrastructurii publice, îmbunătățirea eficienței energetice, protejarea mediului și susținerea antreprenoriatului pot contribui la creșterea atractivității comunei pentru locuitori și vizitatori.

În acest context, strategia de dezvoltare a comunei Putna trebuie să urmărească valorificarea avantajelor locale, concomitent cu abordarea nevoilor de infrastructură și servicii. Corelarea priorităților locale cu direcțiile de dezvoltare ale județului Suceava și ale Regiunii Nord-Est poate facilita identificarea oportunităților de finanțare, dezvoltarea parteneriatelor și integrarea investițiilor într-o viziune coerentă de dezvoltare teritorială.

6. Comuna Putna

6.1 Localizare, structură administrativă și accesibilitate

Comuna Putna este situată în partea de nord a județului Suceava, în regiunea istorică Bucovina, în zona nordică a Carpaților Orientali. Teritoriul administrativ se desfășoară în arealul Obcinelor Bucovinei, la contactul dintre zona montană și culoarul văii râului Suceava.

Comuna este alcătuită din două sate: Putna, satul de reședință al comunei, și Gura Putnei. Suprafața administrativă este de aproximativ 13.370 ha, respectiv 133,70 km².

Teritoriul comunei se învecinează cu orașul Vicovu de Sus și cu comunele Straja, Moldovița, Sucevița, Voitinel, Vicovu de Jos și Brodina. Poziționarea geografică îi conferă comunei un caracter predominant rural și montan, cu un peisaj puternic influențat de relieful împădurit și de rețeaua hidrografică.

Din punct de vedere al accesibilității, comuna este traversată de drumul național DN 2H, care asigură legătura cu municipiul Rădăuți și cu drumul național DN 2/E85, una dintre principalele axe rutiere ale regiunii. Potrivit studiului de fundamentare pentru reactualizarea PUG, comuna se află la aproximativ 10 km de orașul Vicovu de Sus, 32 km de municipiul Rădăuți și 70 km de municipiul Suceava.

O componentă importantă a infrastructurii de transport o reprezintă calea ferată 515 Dornești–Putna, care asigură legătura cu localitățile din zona Rădăuți și cu alte așezări din nordul județului. Structura satelor este influențată de configurația văilor, de cursurile de apă și de traseul căilor de comunicație, localitățile dezvoltându-se predominant de-a lungul văii pârâului Putna și al văilor afluenților săi.



Localizarea Comunei Putna pe teritoriul Județului Suceava

6.2 Scurt istoric

Istoria localității este strâns legată de dezvoltarea vieții monahale, de păstrarea tradițiilor culturale și religioase, precum și de activitățile economice specifice comunităților din zona montană a Bucovinei. De-a lungul timpului, Putna a evoluat de la o așezare rurală organizată în jurul unui

important centru religios la o comunitate cu o identitate locală bine definită, recunoscută la nivel național pentru patrimoniul său istoric și pentru potențialul turistic.

Originile dezvoltării localității Putna sunt asociate cu perioada domniei lui Ștefan cel Mare, în a doua jumătate a secolului al XV-lea. Potrivit izvoarelor istorice și tradițiilor locale, întemeierea Mănăstirii Putna a reprezentat momentul determinant pentru consolidarea așezării și dezvoltarea ulterioară a comunității.

La data de 10 iulie 1466 au început lucrările de construire a Mănăstirii Putna, una dintre primele și cele mai importante ctitorii religioase ale voievodului Moldovei. Lucrările principale au fost finalizate în anul 1469, iar la 3 septembrie 1469 a avut loc sfințirea bisericii, în prezența reprezentanților clerului moldovenesc. Ulterior, complexul monahal a fost extins prin construirea și consolidarea elementelor de fortificație și a clădirilor anexe.

Ridicarea mănăstirii a avut o semnificație care a depășit dimensiunea religioasă, aceasta fiind concepută și ca necropolă domnească. În incinta mănăstirii se află mormântul lui Ștefan cel Mare, alături de alte morminte aparținând familiei domnitoare, fapt care a contribuit la consolidarea importanței istorice și simbolice a așezământului.

În jurul complexului monahal s-au dezvoltat treptat gospodării, activități agricole, meșteșugărești și comerciale, menite să deservească atât comunitatea monahală, cât și populația locală. Existența mănăstirii a favorizat dezvoltarea unor relații economice și sociale cu localitățile învecinate, contribuind la formarea unei comunități stabile.

Un alt obiectiv cu valoare istorică deosebită este Biserica de lemn asociată tradițional cu Dragoș Vodă. Potrivit tradiției istorice locale, aceasta ar fi fost mutată de la Volovăț la Putna în perioada lui Ștefan cel Mare, constituind astăzi un element reprezentativ al patrimoniului religios și arhitectural al localității.

În secolele XV–XVII, Mănăstirea Putna a devenit unul dintre cele mai importante centre de cultură și spiritualitate din Moldova medievală. Aici s-au desfășurat activități de copiere și ornamentare a manuscriselor, realizare a broderiilor religioase, confecționare a obiectelor de cult și păstrare a documentelor istorice.

Activitatea culturală a mănăstirii a contribuit la dezvoltarea artei religioase moldovenești, în special prin manuscrisele decorate, țesăturile liturgice, icoanele și obiectele de orfevrărie. O parte importantă a acestui patrimoniu este păstrată în colecțiile muzeale ale mănăstirii, constituind o resursă culturală valoroasă pentru cercetarea istorică și pentru activitățile turistice și educaționale contemporane.

De-a lungul secolelor, mănăstirea a traversat perioade de prosperitate, dar și momente dificile, provocate de conflicte militare, incendii, cutremure și transformări politice. În secolul al XVII-lea, complexul monahal a suferit distrugeri importante, fiind ulterior refăcut în timpul domniilor lui

Vasile Lupu, Gheorghe Ștefan și Eustatie Dabija. Lucrările de reconstrucție au contribuit la menținerea funcționalității așezământului și la conservarea rolului său religios și cultural.

Pe lângă rolul spiritual, mănăstirea a reprezentat un factor de stabilitate pentru comunitatea locală, influențând organizarea economică, utilizarea terenurilor și dezvoltarea activităților tradiționale. Relația dintre comunitate și așezământul monahal a constituit, de-a lungul timpului, una dintre caracteristicile definitorii ale evoluției localității Putna.

Secolul al XVIII-lea a reprezentat o etapă importantă pentru dezvoltarea culturală și educațională a localității. Un rol deosebit în această perioadă l-a avut mitropolitul Iacob Putneanul, care a inițiat lucrări de restaurare a mănăstirii și a sprijinit activitățile de învățământ și formare religioasă.

În anul 1759, printr-un hrisov domnesc emis de Ioan Teodor Callimachi, a fost aprobată înființarea unei școli pe lângă Mănăstirea Putna, considerată una dintre primele instituții de învățământ rural din Moldova. Instituția a beneficiat de sprijinul comunității monahale, care a contribuit la organizarea procesului educațional și la asigurarea condițiilor necesare desfășurării activităților didactice.

Potrivit istoricului prezentat de administrația locală, în anul 1765 a fost înființată o academie duhovnicească, asociată activității mitropolitului Iacob Putneanul și a arhimandritului Vartolomei Măzăreanu. Această inițiativă a consolidat rolul localității ca centru de formare religioasă și culturală.

Activitatea educațională desfășurată la Putna a contribuit la transmiterea cunoștințelor religioase, la dezvoltarea culturii scrise și la păstrarea limbii și identității românești. De asemenea, existența școlilor și a cărturarilor a favorizat dezvoltarea unei tradiții educaționale care a continuat în secolele următoare și care se regăsește în identitatea instituțiilor locale de învățământ.

Un moment important în evoluția istorică a localității a fost reprezentat de anexarea Bucovinei de către Imperiul Habsburgic, în anul 1775. Această schimbare a determinat transformări semnificative în organizarea administrativă, în structura economică și în viața socială a comunităților din regiune.

În perioada administrației austriece au fost introduse noi forme de organizare administrativă și economică, fiind dezvoltate activitățile productive și infrastructura de transport. În același timp, politica autorităților imperiale a influențat organizarea vieții religioase și a instituțiilor bisericești.

În anul 1786, în contextul reorganizării așezămintelor religioase din Bucovina, numeroase mănăstiri au fost desființate. Mănăstirea Putna s-a numărat printre puținele așezăminte monahale care și-au păstrat activitatea, alături de Sucevița și Dragomirna. Această continuitate a avut o importanță deosebită pentru conservarea patrimoniului cultural și religios și pentru menținerea identității comunității locale.

În această perioadă, Putna a cunoscut o diversificare treptată a activităților economice, în special prin valorificarea resurselor forestiere. Abundența pădurilor a favorizat dezvoltarea exploatării și prelucrării lemnului, precum și apariția unor activități industriale.

Potrivit informațiilor prezentate de Primăria Comunei Putna, în anul 1797 a fost înființată o fabrică de sticlă, iar în anul 1832 a fost înființată o fabrică de cherestea aparținând fondului bisericesc. Ulterior, au fost dezvoltate și alte activități productive, printre care prelucrarea lemnului și fabricarea unor produse industriale.

Aceste activități au contribuit la diversificarea ocupațiilor populației, la crearea unor oportunități de muncă și la consolidarea relațiilor comerciale dintre Putna și celelalte localități ale Bucovinei.

Un moment important pentru modernizarea infrastructurii de transport a fost construirea liniei ferate, în anul 1899. Dezvoltarea transportului feroviar a facilitat circulația persoanelor și a mărfurilor, contribuind la conectarea localității cu centrele economice din regiune și la susținerea activităților forestiere și industriale.

În urma evenimentelor istorice din anul 1918, Bucovina s-a unit cu România, iar localitatea Putna a devenit parte a sistemului administrativ al statului român. Perioada interbelică a fost caracterizată prin continuarea activităților agricole, forestiere, comerciale și meșteșugărești, precum și prin dezvoltarea instituțiilor locale.

În prima parte a secolului al XX-lea au continuat să funcționeze unități de prelucrare a lemnului și alte activități industriale. Potrivit administrației locale, în perioada 1910–1912 a fost construită o fabrică de ciment în apropierea mănăstirii, iar după anul 1950 au existat în localitate și alte capacități productive, inclusiv în domeniul prelucrării lemnului și al turnării fontei.

Cele două războaie mondiale au influențat evoluția demografică, socială și economică a regiunii, generând dificultăți pentru populație și modificări în organizarea teritorială și administrativă.

În perioada regimului comunist, economia locală a continuat să fie caracterizată de activități forestiere, prelucrarea lemnului, agricultură și creșterea animalelor. Totodată, au fost realizate investiții în infrastructura publică și în dotările social-culturale.

Printre investițiile menționate în istoricul administrației locale se numără construirea unui cămin cultural modern în anul 1971, realizarea unor blocuri de locuințe în perioada 1979–1980 și construirea unui nou local de școală în anul 1982. Aceste investiții au contribuit la îmbunătățirea accesului populației la servicii educaționale, culturale și la locuințe.

După anul 1989, comuna Putna a traversat procesul de tranziție către economia de piață, caracterizat prin reorganizarea activităților economice și dezvoltarea inițiativei private. În această

perioadă, turismul religios și cultural a început să capete o importanță tot mai mare în economia locală, fiind dezvoltate structuri de cazare și servicii destinate vizitatorilor.

6.3 Cadrul natural

Relieful

Din punct de vedere fizico-geografic, comuna Putna este situată în zona montană de altitudine joasă și medie a Obcinelor Bucovinei, în nordul Carpaților Orientali, în cadrul unității geomorfologice Obcina Mare. Teritoriul administrativ se află la contactul acestei unități montane cu valea râului Suceava.

Relieful este fragmentat de o rețea hidrografică densă și se caracterizează prin culmi alungite, văi și versanți cu pante variabile. Culmile au, în general, o orientare nord-vest–sud-est, iar văile râurilor și pâraielor contribuie la individualizarea formelor de relief.

Altitudinile variază de la aproximativ 473 m, în zona de confluență a râului Putna cu râul Suceava, până la aproximativ 1.180 m, în zona vârfului Opălnic, situat în extremitatea sud-vestică a comunei. Diferențele altitudinale determină variații locale ale condițiilor climatice, ale vegetației și ale modului de utilizare a terenurilor.

Zona central-nordică, în care sunt amplasate principalele areale locuite, prezintă forme de relief mai joase, asociate văilor Putnei și Sucevei. În schimb, partea sudică și sud-vestică are un caracter montan mai pronunțat, cu versanți împăduriți și culmi mai înalte.

Configurația reliefului oferă condiții favorabile pentru dezvoltarea activităților silvice, pastorale și turistice, dar impune și anumite constrângeri în ceea ce privește extinderea construcțiilor și realizarea infrastructurii. Pantele accentuate, substratul geologic și procesele de eroziune pot favoriza local instabilitatea terenurilor și apariția alunecărilor.

Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică a comunei Putna aparține bazinului hidrografic al râului Suceava, afluent al râului Siret. Principalul curs de apă care traversează teritoriul administrativ este râul Putna, afluent de dreapta al râului Suceava, confluența dintre cele două cursuri fiind situată în partea nordică a comunei.

Valea râului Putna are o lungime de aproximativ 20 km și colectează apele mai multor afluenți, între care Huta, Gura Putnei, Mănăstirea, Glodul, Icoana, Ursoaia, Struginoasa, Vițău, Putnișoara, Pârc și Ștefu. Această rețea de cursuri de apă contribuie la modelarea reliefului și la organizarea teritorială a așezărilor.

Alimentarea cursurilor de apă este predominant pluvio-nivală, fiind determinată de precipitații și de topirea zăpezilor, la care se adaugă aportul apelor subterane. Debitele pot înregistra

variații sezoniere semnificative, în special primăvara, ca urmare a topirii zăpezilor, și vara, în perioadele cu precipitații abundente.

Apele de suprafață și cele subterane reprezintă resurse naturale importante pentru comună. În teritoriul administrativ sunt semnalate și izvoare cu ape minerale puternic mineralizate, inclusiv sulfuroase și clorurate sodice, care nu sunt valorificate în prezent printr-un sistem organizat.

Totodată, configurația văilor, pantele și cantitățile de precipitații determină existența unui risc de inundații pe râul Putna și pe unii dintre afluenții săi, precum și în zona de confluență cu râul Suceava. Gestionarea durabilă a resurselor de apă și întreținerea infrastructurii de apărare împotriva inundațiilor reprezintă aspecte importante pentru protejarea locuințelor, a drumurilor și a celorlalte obiective din comună.

Clima

Comuna Putna se încadrează în climatul temperat-continental moderat, cu influențe continentale din est și influențe nordice. Datorită poziționării în zona montană de altitudine joasă și medie, condițiile climatice sunt influențate de altitudine, de expoziția versanților, de gradul de împădurire și de circulația maselor de aer.

Temperatura medie anuală este estimată la aproximativ 6-7,5°C în cea mai mare parte a teritoriului, în timp ce în arealele montane situate la altitudini de peste 1.000 m valorile medii anuale pot coborî la aproximativ 4,5-6°C. În zona locuită, temperaturile sunt influențate de poziționarea pe văi și de fenomenele locale de inversiune termică.

Precipitațiile medii anuale se situează, în general, între 700 și 900 mm, cu valori mai ridicate în zona montană din sud-vestul comunei. Cele mai mari cantități de precipitații se înregistrează, de regulă, în lunile iunie și iulie, iar valorile mai reduse apar în sezonul rece.

Iernile sunt reci, cu perioade de îngheț și precipitații sub formă de ninsoare, în timp ce verile sunt relativ răcoroase comparativ cu zonele de câmpie. În arealele înalte, temperaturile sunt mai scăzute, iar condițiile meteorologice pot varia semnificativ în funcție de altitudine și de expunerea versanților.

Vânturile predominante și regimul precipitațiilor sunt influențate atât de circulația atmosferică regională, cât și de orientarea văilor. Aceste caracteristici climatice susțin dezvoltarea vegetației forestiere și a pajiștilor, dar pot genera și fenomene cu impact asupra comunității, precum precipitațiile abundente, ninsorile, înghețul și creșterile rapide ale debitelor cursurilor de apă.

Flora și Fauna

Flora și fauna comunei Putna sunt caracterizate de o biodiversitate specifică zonei montane a Obcinelor Bucovinei. Diversitatea condițiilor de relief, variațiile de altitudine, rețeaua hidrografică

și suprafețele forestiere extinse au favorizat dezvoltarea unor ecosisteme variate, reprezentate prin păduri de foioase, păduri de conifere, păduri mixte, pajiști și vegetație de luncă.

Fondul forestier ocupă o pondere foarte ridicată din suprafața comunei. Conform studiului de fundamentare pentru reactualizarea PUG, acesta însumează aproximativ 11.180 ha, reprezentând peste 80% din teritoriul administrativ. Pădurile au atât o funcție economică, prin valorificarea resurselor lemnoase, cât și o funcție ecologică, contribuind la conservarea biodiversității, protejarea solurilor, reglarea scurgerii apelor și menținerea peisajului natural.

În compoziția vegetației forestiere se regăsesc în special bradul, molidul și fagul, alături de alte specii de foioase, precum paltinul, aninul și frasinul. În stratul arbustiv sunt prezente specii precum alunul, păducelul, murul, zmeurul și afinul. Pe pajiști se dezvoltă vegetație ierboasă specifică zonelor montane, iar de-a lungul cursurilor de apă apar formațiuni de luncă alcătuite din arin, salcie, plop și vegetație higrofilă.

Fauna este reprezentată de specii caracteristice ecosistemelor forestiere carpatice. Studiile de specialitate semnalează prezența unor carnivore mari protejate, precum ursul brun, lupul și râsul eurasiatic, precum și a unor specii de amfibieni și pești asociate habitatelor naturale locale.

Un element important pentru conservarea biodiversității îl reprezintă suprapunerea unei părți a teritoriului comunei peste situl Natura 2000 ROSCI0328 Obcinele Bucovinei. În acest areal sunt protejate habitate forestiere valoroase, între care pădurile dacice de fag și pădurile montane acidofile de molid.

Conservarea fondului forestier și a habitatelor naturale constituie o condiție esențială pentru menținerea echilibrului ecologic și pentru dezvoltarea turismului bazat pe valorificarea responsabilă a patrimoniului natural.

Resursele solului

Învelișul de sol al comunei Putna este influențat de relieful montan, de condițiile climatice, de substratul geologic, de rețeaua hidrografică și de acoperirea cu vegetație. Tipurile de sol întâlnite reflectă atât caracterul predominant forestier al teritoriului, cât și particularitățile zonelor de vale și ale terenurilor agricole.

Conform studiului de fundamentare pentru reactualizarea PUG, predomină solurile din clasa cambisolurilor, în special districambosolurile și eutricambosolurile. Districambosolurile, cunoscute și ca soluri brune acide, sunt specifice în principal zonelor forestiere și prezintă, în general, un conținut mai redus de substanțe nutritive. Eutricambosolurile sunt întâlnite pe anumite sectoare de versant și în zonele de contact dintre formele de relief.

În luncile râurilor Putna și Suceava, precum și în lungul unor afluenți, se întâlnesc soluri aluviale, formate pe depozite de origine fluvială. Pe unele suprafețe apar și soluri cu profil modificat de procesele de eroziune.

Fertilitatea solurilor este, în ansamblu, moderată, cu variații în funcție de poziția în relief și de caracteristicile substratului. Din cauza pantelor și a condițiilor naturale, o parte importantă a terenurilor este valorificată prin activități silvice și pastorale, în timp ce suprafețele agricole sunt concentrate în zonele mai joase și mai puțin înclinate.

Pentru menținerea calității solurilor sunt importante protejarea vegetației forestiere, gestionarea corespunzătoare a terenurilor agricole și a pășunilor, limitarea eroziunii și evitarea intervențiilor necontrolate pe versanții cu stabilitate redusă.

Riscuri naturale

Riscurile naturale identificate la nivelul comunei Putna sunt asociate în principal configurației reliefului, densității rețelei hidrografice, regimului precipitațiilor și caracteristicilor geologice ale terenului.

Principalul risc natural este reprezentat de inundații, care se pot produce pe râul Putna, pe unii dintre afluenții săi și în zona de confluență cu râul Suceava. Acestea pot avea origine pluvială, în urma precipitațiilor abundente din sezonul cald, sau pluvio-nivală, în perioadele în care topirea zăpezilor se suprapune cu precipitații importante.

Studiul de fundamentare pentru reactualizarea PUG identifică sectoare vulnerabile pe valea Putnei, pe văile pâraielor Putnișoara și Vițău și în zona de confluență cu râul Suceava. Sunt consemnate, de asemenea, evenimente de inundații produse în anii 2008, 2018, 2019 și 2021.

Un alt risc îl reprezintă alunecările de teren și procesele de eroziune, favorizate de pantele accentuate, de natura substratului și de modificările intervenite în acoperirea vegetală. Aceste fenomene pot afecta terenurile, drumurile și alte elemente de infrastructură, în special în zonele cu relief fragmentat.

În teritoriu sunt relevante și riscurile asociate fenomenelor meteorologice specifice zonei montane, precum ninsorile abundente, înghețul și precipitațiile intense. Evaluarea amplasamentelor pentru investiții și lucrări de infrastructură trebuie să țină cont de delimitarea zonelor vulnerabile și de reglementările stabilite prin documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism.

Prevenirea și diminuarea efectelor acestor fenomene presupun monitorizarea zonelor expuse, întreținerea albiilor și a lucrărilor de apărare, gestionarea adecvată a apelor pluviale și menținerea vegetației pe versanții vulnerabili. Integrarea măsurilor de reducere a riscurilor în procesul de dezvoltare locală contribuie la protejarea populației, a patrimoniului construit și a investițiilor publice.

Elemente de patrimoniu

Comuna Putna dispune de un patrimoniu cultural și istoric deosebit de valoros, asociat în principal cu Mănăstirea Putna și cu obiectivele religioase și istorice din vecinătatea acesteia. Patrimoniul contribuie la identitatea locală și reprezintă una dintre principalele resurse pentru dezvoltarea turismului cultural și religios.

Cel mai important ansamblu istoric este Mănăstirea Putna, monument de valoare națională, întemeiat de Ștefan cel Mare în secolul al XV-lea. Ansamblul cuprinde biserica, zidurile de incintă, turnul de poartă, turnul tezaurului, turnul clopotniță, casa domnească, chiliile și ruinele unor clădiri anexe.

În patrimoniul local se înscriu și Chilia lui Daniil Sihastrul, asociată tradiției spirituale a zonei, precum și Biserica de lemn „Intrarea în Biserică", cunoscută și sub denumirea de Biserica de lemn „Dragoș Vodă". Aceste obiective completează valoarea istorică și culturală a comunei și contribuie la diversificarea traseelor turistice.

În evidențele monumentelor istorice sunt incluse și vestigii ale activităților economice tradiționale, precum Fabrica de Cherestea din Putna, datată în secolul al XIX-lea, care ilustrează importanța istorică a exploatării și prelucrării lemnului în economia locală.

Conservarea și valorificarea patrimoniului trebuie realizate cu respectarea regimului de protecție aplicabil fiecărui obiectiv, prin întreținerea monumentelor, protejarea zonelor construite cu valoare istorică și dezvoltarea unor activități turistice compatibile cu caracterul cultural și spiritual al localității.

Denumire	Localizare	Datare
Chilia lui Daniil Sihastrul	**Sat Putna, comuna Putna**	**Secolul al XV-lea**
Biserica de lemn „Intrarea în Biserică"	**Sat Putna, comuna Putna**	**Secolul al XIV-lea**
Ansamblul Mănăstirii Putna	**Sat Putna, comuna Putna**	**Secolele XV–XIX**
Biserica „Adormirea Maicii Domnului"	**În incinta Mănăstirii Putna**	**1653–1662**
Biserica-paraclis	**În incinta Mănăstirii Putna**	**1750–1760**
Turnul tezaurului	**În incinta Mănăstirii Putna**	**1481**
Casa domnească	**În incinta Mănăstirii Putna**	**Secolele XV–XX**
Chiliile de sud	**În incinta Mănăstirii Putna**	**Secolele XV–XVII**
Chiliile de nord	**În incinta Mănăstirii Putna**	**Secolul al XX-lea**
Turnul clopotniță	**În incinta Mănăstirii Putna**	**Secolele XV–XX**
Turnul de poartă	**În incinta Mănăstirii Putna**	**1481**
Ruinele clădirilor din sud-est	**În incinta Mănăstirii Putna**	**Secolul al XV-lea**
Ruinele clădirilor din nord	**În incinta Mănăstirii Putna**	**Secolele XV–XVII**

Zidul de incintă	**În incinta Mănăstirii Putna**	**Secolul al XV-lea**
Fabrica de Cherestea	**Sat Putna, comuna Putna**	**Secolul al XIX-lea**

Elemente de patrimoniu istoric și cultural din comuna Putna

Eficiența energetică, utilizarea energiei regenerabile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Eficiența energetică și utilizarea surselor regenerabile de energie reprezintă direcții importante pentru dezvoltarea durabilă a comunei Putna, contribuind la reducerea consumului de energie convențională, diminuarea cheltuielilor publice și limitarea impactului activităților umane asupra mediului. În contextul obiectivelor europene și naționale privind tranziția energetică și combaterea schimbărilor climatice, administrația publică locală are un rol important în promovarea investițiilor care permit utilizarea mai eficientă a energiei și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Potențialul de utilizare a energiei solare

Energia solară reprezintă o sursă regenerabilă care poate fi valorificată pentru producerea energiei electrice necesare funcționării clădirilor publice, iluminatului stradal și altor servicii de interes local. Instalarea sistemelor fotovoltaice permite producerea energiei în apropierea locului de consum, contribuind la reducerea cantității de energie achiziționate din rețea și la diminuarea emisiilor indirecte asociate consumului de electricitate.

Potențialul de producere a energiei solare la nivelul comunei Putna trebuie analizat în raport cu poziționarea geografică, condițiile climatice specifice zonei Bucovinei, nivelul radiației solare, orientarea și înclinarea panourilor, gradul de umbrire și caracteristicile amplasamentului. Condițiile climatice și variațiile sezoniere ale radiației solare influențează cantitatea de energie care poate fi produsă pe parcursul anului. Din acest motiv, dimensionarea instalațiilor fotovoltaice trebuie fundamentată pe date specifice amplasamentului și pe analize tehnice care să țină cont de condițiile locale.

Deși producția fotovoltaică este variabilă și depinde de disponibilitatea radiației solare, aceasta poate contribui la acoperirea unei părți din consumul energetic al infrastructurii publice. Pentru creșterea eficienței investițiilor, este important ca dimensionarea capacităților de producție să țină cont de profilul de consum, de posibilitățile de autoconsum și, acolo unde este justificat tehnic și economic, de oportunitatea instalării unor sisteme de stocare a energiei.

Eficiența energetică la nivelul comunei Putna

Creșterea eficienței energetice presupune utilizarea rațională a resurselor și reducerea consumului necesar pentru asigurarea acelorași servicii. La nivelul comunei Putna, acest obiectiv poate fi susținut prin modernizarea clădirilor publice, eficientizarea iluminatului public, utilizarea echipamentelor cu un consum redus de energie și dezvoltarea capacităților locale de producere a energiei regenerabile.

Reabilitarea energetică a clădirilor publice poate include îmbunătățirea izolației termice, înlocuirea tâmplăriei neperformante, modernizarea sistemelor de încălzire și iluminat, precum și instalarea unor echipamente eficiente energetic. Astfel de măsuri contribuie la reducerea pierderilor de energie, la îmbunătățirea confortului interior și la diminuarea costurilor de exploatare și întreținere.

O altă direcție importantă este modernizarea iluminatului public prin utilizarea corpurilor de iluminat eficiente energetic și, unde este posibil, a sistemelor de control și gestionare inteligentă a funcționării acestora. Aceste soluții permit adaptarea consumului la necesitățile reale, reducerea cheltuielilor cu energia electrică și îmbunătățirea calității serviciului public.

Totodată, instalarea sistemelor fotovoltaice pentru acoperirea consumului propriu al clădirilor și serviciilor publice poate contribui la reducerea dependenței de energia achiziționată din rețea. Asocierea capacităților de producere a energiei regenerabile cu sisteme de stocare poate permite utilizarea unei ponderi mai mari din energia produsă local, în funcție de profilul de consum și de fezabilitatea tehnică și economică a investiției.

Pentru fundamentarea viitoarelor intervenții, este importantă monitorizarea periodică a consumurilor de energie la nivelul clădirilor publice și al serviciilor administrate de autoritatea locală. Analiza acestor date permite identificarea principalelor surse de consum, stabilirea priorităților de investiții și evaluarea economiilor obținute în urma măsurilor de eficientizare.

Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Emisiile de gaze cu efect de seră sunt asociate, printre altele, producerii și consumului de energie din surse convenționale, arderii combustibililor pentru încălzire și transportului. Reducerea acestora reprezintă o componentă importantă a politicilor de protecție a mediului și de combatere a schimbărilor climatice.

La nivelul comunei Putna, reducerea emisiilor poate fi susținută prin diminuarea consumului energetic al clădirilor publice, utilizarea energiei regenerabile, modernizarea iluminatului stradal și promovarea unor soluții de transport cu impact redus asupra mediului. În paralel, întreținerea și extinderea spațiilor verzi, protejarea fondului forestier și gestionarea responsabilă a resurselor

naturale contribuie la îmbunătățirea calității mediului și la creșterea rezilienței locale la efectele schimbărilor climatice.

Utilizarea energiei electrice produse din surse regenerabile poate reduce emisiile indirecte asociate consumului de electricitate din rețea. Amploarea reducerii depinde de cantitatea de energie regenerabilă produsă și utilizată efectiv, de sursele de energie înlocuite și de metodologia de calcul aplicată. În mod similar, măsurile de eficiență energetică contribuie la reducerea emisiilor prin diminuarea cantității de energie necesare pentru funcționarea clădirilor și serviciilor publice.

Pentru evaluarea impactului acestor măsuri, se recomandă urmărirea unor indicatori precum consumul anual de energie electrică și termică al clădirilor publice, cantitatea de energie regenerabilă produsă și utilizată, economiile de energie obținute în urma lucrărilor de eficientizare și reducerea estimată a emisiilor de gaze cu efect de seră. În lipsa unui inventar local al emisiilor, nu poate fi determinată cu precizie cantitatea totală de gaze cu efect de seră generată la nivelul comunei Putna.

Direcții de dezvoltare pentru perioada următoare

- Pentru perioada de implementare a strategiei, se recomandă continuarea investițiilor în eficiența energetică, producerea energiei din surse regenerabile și reducerea impactului asupra mediului, cu accent pe următoarele direcții:
- creșterea performanței energetice a clădirilor publice prin reabilitare termică, modernizarea instalațiilor și utilizarea echipamentelor eficiente;
- dezvoltarea capacităților de producere a energiei electrice din surse regenerabile pentru autoconsum, în funcție de necesarul energetic și de fezabilitatea tehnică și economică;
- evaluarea oportunității instalării sistemelor de stocare a energiei pentru valorificarea eficientă a producției fotovoltaice;
- modernizarea iluminatului public prin utilizarea tehnologiilor eficiente energetic și a soluțiilor de gestionare inteligentă;
- monitorizarea consumurilor energetice ale clădirilor și serviciilor publice, pentru identificarea pierderilor și fundamentarea măsurilor de reducere a acestora;
- promovarea transportului cu emisii reduse și a utilizării eficiente a resurselor în activitățile administrației publice;
- protejarea și întreținerea spațiilor verzi și a fondului forestier, precum și promovarea unor practici responsabile de gestionare a resurselor naturale;
- creșterea gradului de informare a populației cu privire la economisirea energiei, utilizarea surselor regenerabile și protecția mediului.

În ansamblu, eficiența energetică, utilizarea surselor regenerabile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră reprezintă direcții care pot contribui la diminuarea cheltuielilor publice, la creșterea independenței energetice și la îmbunătățirea performanței de mediu a comunei Putna. Integrarea acestor măsuri în planificarea dezvoltării locale poate sprijini tranziția către un model de dezvoltare durabilă, bazat pe utilizarea responsabilă a resurselor și pe adaptarea la schimbările climatice.

7. Analiza situației curente

7.1 Fondul funciar

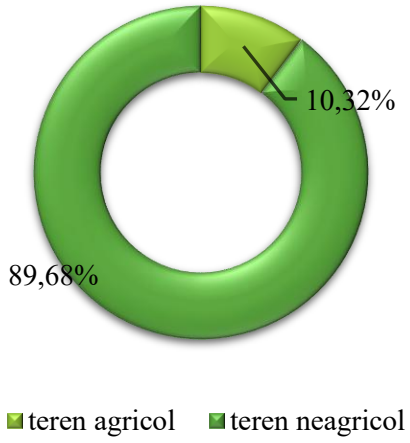
Conform ultimelor date INSSE (2014), fondul funciar din comuna Putna a rămas neschimbat în ultimul deceniu de analiză, la 13.370 ha.

Modul de folosinta pentru suprafata agricola	Forme de proprietate	Anul 2014
Terenuri Agricole total	**Total**	**1.380**
Arabila	Proprietate privată	303
Pășuni	Proprietate privată	678
Fânețe	Proprietate privată	394
Livezi si pepiniere pomicole	Proprietate privată	5
Terenuri neagricole total	**Total**	**11.990**
Paduri si alta vegetatie forestiera	Proprietate privată	11.861
Ocupata cu ape, balti	Proprietate privată	0
Ocupata cu constructii	Proprietate privată	33
Cai de comunicatii si cai ferate	Proprietate privată	25
Terenuri degradate și neproductive	Proprietate privată	71
TOTAL	**Total**	**13.370**

Suprafața fondului funciar după modul de folosință (ha)

Sursa: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

În tabelul de mai sus se poate observa împărțirea terenului din comuna Putna, după modul de folosință. În anul 2014, cea mai mare suprafață ocupată era cea de 11.861 ha, a suprafeței de Paduri si alta vegetatie forestiera.



Distribuția fondului funciar pe tipuri de teren

Sursa: *http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*

Cea mai mare parte a suprafeței fondului funciar este ocupată de terenul neagricol care constituie aproximativ 89,68% din totalul fondului funciar al comunei, circa 11.990 ha. Terenul agricol ocupă doar 1.380 ha din totalul comunei de 13.370 ha.

7.2 Fondul locativ

Fondul locativ reprezintă totalitatea locuințelor existente pe teritoriul unei unități administrativ-teritoriale, indiferent de forma de proprietate, incluzând locuințele individuale, apartamentele, locuințele de serviciu și alte spații amenajate și destinate locuirii.

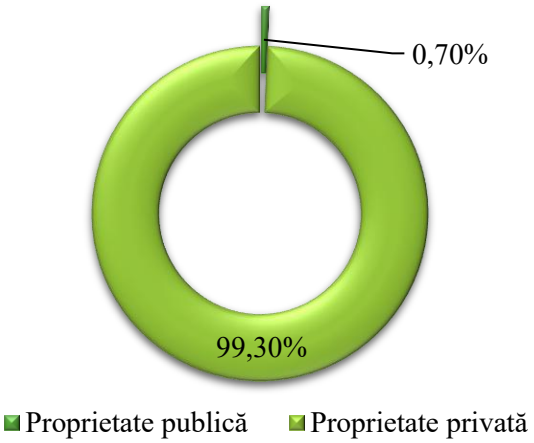
La nivelul comunei Putna, județul Suceava, fondul locativ cuprinde locuințe aflate în proprietate privată, precum și locuințe aparținând domeniului public sau privat al unității administrativ-teritoriale, după caz. Structura fondului locativ este influențată de caracterul rural al localității, locuințele individuale reprezentând o componentă importantă a patrimoniului construit.

Potrivit rezultatelor definitive ale Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2021, comuna Putna înregistra o populație rezidentă de 3.658 de locuitori.

Evoluția fondului locativ trebuie analizată în raport cu dinamica demografică, dezvoltarea construcțiilor rezidențiale și gradul de acces al gospodăriilor la infrastructura tehnico-edilitară.

În perioada 2021–2026, dezvoltarea fondului construit este reflectată inclusiv de documentațiile de urbanism și de certificatele de urbanism emise la nivel local, care includ intervenții privind construirea, extinderea, mansardarea și modernizarea locuințelor existente.

În perspectiva dezvoltării durabile a comunei Putna, principalele direcții de intervenție privind fondul locativ vizează îmbunătățirea condițiilor de locuire, creșterea eficienței energetice a clădirilor, extinderea accesului la utilități publice și asigurarea unei dezvoltări urbanistice coerente.



Distribuția locuințelor pe forme de proprietate (2019)

Sursa: *http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*

După cum se poate observa în graficul de mai sus, în anul 2025, conform INSSE, proprietatea privată ocupa cea mai mare parte din fondul locativ al comunei Putna.

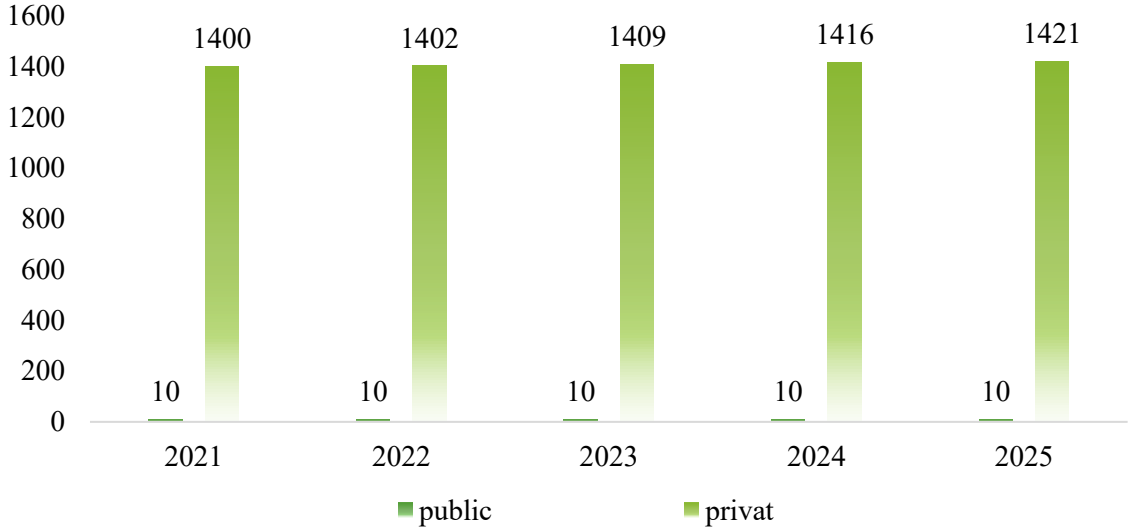
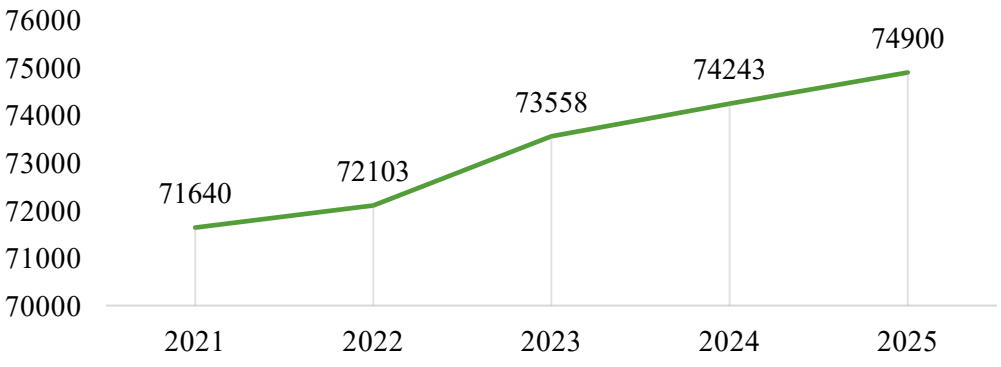


Fig. *4* Evoluția suprafeței locuibile în mp pe forme de proprietate, comuna Putna

Sursa: *http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*



Evoluția suprafeței locuibile totale (privat+public), comuna Putna

Sursa: *http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*

Ca efect la creșterea numărului de locuitori din comuna Putna, suprafața locuibilă din sectorul privat a crescut constant. Astfel, numărul locuințelor private a crescut de la 1.400 în 2021 la 1.421 în 2025.

Comuna deținea în anul 2025 aproximativ 0,48% din totalul locuințelor private de la nivelul județului Suceava.

7.3 Economia

În comuna Putna, județul Suceava, principalele activități economice sunt reprezentate de exploatarea și prelucrarea lemnului, agricultura, creșterea animalelor, turismul și comerțul. Economia locală este influențată de resursele forestiere ale zonei, precum și de potențialul turistic, cultural și religios, valorificat prin prezența Mănăstirii Putna și a celorlalte obiective de patrimoniu.

La nivelul comunei își desfășoară activitatea operatori economici din domeniul exploatării forestiere, prelucrării lemnului, construcțiilor, transporturilor, comerțului cu amănuntul, industriei alimentare, serviciilor de cazare și alimentației publice. Turismul constituie un sector important al economiei locale, contribuind la dezvoltarea pensiunilor, unităților de cazare și a serviciilor conexe.

Mediul de afaceri

Conform informațiilor economice disponibile în anul 2026, comuna Putna, județul Suceava, înregistrează 215 de firme active, reprezentând aproximativ 0,60% din totalul firmelor active din județul Suceava. Datele reflectă existența unui mediu economic local caracterizat prin activități diversificate, cu o concentrare importantă în domeniul construcțiilor, exploatării și prelucrării lemnului, comerțului, transporturilor și serviciilor turistice.

În ceea ce privește structura principalilor indicatori de performanță economică, potrivit situațiilor financiare aferente anului 2025, disponibile în 2026, se evidențiază următoarele:

- Cifra de afaceri cumulată a operatorilor economici raportați este de aproximativ 84,9 milioane lei, reprezentând aproximativ 0,2% din cifra de afaceri realizată la nivelul județului Suceava.
- Numărul de salariați raportat de societățile analizate este de 171 de persoane, reflectând contribuția mediului de afaceri local la ocuparea forței de muncă.
- Profitul net cumulat este estimat la aproximativ 5–6 milioane lei, în funcție de baza de date și de numărul societăților economice incluse în analiză.

După cifra de afaceri, în top 10 firme din comuna Putna, se regăsesc:

Nr. Crt.	Nume Firmă	Cifra de afaceri
1.	SIHĂSTRIA ETORA SRL	**29.590.891 lei** (5.87 milioane euro)
2.	CONSTRUCT BM SRL	**9.518.694 lei** (1.89 milioane euro)
3.	SIMCOFOR SRL	**9.379.900 lei** (1.86 milioane euro)
4.	GIVASTEL COM SRL	**6.652.989 lei** (1.32 milioane euro)
5.	GLOBALFUEL SRL	**2.868.940 lei** (0.57 milioane euro)
6.	VASROD SRL	**2.570.242 lei** (0.51 milioane euro)
7.	PETRAS SAVAS CONSTRUCT SRL	**1.530.454 lei** (0.30 milioane euro)
8.	BOBBY-TOOLS SRL	**1.350.157 lei** (0.27 milioane euro)
9.	MARY DARY SILVA SRL	**1.242.383 lei** (0.25 milioane euro)
10.	ALI-DIANA SRL	**1.146.429 lei** (0.23 milioane euro)

Top 10 firme, după CA, comuna Putna

Sursa:https://www.topfirme.com/judet/suceava/localitate/putna/cifra-de-afaceri/

În comuna Putna, top 10 fime după numărul de angajați, se regăsesc:

Nr. Crt.	Nume Firmă	Nr. angajați
1.	SIHĂSTRIA ETORA SRL	41
2.	SIMCOFOR SRL	17
3.	BOBBY-TOOLS SRL	10
4.	GIVASTEL COM SRL	10
5.	CONSTRUCT BM SRL	10
6.	VASROD SRL	9
7.	PETRAS SAVAS CONSTRUCT SRL	8

8.	**ARTHOS PANERA SRL**	**7**
9.	**FURY FOREST SRL**	**6**
10.	**PUTNIȘOARA SRL**	**6**

Top 10 firme după numărul de angajați, comuna Putna

Sursa: https://www.topfirme.com/judet/suceava/localitate/putna/numar-angajati/

Nr. Crt.	**Nume Firmă**	**Profit** (lei)
1.	**CONSTRUCT BM SRL**	**2.577.516**
2.	**GLOBALFUEL S.R.L.**	**663.760**
3.	**GIVASTEL COM SRL**	**538.456**
4.	**MARY DARY SILVA S.R.L.**	**459.028**
5.	**SIHĂSTRIA ETORA SRL**	**319.697**
6.	**SIMCOFOR SRL**	**120.680**
7.	**BOBBY-TOOLS SRL**	**80.826**
8.	**NESIEM.DDR S.R.L.**	**60.599**
9.	**ARTHOS PANERA S.R.L.**	**50.165**
10.	**SEMINEU S.R.L.**	**30.124**

Top 10 firme după profit, comuna Putna

Sursa: *https://www.topfirme.com/judet/suceava/localitate/putna/#google_vignette*

Industria

Comuna Putna, situată în partea de nord a județului Suceava, în regiunea istorică Bucovina, dispune de un potențial economic determinat de resursele naturale, poziționarea geografică și tradițiile productive locale. Activitățile industriale sunt strâns legate de specificul zonei, caracterizată prin suprafețe forestiere extinse, un cadru natural montan și o economie rurală în care exploatarea și prelucrarea lemnului au un rol important.

Potrivit informațiilor publicate de Primăria Comunei Putna, dezvoltarea economică a localității a fost influențată în mod semnificativ de industria prelucrării lemnului, aceasta reprezentând una dintre activitățile productive tradiționale ale zonei. Resursele forestiere au favorizat

dezvoltarea unor activități precum exploatarea masei lemnoase, debitarea și prelucrarea primară a lemnului, fabricarea produselor din lemn și comercializarea materialelor lemnoase.

Pe lângă industria lemnului, economia locală cuprinde activități din domeniul construcțiilor, producției și prelucrării materialelor, comerțului și serviciilor. Structura economică este caracteristică unei comunități rurale în care predomină întreprinderile mici și activitățile economice adaptate cererii locale și regionale.

În perspectiva anului 2026, dezvoltarea sectorului industrial trebuie corelată cu obiectivele de protecție a mediului, utilizarea eficientă a resurselor și tranziția către activități cu valoare adăugată superioară. Modernizarea echipamentelor, îmbunătățirea eficienței energetice, digitalizarea și valorificarea superioară a produselor din lemn constituie direcții importante pentru creșterea competitivității economiei locale.

Totodată, comuna Putna face parte din teritoriul Grupului de Acțiune Locală Sucevița–Putna, a cărui Strategie de Dezvoltare Locală 2023–2027, actualizată inclusiv în februarie 2026, oferă un cadru pentru susținerea inițiativelor economice și diversificarea activităților din mediul rural.

Construcțiile

Sectorul construcțiilor reprezintă o componentă a economiei comunei Putna, fiind susținut de necesitățile de dezvoltare a fondului locativ, modernizarea infrastructurii publice și dezvoltarea activităților comerciale și turistice.

Dezvoltarea acestui sector este influențată de investițiile publice și private, de cererea pentru îmbunătățirea condițiilor de locuire și de necesitatea adaptării infrastructurii locale la cerințele actuale.

Un element important pentru evoluția sectorului îl reprezintă actualizarea Planului Urbanistic General al Comunei Putna. Documentațiile de fundamentare urmăresc analizarea dezvoltării teritoriale, a infrastructurii tehnico-edilitare, a rețelei de transport, a zonelor construite și a posibilităților de extindere și modernizare a acestora.

În perioada următoare, sectorul construcțiilor poate beneficia de oportunitățile oferite de proiectele de reabilitare energetică a clădirilor, modernizarea drumurilor locale, extinderea rețelelor de utilități și dezvoltarea infrastructurii turistice.

Transporturile

Infrastructura de transport constituie un factor important pentru dezvoltarea economică și socială a comunei Putna, asigurând legăturile cu localitățile învecinate și cu principalele centre urbane ale județului Suceava.

Comuna Putna este situată la aproximativ 35 km de municipiul Rădăuți și la aproximativ 15 km de orașul Vicovu de Sus, conform informațiilor publicate de administrația locală. Principala cale de acces rutier este Drumul Național DN 2H, care asigură conectivitatea localității cu rețeaua rutieră regională.

Transportul rutier are un rol esențial în deplasarea locuitorilor către unitățile de învățământ, instituțiile publice, unitățile medicale și locurile de muncă din localitățile apropiate. Totodată, infrastructura rutieră deservește transportul mărfurilor, aprovizionarea agenților economici și deplasările turistice către principalele obiective religioase și culturale ale comunei.

Transportul public rutier este realizat prin servicii de transport de persoane care conectează zona Putna cu localitățile învecinate și cu centrele urbane ale județului, în funcție de traseele și programele operatorilor autorizați.

Pe lângă transportul rutier, comuna beneficiază de acces la infrastructura feroviară, prin linia de cale ferată 515, care asigură legătura între Putna, Rădăuți, Dornești și Suceava.

Potrivit orarului publicat pentru perioada 14 decembrie 2025 – 12 decembrie 2026, sunt prevăzute legături feroviare între Putna și Suceava, cu circulație în zilele de sâmbătă și duminică. Traseul include opriri la Putna Centru, Putna Troiță și Gura Putnei, contribuind la accesibilitatea localității pentru rezidenți și turiști.

În vederea dezvoltării durabile, prioritățile în domeniul transporturilor vizează modernizarea și întreținerea infrastructurii rutiere locale, îmbunătățirea siguranței circulației, amenajarea corespunzătoare a zonelor pietonale și facilitarea accesului către obiectivele turistice.

De asemenea, dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete și promovarea mijloacelor de transport cu impact redus asupra mediului pot contribui la creșterea atractivității turistice și la îmbunătățirea mobilității la nivelul comunei.

Comerțul

Activitățile comerciale din comuna Putna sunt orientate către satisfacerea necesităților populației locale, aprovizionarea gospodăriilor și deservirea fluxurilor turistice generate de obiectivele de patrimoniu cultural și religios.

Comerțul local cuprinde activități de vânzare cu amănuntul a produselor alimentare și nealimentare, comercializarea materialelor de construcții, a produselor din lemn, a bunurilor de uz gospodăresc și a altor produse necesare populației.

Un rol important revine unităților comerciale de proximitate, care asigură accesul locuitorilor la produse și servicii de bază. În același timp, activitățile comerciale sunt completate de servicii de alimentație publică și de comercializarea produselor destinate turiștilor și pelerinilor.

Specificul cultural și religios al comunei creează oportunități pentru valorificarea produselor tradiționale, a obiectelor de artizanat, a produselor agroalimentare locale și a suvenirurilor.

Dezvoltarea comerțului este influențată de puterea de cumpărare a populației, de accesibilitatea rutieră, de nivelul activității turistice și de evoluția mediului antreprenorial.

În perspectiva anului 2026, diversificarea serviciilor comerciale, modernizarea spațiilor de vânzare și promovarea produselor locale constituie direcții importante pentru susținerea economiei comunei.

Creșterea competitivității întreprinderilor locale poate fi susținută prin digitalizarea activităților comerciale, dezvoltarea canalelor de vânzare online și consolidarea relațiilor dintre producătorii locali, comercianți și operatorii turistici.

Turismul

Comuna Putna reprezintă una dintre cele mai importante destinații de turism religios, cultural și istoric din județul Suceava, datorită patrimoniului său deosebit, legăturii cu domnitorul Ștefan cel Mare și poziționării în regiunea istorică Bucovina.

Potențialul turistic al comunei este susținut de existența unor monumente istorice și religioase de importanță națională, de peisajele naturale caracteristice Obcinelor Bucovinei, de tradițiile locale și de posibilitățile de dezvoltare a turismului rural și a agroturismului.

Principalele obiective turistice și de patrimoniu ale comunei sunt Mănăstirea Putna, Chilia lui Daniil Sihastrul, Biserica de lemn „Dragoș Vodă”, Mănăstirea Sihăstria Putnei și Muzeul Mănăstirii Putna.



Mănăstirea Putna

Mănăstirea Putna este cel mai reprezentativ obiectiv turistic al comunei și unul dintre cele mai importante monumente religioase și istorice ale Moldovei. A fost ctitorită de domnitorul Ștefan cel Mare, lucrările de construire desfășurându-se între anii 1466 și 1469, iar sfințirea având loc la 3 septembrie 1469. În incinta mănăstirii se află mormântul lui Ștefan cel Mare, alături de alte morminte voievodale, ceea ce conferă ansamblului o valoare istorică și simbolică deosebită. De-a lungul timpului, mănăstirea a reprezentat un important centru cultural, religios și artistic. Aici au funcționat ateliere de caligrafie și miniatură, iar patrimoniul cultural păstrat include manuscrise, broderii, obiecte liturgice și lucrări de artă medievală.



Chilia lui Daniil Sihastrul

Chilia lui Daniil Sihastrul reprezintă un important obiectiv religios și istoric, situat la aproximativ un kilometru de Mănăstirea Putna, pe valea pârâului Viță̆u.

Obiectivul constă într-o încăpere săpată în stâncă, asociată vieții pustnicești a Cuviosului Daniil Sihastrul, considerat, potrivit tradiției, unul dintre sfătuitorii spirituali ai domnitorului Ștefan cel Mare. Chilia constituie un punct de atracție pentru turiști și pelerini, fiind integrată în circuitul religios și cultural al comunei.



Biserica de lemn Dragoș Vodă

Biserica de lemn „Dragoș Vodă”, cunoscută și sub denumirea de Biserica de lemn „Intrarea Maicii Domnului în Biserică”, reprezintă unul dintre monumentele de arhitectură religioasă medievală ale Bucovinei. Potrivit tradiției, biserica a fost construită inițial la Volovăț, în secolul al XIV-lea, și ulterior mutată la Putna în timpul domniei lui Ștefan cel Mare. Monumentul prezintă o valoare istorică și arhitecturală deosebită, păstrând elemente caracteristice construcțiilor tradiționale din lemn.



Mănăstirea Sihăstria Putnei

Mănăstirea Sihăstria Putnei este situată la aproximativ 4 km de Mănăstirea Putna, într-un cadru natural forestier. Originile așezământului monahal sunt asociate secolului al XV-lea. În anul 1758 a fost sfințită o biserică din piatră, iar după o perioadă de declin și desființare a vieții monahale, lucrările de restaurare au început în anul 1990. În prezent, ansamblul reprezintă un important punct de interes religios și cultural, completând circuitul obiectivelor monahale din zona Putnei.

Patrimoniul natural și potențialul ecoturistic

Pe lângă patrimoniul cultural și religios, comuna Putna dispune de un cadru natural valoros, determinat de poziționarea în zona Obcinelor Bucovinei, de prezența suprafețelor forestiere extinse și de diversitatea ecosistemelor montane.

Un element deosebit de important îl reprezintă includerea unei părți a teritoriului administrativ al comunei în situl Natura 2000 ROSCI0328 – Obcinele Bucovinei, arie naturală

protejată desemnată pentru conservarea habitatelor forestiere, a pajiștilor montane și a speciilor de interes comunitar.

Potrivit studiilor de fundamentare aferente actualizării Planului Urbanistic General al comunei Putna, situl se suprapune peste aproximativ 1.430 ha din teritoriul administrativ al comunei, în partea de sud-vest a acesteia. Situl Obcinele Bucovinei are o suprafață totală de aproximativ 32.246 ha, fiind extins pe teritoriul mai multor unități administrativ-teritoriale din județul Suceava.

Aria naturală este caracterizată de ecosisteme forestiere montane, cu păduri de molid, brad și fag, alături de pajiști și habitate specifice cursurilor de apă.

FLORĂ		**FAUNĂ**	
Arbori și vegetație	**Specii floristice**	**Mamifere**	**Alte specii**
Molid	Clopoțel	Urs brun	Triton carpatic
Brad	Curechi de munte	Lup	Buhai de baltă cu burta galbenă
Fag	Feriguță	Râs	Croitor de fag
Anin alb	Vegetație de fânețe montane	Vidră	Moiagă
Păduri aluviale	Comunități de ierburi înalte		Cicar

Prezența acestor ecosisteme contribuie la menținerea biodiversității, la protecția solurilor, la reglarea regimului hidrologic și la conservarea peisajului natural al zonei.

Din perspectiva valorificării turistice, cadrul natural oferă oportunități pentru dezvoltarea ecoturismului, a drumețiilor, a turismului de observare a naturii și a activităților recreative desfășurate în condiții de respectare a regimului de protecție a mediului.

Perspective de dezvoltare a turismului

Potențialul turistic al comunei Putna poate fi valorificat prin dezvoltarea unui turism durabil, care să integreze patrimoniul cultural și religios, tradițiile bucovinene și resursele naturale ale zonei.

În acest sens, principalele direcții de dezvoltare vizează modernizarea infrastructurii de acces către obiectivele turistice, îmbunătățirea semnalizării și informării turistice, diversificarea serviciilor de cazare și alimentație publică, promovarea produselor tradiționale și dezvoltarea unor trasee tematice care să conecteze principalele atracții ale comunei.

Un obiectiv important îl constituie și dezvoltarea turismului rural și a agroturismului, prin valorificarea gospodăriilor tradiționale, a gastronomiei locale și a experiențelor specifice vieții rurale din Bucovina.

De asemenea, promovarea digitală a destinației, colaborarea între administrația publică locală și operatorii economici, precum și integrarea comunei Putna în circuitele turistice regionale pot contribui la creșterea atractivității și competitivității turistice.

În perspectiva anului 2027, dezvoltarea turismului trebuie realizată în concordanță cu principiile sustenabilității, prin protejarea patrimoniului construit și natural, utilizarea responsabilă a resurselor și implicarea comunității locale în activitățile economice generate de turism.

Accesibilitatea obiectivelor turistice

Accesul către principalele obiective turistice ale comunei Putna se realizează în principal prin DN 2H, acesta asigurând conexiunea cu municipiul Rădăuți și cu celelalte localități ale zonei.

Pentru vizitarea Mănăstirii Putna, a Chiliei lui Daniil Sihastrul și a Bisericii de lemn „Dragoș Vodă" sunt utilizate drumurile și căile de acces locale. Mănăstirea Sihăstria Putnei este accesibilă din localitatea Putna, pe traseul care conduce către așezământul monahal.

7.4 Agricultură

Cultivarea plantelor

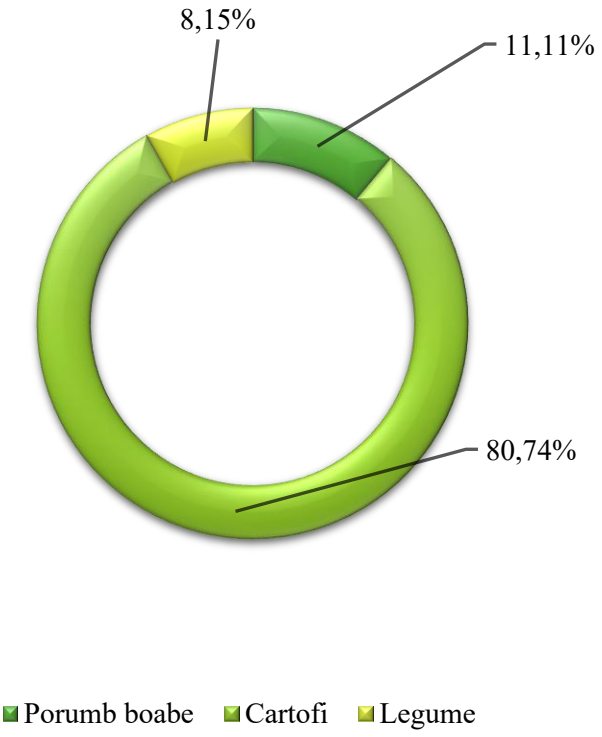
Conform INSSE, ultimele date disponibile sunt din anul 2003. Suprafețele cultivate cu principalele culturi sunt:

Denumire culturi	2001	2002	2003
Porumb boabe	45	25	15
Cartofi	65	120	109
Legume	9	9	11
Total	**1287**	**1218**	**1256**

Suprafața cultivată cu principalele culturi, comuna Putna

Sursa: *http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*

Ponderea suprafețelor se regăsește în graficul de mai jos:



Ponderea suprafețelor cultivate cu principalele culturi

Sursa: *http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*

7.5 Infrastructura

Infrastructura tehnico-edilitară reprezintă un element esențial pentru dezvoltarea economică și socială a comunei Putna, județul Suceava, influențând în mod direct calitatea vieții populației, atractivitatea localității pentru investiții și capacitatea administrației publice locale de a asigura servicii publice moderne și eficiente.

În anul 2026, dezvoltarea infrastructurii comunei Putna este caracterizată prin continuarea investițiilor în extinderea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, modernizarea iluminatului public, îmbunătățirea infrastructurii rutiere și creșterea eficienței energetice.

Aceste intervenții sunt necesare atât pentru îmbunătățirea condițiilor de locuire, cât și pentru susținerea activităților economice, turistice și comerciale, având în vedere importanța comunei Putna ca destinație de turism religios și cultural.

Alimentarea cu apă și canalizare

Alimentarea cu apă potabilă și colectarea apelor uzate constituie componente importante ale infrastructurii de utilități publice din comuna Putna, contribuind la asigurarea unor condiții corespunzătoare de igienă, sănătate publică și protecție a mediului.

Conform evidențelor Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC), comuna Putna figurează printre operatorii serviciilor de alimentare cu apă și canalizare din județul Suceava. În paralel, ACET S.A. Suceava, operator regional de apă și

canalizare, este implicat în proiectele de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată de pe teritoriul comunei.

În vederea îmbunătățirii accesului populației la serviciile publice de alimentare cu apă și canalizare, la nivelul comunei sunt prevăzute investiții de extindere a rețelelor existente și de modernizare a infrastructurii de captare, tratare, înmagazinare și distribuție a apei potabile.

Unul dintre proiectele relevante este „Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată din județul Suceava în perioada 2014–2020", care include investiții aferente comunei Putna.

Un alt proiect important este „Rețea canalizare în zonele Bodârlău și Putnișoara, comuna Putna, județul Suceava", implementat în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență, proiectul are o valoare totală de 5.192.844,21 lei, cu începerea implementării în luna octombrie 2024 și termenul de finalizare stabilit pentru luna iulie 2026.

Conform statisticilor INSSE din anul 2025, lungimea totală a rețelei de distribuție a apei potabile în comuna Putna este de 6,9 km, iar a celei de conducte de canalizare este de 6,8 km.

Alimentarea cu energie electrică

Alimentarea cu energie electrică a comunei Putna este realizată prin intermediul Sistemului Energetic Național, infrastructura de distribuție fiind gestionată de Delgaz Grid S.A., operatorul concesionar al rețelelor de distribuție a energiei electrice din județul Suceava.

Conform informațiilor publicate de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE), Delgaz Grid S.A. deservește șase județe din regiunea de nord-est a României, respectiv Suceava, Botoșani, Iași, Neamț, Bacău și Vaslui.

Infrastructura de alimentare cu energie electrică este constituită din rețele electrice de medie și joasă tensiune, posturi de transformare și branșamente care asigură distribuția energiei electrice către consumatorii casnici, instituțiile publice și operatorii economici.

O investiție importantă pentru îmbunătățirea alimentării cu energie electrică în zona comunei Putna a fost finalizată în anul 2026 de către Delgaz Grid S.A., prin modernizarea stației de transformare Vicov (110/20 kV).

Proiectul, în valoare totală de 25,48 milioane lei, echivalentul a aproximativ 4,7 milioane euro, a inclus modernizarea echipamentelor electrice, implementarea sistemelor de monitorizare și control de la distanță și modernizarea a 17 km de linie electrică de înaltă tensiune.

Potrivit comunicatului din 27 octombrie 2026, investiția contribuie la îmbunătățirea serviciilor de distribuție pentru aproximativ 18.000 de consumatori din 16 localități, printre care se numără și comuna Putna.

Modernizarea infrastructurii electrice regionale are un impact pozitiv asupra siguranței și continuității alimentării cu energie electrică, contribuind la reducerea riscului de întreruperi și la crearea unor condiții favorabile pentru dezvoltarea activităților economice.

Rețeaua de iluminat public

Sistemul de iluminat public al comunei Putna reprezintă o componentă importantă a infrastructurii tehnico-edilitare, având rolul de a asigura siguranța circulației rutiere și pietonale, securitatea spațiilor publice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației.

Serviciul de iluminat public se desfășoară în conformitate cu prevederile Legii nr. 51/2006 privind serviciile comunitare de utilități publice și ale Legii nr. 230/2006 privind serviciul de iluminat public, cu modificările și completările ulterioare.

La nivelul comunei Putna, iluminatul public deservește căile de circulație, zonele rezidențiale, spațiile publice și zonele de interes comunitar.

În vederea creșterii eficienței energetice și a îmbunătățirii calității serviciului, administrația publică locală a inițiat investiții pentru modernizarea infrastructurii de iluminat.

De asemenea, în anul 2025, administrația publică locală a publicat documentația de fundamentare pentru organizarea și gestionarea serviciului de iluminat public, în vederea asigurării funcționării acestuia în condiții de eficiență, siguranță și conformitate cu reglementările aplicabile.

Modernizarea sistemului de iluminat public urmărește utilizarea unor tehnologii eficiente energetic, reducerea consumului de energie electrică și a costurilor de exploatare, precum și îmbunătățirea vizibilității și siguranței în spațiile publice.

În perspectiva dezvoltării durabile, se recomandă continuarea investițiilor în modernizarea sistemului de iluminat, extinderea acestuia în zonele insuficient deservite și implementarea unor sisteme inteligente de monitorizare și control al consumului energetic.

Salubritate

Gestionarea deșeurilor reprezintă o componentă esențială a serviciilor comunitare de utilități publice, contribuind la menținerea unui mediu curat, protecția sănătății populației și reducerea impactului negativ al activităților umane asupra mediului.

În comuna Putna, activitatea de salubrizare presupune colectarea și transportul deșeurilor municipale generate de gospodării, instituții publice și operatori economici, precum și organizarea colectării separate a fracțiilor reciclabile, în conformitate cu cadrul legislativ aplicabil.

Prin Hotărârea Consiliului Local Putna nr. 14 din 31 martie 2026, a fost aprobat Regulamentul Serviciului de salubrizare al județului Suceava. Documentul reglementează organizarea și

funcționarea serviciului, responsabilitățile operatorilor și utilizatorilor, precum și cerințele referitoare la colectarea, transportul și gestionarea deșeurilor.

Principalele direcții de dezvoltare în domeniul salubrizării vizează extinderea colectării separate, creșterea gradului de reciclare, modernizarea infrastructurii de colectare și informarea populației cu privire la prevenirea generării deșeurilor și utilizarea responsabilă a resurselor.

Rețeaua de drumuri

Infrastructura rutieră constituie un element determinant pentru accesibilitatea, mobilitatea și dezvoltarea economică a comunei Putna, județul Suceava, asigurând conexiunile dintre zonele rezidențiale, obiectivele economice, instituțiile publice și principalele atracții turistice.

Comuna Putna este situată în partea de nord a județului Suceava, în apropierea granței cu Ucraina, fiind alcătuită din satele Putna și Gura Putnei.

Rețeaua rutieră a comunei cuprinde drumuri naționale, drumuri comunale și drumuri de interes local, care asigură deplasarea populației și transportul mărfurilor.

Principala cale de comunicație rutieră este Drumul Național DN 2H, care traversează teritoriul administrativ al comunei și asigură legătura cu orașul Vicovu de Sus, municipiul Rădăuți și municipiul Suceava.

Distanțele rutiere de referință sunt de aproximativ 15 km până la Vicovu de Sus, 35 km până la Rădăuți și 71 km până la Suceava.

Rețeaua de drumuri clasificată cuprinde:

- DN 2H – asigură principala legătură rutieră a comunei cu localitățile învecinate și cu centrele urbane ale județului Suceava.
- DC 47A – asigură legătura rutieră dintre satul Putna și DN 2H.
- DC 48 – deservește legătura rutieră în zona satului Gura Putnei, cu acces către DN 2H.
- Drumurile locale și străzile de interes comunal – asigură accesul către gospodării, instituții publice, obiective economice și turistice.
- Drumurile agricole și forestiere – facilitează accesul către terenurile agricole, suprafețele forestiere și zonele de exploatare a resurselor naturale.

Lungimea totală a drumurilor comunale era de aproximativ 34 km, din care aproximativ 14,5 km erau modernizați la momentul elaborării documentului.

Aceste valori reprezintă date istorice și nu trebuie considerate situația actuală a rețelei rutiere din anul 2026 fără verificarea investițiilor realizate ulterior.

În vederea modernizării infrastructurii rutiere, administrația locală a promovat proiecte de reabilitare și modernizare a drumurilor comunale.

Unul dintre acestea este proiectul „Modernizare drumuri comunale L = 2,21 km, sat Putna, comuna Putna, județul Suceava”.

Investiția a vizat modernizarea unor sectoare de drum din zona Putna–Gura Putnei, contribuind la îmbunătățirea accesului rutier și a condițiilor de circulație.

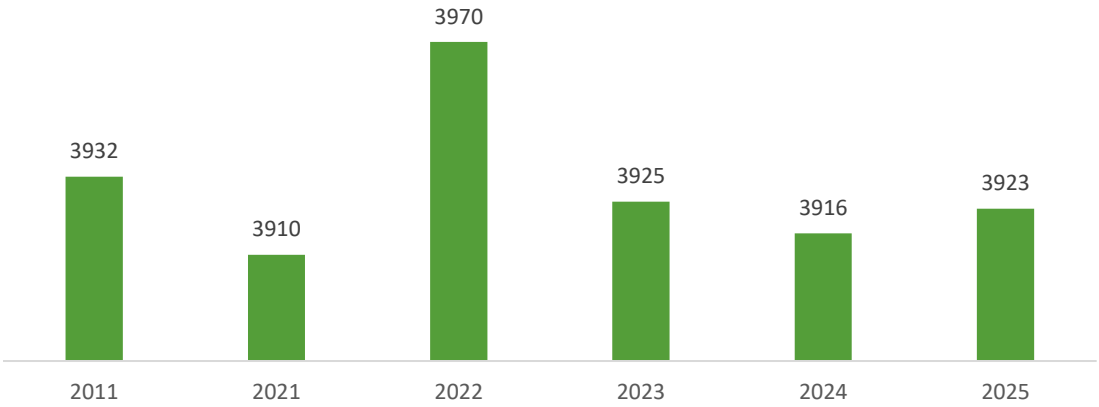
Dezvoltarea infrastructurii rutiere este importantă și din perspectiva potențialului turistic al comunei, având în vedere rolul drumurilor de acces către Mănăstirea Putna, Chilia lui Daniil Sihastrul, Mănăstirea Sihăstria Putnei și celelalte obiective de patrimoniu cultural și religios.

Modernizarea drumurilor locale poate contribui la reducerea timpilor de deplasare, îmbunătățirea siguranței circulației, facilitarea intervențiilor serviciilor de urgență și creșterea atractivității localității pentru investiții.

7.6 Populația

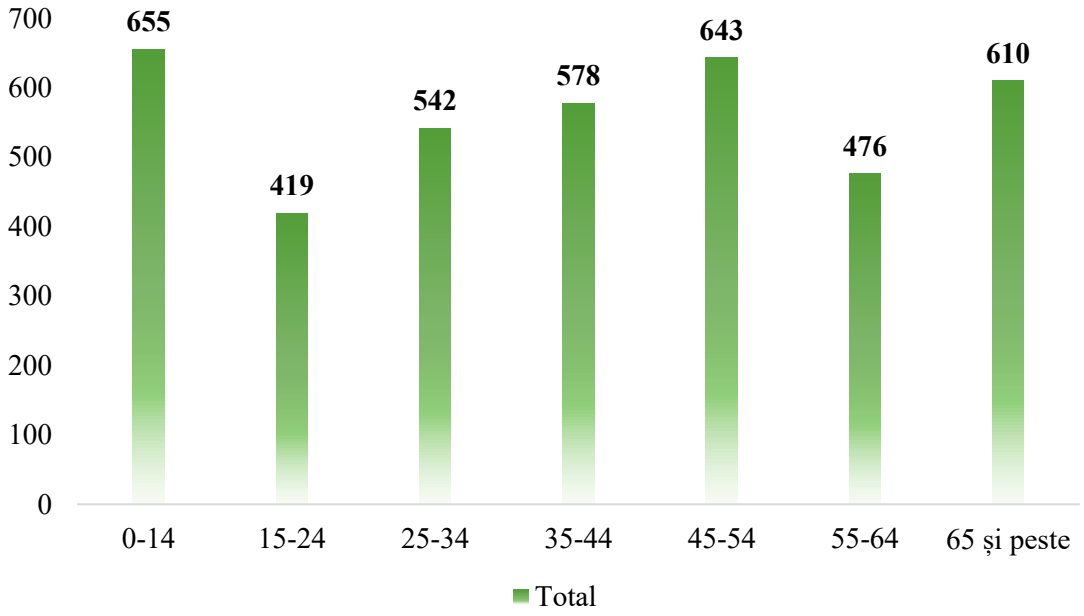
Conform rezultatelor Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2021, populația comunei Putna a ajuns la 3.910 de locuitori, înregistrând o scădere a numărului cu 22 persoane, față de anul 2011.

Având o suprafață administrativă totală de 133,7 km², comuna Putna înregistra, conform datelor recensământului din anul 2021, o densitate a populației de aproximativ 29,24 locuitori/km². Această valoare reflectă caracterul predominant rural al localității, precum și particularitățile geografice ale teritoriului, caracterizat prin suprafețe extinse de păduri și relief deluros-montan.



Evoluția populației

Sursa: *http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*



Indicele de îmbătrânire demografică a populaţiei reprezintă numărul persoanelor vârstnice (de 65 ani şi peste) care revine la 100 de persoane tinere (sub 15 ani). Pentru comuna Putna, indicele este de 1,073. Această valoare indică un proces moderat de îmbătrânire demografică, populația vârstnică fiind ușor mai numeroasă decât cea tânără. Situația evidențiază necesitatea adoptării unor măsuri pentru sprijinirea familiilor tinere, menținerea populației active în comunitate și dezvoltarea serviciilor sociale și medicale destinate persoanelor vârstnice.

Din punct de vedere etnic, populația comunei Putna, județul Suceava, este predominant românească. Conform datelor Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2021, românii reprezentau aproximativ 95,2% din totalul populației, ceea ce evidențiază caracterul relativ omogen al structurii etnice a comunei. Comparativ cu recensământul din anul 2011, când populația de etnie română reprezenta 97,95% din totalul locuitorilor, se constată o ușoară diminuare a ponderii acesteia.

Din perspectivă istorică, structura etnică a comunei Putna a fost influențată de apartenența Bucovinei la Imperiul Habsburgic și, ulterior, la Imperiul Austro-Ungar. În această perioadă, pe teritoriul comunei s-au stabilit comunități de germani, evrei, polonezi și ruteni, care au contribuit la diversitatea culturală, economică și socială a localității.

Potrivit datelor istorice aferente anului 1930, populația comunei era alcătuită din aproximativ 58% români, 26,6% germani, 7,15% evrei și 5,35% polonezi, alături de alte grupuri etnice minoritare. Această structură reflecta caracterul multicultural al Bucovinei în prima jumătate a secolului al XX-lea.

În timpul și după cel de-Al Doilea Război Mondial, structura etnică a comunei a cunoscut transformări semnificative, determinate de emigrarea populației germane, de persecuțiile și deportările populației evreiești, precum și de schimbările politice și administrative intervenite în

regiune. Aceste fenomene au condus treptat la diminuarea comunităților etnice minoritare și la consolidarea ponderii populației românești.

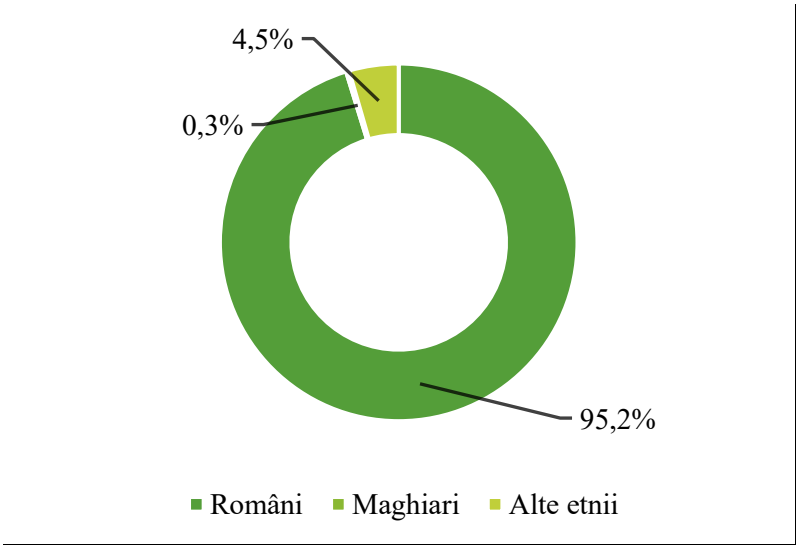
Comparativ cu perioada interbelică, structura etnică actuală a comunei Putna este mult mai omogenă, populația majoritară fiind reprezentată de români. La nivelul anului 2026, cele mai recente informații oficiale detaliate privind apartenența etnică la nivel de comună sunt cele rezultate din recensământul din 2021. Evoluția istorică a structurii etnice constituie, totodată, un element important al patrimoniului cultural și al identității locale, evidențiind influențele multiculturale care au contribuit la dezvoltarea comunei Putna.

Componența etnică a comunei Putna

Analiza structurii etnice a populației comunei Putna evidențiază o predominanță semnificativă a populației de etnie română, care reprezintă 95,2% din totalul locuitorilor. Această pondere reflectă un grad ridicat de omogenitate etnică la nivelul comunității locale, populația românească reprezentând principalul grup etnic.

Celelalte categorii etnice dețin ponderi reduse în structura demografică a comunei. Astfel, populația de etnie maghiară reprezintă 0,3%, în timp ce alte etnii însumează 4,5% din totalul populației. Această distribuție evidențiază caracterul majoritar românesc al comunei, concomitent cu existența unei diversități etnice limitate.

Din perspectiva dezvoltării locale, structura etnică a populației constituie un element important în analiza caracteristicilor socioculturale ale comunității, contribuind la înțelegerea identității locale și la fundamentarea măsurilor de dezvoltare socială, culturală și educațională.



Componența etnică a comunei Putna

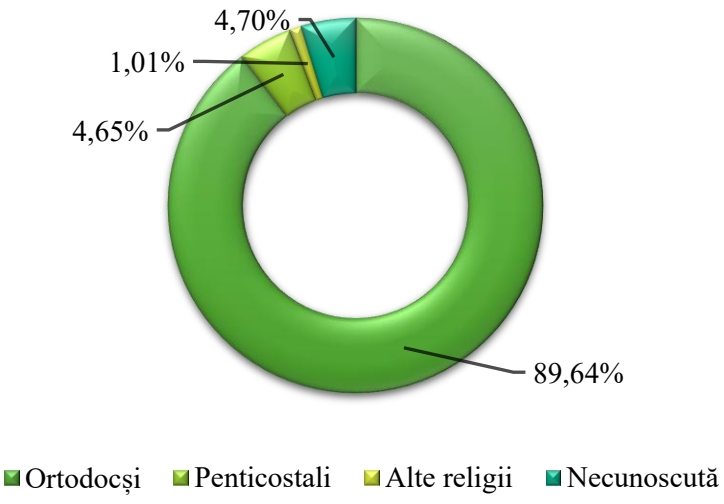
Componența confesională a comunei Putna

Din punct de vedere confesional, comuna Putna se caracterizează printr-o predominanță a populației de religie ortodoxă, aceasta reprezentând 89,64% din totalul locuitorilor. Această pondere reflectă importanța tradiției creștin-ortodoxe în viața comunității locale, în contextul patrimoniului religios și cultural reprezentat, în special, de Mănăstirea Putna, unul dintre cele mai importante obiective spirituale și istorice ale României.

A doua categorie confesională ca pondere este reprezentată de penticostali, care însumează 4,65% din populația comunei. Persoanele aparținând altor confesiuni religioase reprezintă 1,01%, în timp ce pentru 4,70% dintre locuitori apartenența confesională este necunoscută sau nu a fost declarată.

Distribuția confesională evidențiază păstrarea unui profil religios tradițional, dominat de ortodoxie, dar și prezența altor comunități religioase, care contribuie la diversitatea socioculturală a localității.

În ansamblu, structura confesională a comunei Putna evidențiază rolul important al religiei în conturarea identității comunității, în conservarea tradițiilor și în transmiterea valorilor culturale între generații. Totodată, patrimoniul religios existent reprezintă o resursă strategică pentru dezvoltarea turismului cultural și religios, cu potențial de susținere a economiei locale și de promovare a comunei la nivel regional, național și internațional.



Componența confesională, comuna Putna

7.7 Educație

Educația reprezintă un domeniu important pentru dezvoltarea comunității locale, contribuind la formarea copiilor și tinerilor, la creșterea nivelului de pregătire al populației și la asigurarea unor oportunități de dezvoltare pe termen lung.

În comuna Putna, județul Suceava, infrastructura educațională cuprinde Școala Gimnazială „Mitropolit Iacob Putneanul” Putna, care asigură învățământul preșcolar, primar și gimnazial, precum și structurile arondate din localitatea Gura Putnei. În rețeaua locală de învățământ sunt incluse Grădinița cu Program Normal Putna, Grădinița cu Program Normal Gura Putnei și Școala Gimnazială Gura Putnei, unde se desfășoară activități de învățământ primar și gimnazial. Astfel, copiii din cele două localități componente ale comunei au acces la servicii educaționale în apropierea domiciliului.

Unitatea de învățământ cu personalitate juridică poartă numele Mitropolitului Iacob Putneanul, personalitate importantă a istoriei și culturii locale. Potrivit informațiilor istorice publicate de Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, înființarea primei școli elementare din Putna este atestată documentar în anul 1759, ceea ce evidențiază tradiția îndelungată a educației în comunitate.

În ultimii ani, infrastructura educațională a comunei a beneficiat de investiții orientate spre îmbunătățirea condițiilor de studiu și modernizarea dotărilor. Printre acestea se numără proiectul de amenajare a arhivei în corpul B și de dotare a infrastructurii educaționale a corpurilor A și B, precum și a sălii de sport a Școlii Gimnaziale „Mitropolit Iacob Putneanul”.

De asemenea, comuna a derulat proiectul privind dotarea școlii cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale, în vederea adaptării procesului educațional la cerințele actuale și a îmbunătățirii accesului elevilor la resurse moderne de învățare.

Existența unităților de învățământ în Putna și Gura Putnei contribuie la accesibilitatea serviciilor educaționale pentru copiii din comună și susține participarea acestora la activități de formare și dezvoltare. Totodată, modernizarea spațiilor școlare și diversificarea dotărilor reprezintă direcții importante pentru creșterea calității actului educațional.

În perspectiva dezvoltării locale, sunt relevante continuarea investițiilor în reabilitarea și întreținerea clădirilor școlare, actualizarea echipamentelor și materialelor didactice, dezvoltarea competențelor digitale și susținerea activităților educaționale complementare. De asemenea, monitorizarea participării școlare și a nevoilor copiilor poate contribui la identificarea măsurilor necesare pentru prevenirea abandonului școlar și asigurarea unor oportunități educaționale echitabile.

Evoluția populației școlare

Potrivit datelor statistice privind populația școlară pe niveluri de educație, în comuna Putna, județul Suceava, în perioada 2021–2025, sistemul educațional local a înregistrat variații ale numărului de copii înscriși în învățământul preșcolar, primar și gimnazial.

Nivel de educație	2021	2022	2023	2024	2025
Copii înscriși în grădinițe	117	105	120	118	118
Elevi înscriși în învățământul primar	159	164	171	175	174
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	125	126	127	130	130
Total	401	395	418	423	422

Sursa: datele INSEE privind populația școlară pe niveluri de educație, comuna Putna, județul Suceava, pentru perioada 2021–2025.

Analiza datelor evidențiază faptul că numărul total al copiilor și elevilor înscriși în învățământul preșcolar, primar și gimnazial a crescut de la 401 persoane în anul 2021 la 422 de persoane în anul 2025, ceea ce reprezintă o creștere de aproximativ 5,2%. Evoluția nu a fost însă liniară: după o scădere înregistrată în anul 2022, populația școlară a crescut în următorii doi ani, atingând valoarea maximă a perioadei analizate în anul 2024, când au fost înregistrate 423 de persoane.

La nivelul învățământului preșcolar, numărul copiilor înscriși a variat de la 117 în anul 2021 la 118 în anul 2025. După scăderea din anul 2022, când au fost înregistrați 105 copii, s-a observat o revenire în anul 2023, urmată de stabilizarea numărului de preșcolari la 118 în ultimii doi ani ai perioadei analizate.

În ceea ce privește învățământul primar, datele indică o tendință generală de creștere, de la 159 de elevi în anul 2021 la 174 în anul 2025. Numărul elevilor a crescut constant până în anul 2024, când au fost înregistrați 175 de elevi, urmat de o ușoară diminuare în anul 2025. Această evoluție evidențiază importanța asigurării unor condiții adecvate pentru desfășurarea procesului educațional și a menținerii capacității infrastructurii școlare.

Pentru învățământul gimnazial, numărul elevilor a crescut de la 125 în anul 2021 la 130 în anul 2025, evoluția fiind relativ stabilă pe parcursul intervalului analizat.

În ansamblu, datele reflectă o creștere moderată a populației școlare din comuna Putna, susținută în principal de evoluția numărului de elevi din ciclul primar și gimnazial. Aceste tendințe evidențiază necesitatea menținerii și îmbunătățirii infrastructurii educaționale, a dotărilor și a resurselor necesare desfășurării unui proces educațional de calitate. Totodată, monitorizarea periodică a numărului de copii și elevi poate sprijini administrația publică locală în fundamentarea investițiilor și în adaptarea serviciilor educaționale la nevoile comunității.

7.8 Cultura în comuna Putna

Viața culturală a comunei Putna este strâns legată de istoria localității, de tradițiile bucovinene și de patrimoniul istoric și religios al zonei. Identitatea culturală a comunității este influențată în mod deosebit de prezența Mănăstirii Putna, unul dintre cele mai importante obiective istorice și spirituale ale Bucovinei, precum și de tradițiile și obiceiurile păstrate de-a lungul generațiilor.

Activitățile culturale și comunitare contribuie la păstrarea identității locale, la transmiterea valorilor tradiționale către generațiile tinere și la consolidarea relațiilor dintre membrii comunității. În acest context, manifestările dedicate tradițiilor, sărbătorilor și evenimentelor locale reprezintă oportunități de promovare a patrimoniului cultural și de implicare a locuitorilor în viața comunității.

Infrastructura culturală a comunei cuprinde două cămine culturale, potrivit informațiilor incluse în Statutul comunei Putna, precum și Biblioteca Comunală Putna. Aceste instituții constituie

puncte de sprijin pentru desfășurarea activităților culturale, educative și recreative, facilitând accesul populației la resurse de informare și la activități organizate la nivel local.

Un rol important în viața culturală îl are Căminul Cultural Putna, pentru care administrația locală a prevăzut lucrări de reabilitare moderată. Investiția urmărește îmbunătățirea condițiilor de utilizare a clădirii și menținerea unui spațiu adecvat pentru activități și evenimente comunitare. Modernizarea infrastructurii culturale poate contribui la diversificarea manifestărilor organizate în comună și la creșterea implicării copiilor, tinerilor și adulților în activități culturale și educative.

Biblioteca Comunală Putna reprezintă o altă componentă importantă a infrastructurii culturale locale. Conform datelor publicate de Biblioteca Națională a României, aceasta are o tradiție care datează din anul 1905, când învățătorul Vlad Dorimedont a înființat, în cadrul instituției „Casa Națională", un club de lectură pentru săteni. Biblioteca a funcționat în această clădire până în anul 1971, când a fost dat în folosință Căminul Cultural Putna, iar în prezent își desfășoară activitatea în cadrul Primăriei comunei. Colecția bibliotecii cuprinde aproximativ 10.505 volume, oferind resurse pentru lectură, documentare și informare.

Pe lângă instituțiile culturale, patrimoniul istoric și religios al comunei constituie un element definitoriu al identității locale și o resursă importantă pentru promovarea turismului cultural. Legătura dintre tradițiile locale, istoria comunității și obiectivele de patrimoniu creează oportunități pentru organizarea unor activități educative, expoziții, întâlniri tematice și evenimente dedicate valorificării culturii bucovinene.

Pentru perioada următoare, dezvoltarea vieții culturale poate fi susținută prin continuarea modernizării căminelor culturale, îmbunătățirea dotărilor, organizarea de evenimente pentru diferite categorii de vârstă și implicarea școlii, bibliotecii și a organizațiilor locale în activități comune. Totodată, promovarea tradițiilor și a patrimoniului local poate contribui atât la consolidarea identității comunității, cât și la creșterea atractivității turistice a comunei Putna.

7.9 Sănătate și servicii sociale

Sănătate

Infrastructura de sănătate a comunei Putna asigură servicii medicale de bază pentru populația locală, prin intermediul cabinetelor medicale și al altor furnizori de servicii de sănătate care își desfășoară activitatea pe raza comunei.

Potrivit informațiilor cuprinse în Statutul comunei Putna, serviciile medicale erau asigurate prin intermediul unui cabinet de medicină de familie, al unui cabinet stomatologic și al două farmacii. De asemenea, comuna dispune de un dispensar medical uman, investiție destinată îmbunătățirii infrastructurii medicale locale.

Asigurarea accesului la servicii medicale de bază reprezintă o componentă importantă a calității vieții populației, în special pentru persoanele vârstnice, persoanele cu dizabilități, copiii și locuitorii care întâmpină dificultăți în deplasarea către unitățile medicale din centrele urbane apropiate.

În acest context, dezvoltarea serviciilor medicale comunitare, menținerea accesului la medicina de familie și îmbunătățirea colaborării dintre autoritatea locală, personalul medical și instituțiile județene de specialitate constituie direcții importante pentru dezvoltarea comunei.

Pentru o evaluare completă a infrastructurii medicale este necesară actualizarea datelor privind numărul cabinetelor medicale funcționale, al medicilor de familie, al medicilor stomatologi, al farmaciilor și al personalului medical care deservește populația comunei. De asemenea, trebuie urmărite nevoile persoanelor care necesită servicii medicale periodice, îngrijire la domiciliu sau sprijin pentru accesarea serviciilor de specialitate.

Asistență socială

Activitatea de asistență socială la nivelul comunei Putna urmărește prevenirea și combaterea sărăciei și excluziunii sociale, protejarea persoanelor vulnerabile și facilitarea accesului acestora la beneficiile și serviciile sociale prevăzute de legislația în vigoare.

Prin structurile de specialitate ale Primăriei Comunei Putna sunt gestionate activități administrative și de evaluare socială, în limitele competențelor legale, pentru identificarea și sprijinirea persoanelor și familiilor aflate în situații de dificultate.

Principalele categorii de beneficiari ai activităților de asistență socială sunt:

- copiii și familiile aflate în situații de risc social;
- persoanele cu dizabilități și familiile acestora;
- persoanele vârstnice, în special cele singure sau cu autonomie redusă;
- persoanele și familiile cu venituri reduse;
- persoanele afectate de situații de violență domestică;
- persoanele care necesită sprijin pentru accesarea drepturilor și serviciilor sociale;
- alte persoane sau familii aflate în situații de vulnerabilitate.

În funcție de condițiile legale și de situația fiecărui beneficiar, activitatea de asistență socială poate include informarea și consilierea persoanelor, efectuarea anchetelor sociale, evaluarea nevoilor, întocmirea documentațiilor pentru acordarea beneficiilor sociale și colaborarea cu instituțiile publice competente.

Printre beneficiile sociale care pot fi gestionate sau facilitate, în funcție de atribuțiile legale ale autorității locale, se numără venitul minim de incluziune, drepturile persoanelor cu dizabilități, ajutoarele pentru încălzirea locuinței și suplimentul pentru energie, precum și alte forme de sprijin prevăzute de legislația în vigoare.

În domeniul protecției copilului, activitatea autorității locale vizează identificarea și evaluarea situațiilor de risc, sprijinirea familiilor care întâmpină dificultăți în creșterea și educarea copiilor, prevenirea abandonului școlar și colaborarea cu instituțiile competente pentru protejarea drepturilor copilului.

În ceea ce privește persoanele cu dizabilități, intervențiile pot include evaluarea situației sociale, acordarea drepturilor prevăzute de lege, gestionarea activităților aferente asistenților personali și colaborarea cu serviciile specializate, în funcție de atribuțiile autorității locale și de situația fiecărui beneficiar.

Pentru persoanele vârstnice, principalele direcții de intervenție vizează identificarea persoanelor care necesită sprijin, facilitarea accesului la servicii sociale, prevenirea izolării și a marginalizării și dezvoltarea unor forme de sprijin adaptate gradului de dependență și situației familiale.

Un element important pentru dezvoltarea serviciilor sociale îl reprezintă proiectul „Furnizarea de servicii integrate în comunitățile rurale, pentru facilitarea accesului persoanelor vulnerabile la servicii de bază eficiente și de calitate", aflat în derulare conform informațiilor furnizate de autoritatea locală. Prin intermediul acestui tip de intervenție se urmărește îmbunătățirea accesului persoanelor vulnerabile la servicii de bază și consolidarea colaborării dintre specialiștii implicați în sprijinirea acestora.

De asemenea, în cadrul Primăriei Comunei Putna sunt prevăzute funcții de asistență medicală comunitară și asistență personală, conform listei publice a funcțiilor din martie 2025. Aceste categorii de personal pot contribui la identificarea nevoilor populației vulnerabile, la facilitarea accesului la servicii și la sprijinirea persoanelor care necesită asistență.

Autoritatea tutelară

Activitatea de autoritate tutelară este realizată în condițiile legislației aplicabile și vizează protejarea intereselor persoanelor pentru care legea stabilește măsuri speciale de ocrotire, precum și îndeplinirea atribuțiilor legale referitoare la minori, persoane vulnerabile și persoane vârstnice.

În acest domeniu, principalele categorii de activități pot include:

- efectuarea anchetelor sociale solicitate de instanțele judecătorești sau de alte instituții competente;
- îndeplinirea atribuțiilor legale privind protecția minorilor și evaluarea situațiilor familiale;
- colaborarea cu instituțiile competente în cazurile care implică persoane cu dizabilități sau persoane care necesită măsuri de ocrotire;
- sprijinirea persoanelor vârstnice în situațiile prevăzute de lege;
- verificarea îndeplinirii obligațiilor legale în cazurile aflate în competența autorității locale;
- informarea și îndrumarea cetățenilor cu privire la drepturile și procedurile aplicabile;
- colaborarea cu instituțiile de protecție a copilului, serviciile sociale județene și alte autorități cu atribuții în domeniu.

Activitatea de autoritate tutelară se desfășoară cu respectarea legislației în vigoare și a competențelor stabilite pentru fiecare instituție implicată.

Obiective pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și asistență socială

Pentru perioada următoare, se propun următoarele direcții de acțiune:

Obiectivul 1. Îmbunătățirea accesului la servicii medicale de bază

- Menținerea și îmbunătățirea condițiilor de funcționare a infrastructurii medicale locale.
- Sprijinirea accesului populației la servicii de medicină de familie și la servicii medicale de specialitate.
- Dezvoltarea colaborării dintre autoritatea locală, personalul medical și instituțiile sanitare competente.
- Informarea populației cu privire la prevenție, controale periodice și programe de sănătate publică.

Obiectivul 2. Consolidarea serviciilor de asistență socială

- Identificarea periodică a persoanelor și familiilor aflate în situații de vulnerabilitate.
- Actualizarea evidențelor beneficiarilor, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.
- Îmbunătățirea informării cetățenilor cu privire la beneficiile și serviciile sociale disponibile.
- Simplificarea, în limitele legii, a procedurilor administrative și îmbunătățirea comunicării cu beneficiarii.

Obiectivul 3. Dezvoltarea serviciilor destinate persoanelor vârstnice și persoanelor cu dizabilități

- Evaluarea nevoilor persoanelor vârstnice singure și ale persoanelor cu mobilitate redusă.
- Analizarea oportunității dezvoltării serviciilor de îngrijire la domiciliu și a serviciilor comunitare.
- Îmbunătățirea colaborării cu furnizorii publici și privați de servicii sociale.
- Identificarea surselor de finanțare pentru dezvoltarea unor servicii sociale adaptate nevoilor comunității.

Obiectivul 4. Prevenirea excluziunii sociale și sprijinirea familiilor vulnerabile

- Identificarea timpurie a situațiilor de risc social.
- Dezvoltarea măsurilor de prevenire a abandonului școlar și a marginalizării sociale.
- Sprijinirea accesului copiilor și familiilor vulnerabile la servicii educaționale și sociale.
- Colaborarea cu unitățile de învățământ, instituțiile județene și organizațiile neguvernamentale.

Obiectivul 5. Creșterea calității serviciilor sociale

- Formarea profesională continuă a personalului implicat în activitatea socială.
- Monitorizarea și evaluarea serviciilor furnizate.
- Stabilirea unor indicatori de rezultat pentru măsurile și proiectele sociale implementate.
- Promovarea informării și participării comunității la identificarea nevoilor sociale.

Obiectivul 6. Consolidarea colaborării interinstituționale

- Dezvoltarea colaborării cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Suceava și cu celelalte instituții competente.

- Implicarea unităților de învățământ, a personalului medical, a organizațiilor neguvernamentale și a altor parteneri relevanți.
- Identificarea oportunităților de finanțare pentru dezvoltarea serviciilor sociale integrate.
- Promovarea voluntariatului și a inițiativelor comunitare, în condițiile legii.

Implementarea acestor măsuri va contribui la creșterea accesului populației la servicii de sănătate și asistență socială, la reducerea riscului de excluziune socială și la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor comunei Putna.

7.10 Administrație locală

Administrația publică locală a comunei Putna funcționează în baza principiilor autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, legalității, transparenței decizionale și responsabilității în exercitarea atribuțiilor publice.

Autoritățile administrației publice locale sunt reprezentate de Consiliul Local al Comunei Putna, în calitate de autoritate deliberativă, și de primar, în calitate de autoritate executivă. Acestea își exercită atribuțiile în conformitate cu prevederile Codului administrativ, aprobat prin OUG nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare.

Consiliul Local adoptă hotărâri privind dezvoltarea locală, bugetul comunei, administrarea domeniului public și privat, organizarea serviciilor publice și alte aspecte care intră în competența sa legală.

Primarul reprezintă autoritatea executivă a administrației publice locale și asigură punerea în aplicare a hotărârilor Consiliului Local, respectarea legislației și funcționarea serviciilor publice locale. Totodată, primarul exercită atribuțiile de ordonator principal de credite, coordonează aparatul de specialitate și reprezintă comuna în relațiile cu alte autorități și instituții publice, precum și cu persoanele fizice și juridice.

Primăria Comunei Putna reprezintă structura funcțională cu activitate permanentă care sprijină primarul în exercitarea atribuțiilor sale și asigură soluționarea problemelor curente ale comunității. Aparatul de specialitate este organizat pe compartimente și funcții stabilite prin structura organizatorică și statul de funcții aprobate potrivit legii.

Conform informațiilor publicate de Primăria Comunei Putna, instituția asigură activități administrative și servicii în domenii precum secretariatul general, gestionarea bugetului și a resurselor financiare, achizițiile publice, urbanismul, evidența și administrarea patrimoniului, gospodărirea comunală, asistența socială și alte atribuții specifice administrației publice locale.

Lista funcțiilor publicată de instituție în martie 2025 evidențiază existența personalului cu atribuții administrative și de specialitate, precum și a personalului contractual implicat în furnizarea serviciilor locale. Numărul exact al posturilor aprobate, ocupate și vacante trebuie analizat pe baza organigramei și a statului de funcții actualizate, întrucât aceste valori se pot modifica în timp.

Un rol important în activitatea administrației locale îl reprezintă atragerea și gestionarea fondurilor nerambursabile pentru investiții publice. Proiectele derulate sau pregătite de comuna Putna vizează domenii precum infrastructura rutieră și tehnico-edilitară, eficiența energetică, producerea energiei din surse regenerabile, educația, sănătatea, serviciile sociale, urbanismul și valorificarea patrimoniului cultural și turistic.

De asemenea, transparența decizională și accesul cetățenilor la informații de interes public sunt susținute prin publicarea documentelor administrative, a proiectelor de hotărâri, a informațiilor privind bugetul local, a execuțiilor bugetare și a altor documente relevante pe site-ul oficial al Primăriei Comunei Putna.

Direcții de dezvoltare a administrației publice locale

Pentru perioada următoare, se propun următoarele obiective:

- creșterea capacității administrative pentru pregătirea și implementarea proiectelor de investiții;
- îmbunătățirea planificării bugetare și a monitorizării cheltuielilor publice;
- dezvoltarea competențelor profesionale ale personalului din aparatul de specialitate;
- digitalizarea serviciilor publice și facilitarea accesului cetățenilor la informații și proceduri administrative;
- îmbunătățirea comunicării cu cetățenii și creșterea transparenței decizionale;
- consolidarea colaborării cu instituțiile județene, regionale și naționale;
- atragerea fondurilor europene și naționale pentru investiții care răspund nevoilor comunității;
- actualizarea periodică a documentelor strategice, de urbanism și de planificare a investițiilor.

Prin consolidarea capacității administrative și utilizarea eficientă a resurselor disponibile, autoritatea locală poate contribui la accelerarea investițiilor, la îmbunătățirea serviciilor publice și la dezvoltarea durabilă a comunei Putna.

7.11 Venituri preconizate pentru perioada 2024-2027

Bugetul local reprezintă principalul instrument financiar prin care autoritatea administrației publice locale asigură funcționarea serviciilor publice, întreținerea infrastructurii și realizarea investițiilor necesare dezvoltării comunei Putna.

Veniturile bugetului local provin din surse proprii, precum impozitele și taxele locale și alte venituri prevăzute de lege, precum și din cote și sume defalcate din impozitul pe venit, sume alocate de la bugetul de stat, fonduri nerambursabile și alte surse legale de finanțare.

Analiza evoluției veniturilor încasate oferă informații privind resursele financiare gestionate de autoritatea locală și capacitatea acesteia de a susține cheltuielile curente și investițiile publice.

Conform datelor privind execuția bugetului local al comunei Putna, veniturile efectiv încasate în perioada 2022–2025 au evoluat astfel:

Anul	Venituri efectiv încasate (lei)
2022	8.989.920
2023	12.947.084
2024	16.015.370
2025	15.835.815

Datele evidențiază o creștere a veniturilor încasate în perioada 2022–2024, urmată de o ușoară diminuare în anul 2025. În anul 2024, veniturile efectiv încasate au fost de aproximativ 16 milioane lei, comparativ cu aproximativ 9 milioane lei în anul 2022. Evoluția poate fi influențată de nivelul veniturilor proprii, de alocările de la bugetul de stat și de încasările aferente proiectelor și programelor de finanțare.

În anul 2025, veniturile efectiv încasate au fost de aproximativ 15,84 milioane lei. Pentru aceeași perioadă, cheltuielile efectiv plătite au fost de aproximativ 15,79 milioane lei, iar cheltuielile de capital au însumat aproximativ 1,28 milioane lei. Aceste valori reflectă execuția bugetară anuală și nu trebuie confundate cu prevederile bugetare inițiale sau cu valoarea totală a proiectelor de investiții multianuale.

Pentru perioada următoare, creșterea capacității financiare a comunei Putna poate fi susținută prin îmbunătățirea colectării veniturilor proprii, planificarea riguroasă a cheltuielilor, prioritizarea investițiilor și atragerea finanțărilor nerambursabile. În același timp, este necesară asigurarea resurselor pentru întreținerea infrastructurii realizate și pentru funcționarea sustenabilă a serviciilor publice.

În cadrul monitorizării strategiei, evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetare va trebui analizată anual, prin raportare la execuția bugetului local, la gradul de realizare a investițiilor și la capacitatea autorității locale de a asigura contribuția proprie pentru proiectele finanțate din surse externe.

8. Analiza SWOT

Unul din instrumentele manageriale care stau la baza evaluării organizaționale este analiza SWOT, urmată de stabilirea unei strategii și implementarea acesteia. Avantajele analizei, aplicată în acţiunea publică, vizează:

- găsirea unei strategii eficiente;
- evidențierea factorilor determinanți, din interiorul comunității și din afara ei, care pot influența succesul proiectelor;
- redactarea de linii directoare strategice.

Analiza SWOT reprezintă un instrument de analiză strategică, menit să pună în evidență, într-o formă clară și succintă următoarele:

- S – strengths – puncte forte;
- W – weaknesses – puncte slabe;
- O – opportunities – oportunităţi;
- T – threats – ameninţări/obstacole.

Pe baza analizei SWOT, se urmărește valorificarea adecvată a unor elemente ale punctelor tari, pentru a fructifica oportunitățile, respectiv remedierea punctelor slabe în scopul diminuării probabilității de producere a amenințărilor. Astfel, compararea celor patru componente ale analizei SWOT permite conturarea următoarelor direcții de intervenție:

- Îmbunătățirea unor aptitudini specifice sau obținerea unor noi puncte tari;
- Minimalizarea sau eliminarea punctelor slabe;
- Exploatarea unor noi oportunități;
- Prevenirea urmărilor riscurilor identificate.

Pentru a realiza o analiză cât mai realistă și eficientă a comunei Putna, s-a elaborat câte o analiză SWOT pentru următoarele domenii de analiză: demografie și capital uman, sănătate și asistență socială, învățământ și educație, cultură și patrimoniu, economie și capacitate administrativă și infrastructură și mediu.

8.1 Demografie și capital uman

Puncte tari	Puncte slabe
✚ Identitate locală bine conturată, susținută de tradițiile și valorile comunității bucovinene. ✚ Existența unui cadru local care poate favoriza implicarea comunității în inițiative de dezvoltare. ✚ Potențial de valorificare a cunoștințelor și meșteșugurilor tradiționale prin transmiterea acestora între generații. ✚ Posibilitatea implicării populației locale în activități turistice, culturale și economice.	✚ Riscul reducerii populației active pe fondul migrației și al schimbărilor demografice. ✚ Oportunități limitate de ocupare în sectoare economice diversificate, în special în afara turismului și activităților tradiționale. ✚ Necesitatea adaptării competențelor profesionale la cerințele actuale ale pieței muncii. ✚ Posibile dificultăți în menținerea tinerilor în comună, în lipsa unor oportunități profesionale atractive.
Oportunități	**Amenințări**
✚ Accesarea finanțărilor europene și naționale pentru dezvoltarea comunităților rurale și îmbunătățirea serviciilor publice. ✚ Crearea unor locuri de muncă prin dezvoltarea turismului, a serviciilor și a antreprenoriatului local. ✚ Organizarea de cursuri de formare profesională și dezvoltare a competențelor antreprenoriale. ✚ Cooperarea cu instituții de învățământ, organizații și actori economici pentru dezvoltarea capitalului uman.	✚ Îmbătrânirea populației și reducerea ponderii persoanelor active. ✚ Migrația tinerilor și a persoanelor calificate către centre urbane sau în străinătate. ✚ Dificultatea atragerii și păstrării personalului calificat în mediul rural. ✚ Instabilitatea economică și creșterea costului vieții, cu efecte asupra populației vulnerabile.

8.2 Învățământ și educație

Puncte tari	Puncte slabe
✚ Existența comunității locale și a cadrului instituțional pentru organizarea și susținerea activităților educaționale. ✚ Posibilitatea integrării elementelor de istorie locală, tradițiilor și patrimoniului bucovinean în activitățile educative. ✚ Potențial de colaborare între unitățile de învățământ, administrația locală și instituțiile culturale. ✚ Posibilitatea implicării elevilor în activități de voluntariat, protecția mediului și promovarea patrimoniului local.	✚ Necesitatea menținerii și modernizării infrastructurii educaționale, în funcție de starea clădirilor și de dotările existente. ✚ Posibile limitări privind accesul elevilor la activități extracurriculare diversificate și la resurse educaționale moderne. ✚ Necesitatea dezvoltării competențelor digitale și a accesului la echipamente și resurse educaționale adecvate. ✚ Riscul reducerii numărului de elevi, în cazul diminuării populației tinere.
Oportunități	**Amenințări**
✚ Accesarea fondurilor europene și naționale pentru reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ. ✚ Dezvoltarea programelor educaționale și extracurriculare dedicate patrimoniului, mediului și tradițiilor locale. ✚ Participarea la proiecte educaționale și parteneriate cu instituții și organizații din județ și din regiune. ✚ • Dezvoltarea competențelor digitale și facilitarea accesului la programe de formare și educație continuă.	✚ Scăderea populației școlare ca urmare a evoluțiilor demografice. ✚ Migrația familiilor tinere către localități care oferă mai multe oportunități profesionale și educaționale. ✚ Dificultăți în atragerea și menținerea personalului didactic calificat. ✚ Creșterea costurilor de întreținere și modernizare a infrastructurii educaționale.

8.3 Cultură și patrimoniu

Puncte tari	Puncte slabe
Prezența Mănăstirii Putna, obiectiv de importanță istorică, religioasă și culturală, cu recunoaștere națională. Existența unui patrimoniu istoric și arhitectural valoros, care contribuie la identitatea locală. Tradiții și elemente de identitate culturală specifice Bucovinei, cu potențial de transmitere către generațiile tinere. Potențial de organizare a unor manifestări culturale și de includere a comunei în circuite turistice tematice.	Necesitatea unei promovări integrate a obiectivelor culturale și turistice ale comunei. Necesitatea identificării și susținerii unor modalități de valorificare a patrimoniului dincolo de obiectivele deja consacrate. Posibile limitări ale resurselor financiare necesare conservării, restaurării și promovării patrimoniului. Necesitatea diversificării ofertei culturale și a activităților destinate diferitelor categorii de public.
Oportunități	**Amenințări**
Accesarea finanțărilor pentru conservarea patrimoniului cultural, restaurarea monumentelor și amenajarea obiectivelor turistice eligibile. Dezvoltarea circuitelor de turism cultural, religios și istoric în Bucovina. Promovarea digitală a patrimoniului, prin materiale informative, platforme online și trasee tematice. Organizarea de evenimente culturale și activități educative în parteneriat cu instituții de cultură și organizații locale.	Degradarea în timp a clădirilor și obiectivelor de patrimoniu în lipsa lucrărilor adecvate de întreținere și conservare. Presiunea turistică asupra obiectivelor istorice și a spațiilor naturale, în cazul unei gestionări necorespunzătoare a fluxurilor de vizitatori. Pierderea treptată a unor tradiții și meșteșuguri, dacă transmiterea lor între generații nu este susținută. Concurența altor destinații turistice și schimbarea preferințelor vizitatorilor.

8.4 Economie

Puncte tari	Puncte slabe
✚ Potențial turistic ridicat, susținut de Mănăstirea Putna, patrimoniul cultural și peisajele naturale. ✚ Existența resurselor forestiere și a tradițiilor locale asociate activităților rurale. ✚ Potențial pentru dezvoltarea serviciilor de cazare, alimentație publică, ghidaj și comercializare a produselor locale. ✚ Poziționarea în Bucovina, zonă cu identitate turistică bine conturată. ✚ Posibilitatea valorificării produselor tradiționale, a meșteșugurilor și a experiențelor rurale autentice.	✚ Necesitatea diversificării activităților economice și a creării unor surse suplimentare de venit pentru populația locală. ✚ Posibila dependență a unei părți a activităților turistice de sezonalitate și de calendarul evenimentelor religioase. ✚ Necesitatea consolidării promovării comerciale a produselor și serviciilor locale. ✚ Posibile dificultăți ale întreprinderilor mici în accesarea finanțărilor, dezvoltarea afacerilor și recrutarea personalului. ✚ Necesitatea creșterii valorii adăugate obținute local din activitățile turistice și din valorificarea resurselor teritoriului.
Oportunități	**Amenințări**
✚ Finanțări europene și naționale pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, a activităților neagricole și a serviciilor turistice. ✚ Creșterea atractivității turismului cultural, religios, rural și gastronomic. ✚ Dezvoltarea parteneriatelor între producătorii locali, unitățile de cazare, operatorii turistici și comercianți. ✚ Promovarea produselor locale prin târguri, evenimente, platforme digitale și circuite turistice. ✚ Dezvoltarea antreprenoriatului local și valorificarea finanțărilor disponibile prin programe regionale și naționale.	✚ Instabilitatea economică, inflația și creșterea costurilor de funcționare pentru întreprinderile locale. ✚ Concurența altor destinații turistice din Bucovina și din alte regiuni ale țării. ✚ Migrația forței de muncă și dificultatea asigurării personalului în domeniul serviciilor. ✚ Sezonalitatea cererii turistice și sensibilitatea activităților economice la modificările comportamentului de consum. ✚ Riscul exploatării necorespunzătoare a resurselor forestiere și al afectării mediului prin activități economice necontrolate.

8.5 Infrastructură și mediu

Puncte tari	Puncte slabe
✚ Accesibilitate rutieră prin DN 2H și drumurile locale, care asigură legături cu localitățile învecinate. ✚ Existența conexiunii feroviare prin linia Dornești–Gura Putnei–Putna, cu potențial pentru îmbunătățirea accesibilității. ✚ Cadru natural valoros, caracterizat prin relief specific Bucovinei, cursuri de apă și suprafețe forestiere extinse. ✚ Existența unor resurse naturale și peisagistice care pot susține dezvoltarea turismului și a activităților recreative. ✚ Prezența unor zone naturale cu valoare ecologică, inclusiv în arealul protejat Obcinele Bucovinei. ✚ Potențial de dezvoltare a spațiilor publice și a infrastructurii pentru petrecerea timpului liber.	✚ Necesitatea continuării lucrărilor de modernizare și întreținere a infrastructurii rutiere și a drumurilor locale. ✚ Necesitatea dezvoltării infrastructurii pietonale și a măsurilor de creștere a siguranței circulației, în special în zonele frecventate de turiști. ✚ Necesitatea modernizării și extinderii infrastructurii tehnico-edilitare, în funcție de gradul actual de acoperire și de nevoile comunității. ✚ Vulnerabilitate la inundații în zonele aferente cursurilor de apă și la procese de eroziune sau instabilitate a versanților. ✚ Necesitatea îmbunătățirii facilităților pentru colectarea selectivă a deșeurilor și pentru protejarea zonelor naturale. ✚ Necesitatea unor măsuri permanente de întreținere a infrastructurii și de adaptare la efectele schimbărilor climatice.
Oportunități	**Amenințări**
✚ Accesarea fondurilor europene și naționale pentru modernizarea drumurilor, dezvoltarea utilităților și îmbunătățirea infrastructurii publice. ✚ Dezvoltarea unor trasee pietonale și turistice, a spațiilor de recreere și a facilităților pentru vizitatori, cu respectarea cerințelor de protecție a mediului. ✚ Cooperarea cu autoritățile județene și instituțiile responsabile pentru îmbunătățirea infrastructurii de transport și a conexiunilor regionale. ✚ Implementarea măsurilor de eficiență energetică și utilizarea surselor regenerabile de	✚ Intensificarea fenomenelor meteorologice extreme, cu efecte asupra infrastructurii și gospodăriilor. ✚ Producerea inundațiilor și a fenomenelor de eroziune sau instabilitate a terenurilor, cu posibile pagube materiale. ✚ Creșterea costurilor lucrărilor de investiții, întreținere și operare a infrastructurii publice. ✚ Degradarea habitatelor și afectarea biodiversității ca urmare a intervențiilor necorespunzătoare asupra mediului natural.

energie în condițiile respectării legislației aplicabile. - Dezvoltarea sistemelor de colectare selectivă, reducerea cantității de deșeuri și derularea unor campanii de educație ecologică. - Valorificarea programelor dedicate adaptării la schimbările climatice, prevenirii riscurilor naturale și protejării biodiversității.	- Presiunea asupra resurselor naturale și asupra infrastructurii locale în cazul creșterii necontrolate a activităților turistice. - Întârzierea investițiilor din cauza limitărilor bugetare, a creșterii costurilor sau a dificultăților de implementare.

9. Strategia de dezvoltare locală propusă

9.1 Context

Dezvoltarea economică și socială a României este caracterizată de existența unor disparități semnificative între mediul urban și cel rural, determinate de diferențele privind nivelul de dezvoltare a infrastructurii, accesul la servicii publice, oportunitățile economice, condițiile de locuire și calitatea vieții populației. Aceste dezechilibre se manifestă în domenii esențiale precum economia locală, evoluția demografică, educația, sănătatea, cultura, mobilitatea și accesul la utilități publice, influențând în mod direct perspectivele de dezvoltare ale comunităților.

În acest context, elaborarea și implementarea strategiilor de dezvoltare locală reprezintă instrumente fundamentale pentru reducerea disparităților teritoriale și valorificarea potențialului specific fiecărei comunități. Aceste documente strategice permit identificarea principalelor nevoi și provocări existente la nivel local, evaluarea resurselor disponibile și stabilirea unor obiective și direcții de acțiune orientate către îmbunătățirea condițiilor economice, sociale și de mediu.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Putna urmărește fundamentarea unui proces de dezvoltare coerent și integrat, bazat pe valorificarea resurselor naturale, economice, umane și culturale ale teritoriului. Prin intermediul acesteia sunt stabilite prioritățile investiționale și măsurile necesare modernizării infrastructurii, îmbunătățirii serviciilor publice, stimulării activităților economice și creșterii atractivității localității pentru locuitori, investitori și vizitatori.

Un principiu esențial care stă la baza elaborării și implementării strategiei îl constituie dezvoltarea durabilă, care presupune satisfacerea necesităților generațiilor actuale fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. În acest sens, planificarea investițiilor trebuie să țină seama de caracterul limitat al resurselor financiare, materiale și naturale, de necesitatea utilizării eficiente a acestora și de reducerea impactului negativ asupra mediului. Totodată, dezvoltarea locală trebuie să urmărească menținerea unui echilibru între progresul economic, bunăstarea socială și protejarea patrimoniului natural și cultural.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Putna trebuie corelată cu documentele strategice și politicile publice elaborate la nivel județean, regional, național și european, pentru a asigura complementaritatea obiectivelor și coerența intervențiilor propuse. Această abordare permite integrarea priorităților locale în cadrul mai amplu al politicilor de dezvoltare teritorială, al politicii de coeziune a Uniunii Europene și al obiectivelor privind tranziția verde, digitalizarea și creșterea rezilienței comunităților.

Corelarea cu strategiile și programele relevante facilitează, de asemenea, identificarea oportunităților de finanțare și fundamentarea unor proiecte eligibile în cadrul mecanismelor europene și naționale. Prin armonizarea priorităților locale cu direcțiile de dezvoltare stabilite la nivel superior,

administrația publică locală poate urmări o utilizare mai eficientă a resurselor și o mai bună coordonare a investițiilor publice.

Implementarea eficientă a strategiei presupune alocarea responsabilă a resurselor umane, financiare și materiale, stabilirea clară a responsabilităților instituționale și dezvoltarea unor mecanisme de coordonare și monitorizare a acțiunilor propuse. În acest proces, autoritatea administrației publice locale deține un rol central, prin prioritizarea investițiilor, mobilizarea resurselor necesare și asigurarea colaborării cu instituțiile publice, mediul privat, organizațiile neguvernamentale și reprezentanții comunității.

Totodată, monitorizarea periodică a progresului și evaluarea rezultatelor obținute permit identificarea eventualelor dificultăți și adaptarea măsurilor de intervenție la evoluția necesităților locale. Flexibilitatea procesului de implementare reprezintă un element important pentru menținerea relevanței strategiei și pentru asigurarea continuității obiectivelor de dezvoltare pe termen mediu și lung.

Pentru comuna Putna, aplicarea consecventă a prevederilor Strategiei de Dezvoltare Locală poate contribui la modernizarea infrastructurii publice, îmbunătățirea accesului la servicii de bază, dezvoltarea economiei locale și valorificarea patrimoniului istoric, cultural și natural. În același timp, implementarea proiectelor prioritare poate favoriza creșterea atractivității localității, diversificarea oportunităților economice și consolidarea capacității comunității de a răspunde provocărilor demografice, economice și de mediu.

În concluzie, Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Putna constituie un instrument esențial pentru orientarea și coordonarea procesului de dezvoltare a comunității, prin stabilirea unor obiective realiste, valorificarea eficientă a resurselor disponibile și promovarea unor investiții sustenabile. Implementarea acesteia poate contribui la reducerea disparităților teritoriale, creșterea calității vieții locuitorilor și consolidarea rolului comunei Putna în cadrul sistemului teritorial al județului Suceava și al Regiunii de Dezvoltare Nord-Est, în concordanță cu principiile și obiectivele dezvoltării durabile asumate la nivel național și european.

9.2 Viziunea

Viziunea strategică a comunei Putna, pe termen mediu și lung, se fundamentează pe necesitatea asigurării unui echilibru între dezvoltarea economică și socială a comunității și protejarea mediului înconjurător, în concordanță cu principiile dezvoltării durabile, standardele europene și interesele actuale și viitoare ale populației. În acest context, procesul de dezvoltare locală trebuie să urmărească valorificarea responsabilă a resurselor disponibile, modernizarea infrastructurii și diversificarea activităților economice, fără a compromite calitatea mediului natural și capacitatea acestuia de regenerare.

La nivelul comunei Putna, protejarea și conservarea resurselor naturale reprezintă o condiție esențială pentru creșterea calității vieții și consolidarea atractivității teritoriale, având în vedere particularitățile geografice ale localității, existența unor suprafețe forestiere și peisaje naturale valoroase, precum și potențialul turistic și cultural al zonei. Menținerea unui mediu sănătos, protejarea biodiversității și utilizarea eficientă a resurselor naturale constituie factori importanți pentru bunăstarea populației și pentru susținerea activităților economice locale, în special a celor asociate turismului și serviciilor.

În vederea realizării acestei viziuni, administrația publică locală trebuie să promoveze investiții și măsuri care contribuie la reducerea poluării, îmbunătățirea infrastructurii de mediu, creșterea eficienței energetice și gestionarea durabilă a resurselor de apă, sol și vegetație. Totodată, dezvoltarea infrastructurii publice și extinderea activităților economice trebuie realizate cu respectarea cerințelor de protecție a mediului, prin adoptarea unor soluții tehnice moderne și prin integrarea criteriilor de sustenabilitate în procesul de planificare și implementare a investițiilor.

O atenție deosebită trebuie acordată valorificării durabile a patrimoniului natural și cultural al comunei Putna, astfel încât dezvoltarea turismului și creșterea atractivității localității să fie însoțite de măsuri adecvate de conservare a peisajului, protejare a ecosistemelor și păstrare a identității locale. Promovarea unui turism responsabil, dezvoltarea infrastructurii turistice cu impact redus asupra mediului și implicarea comunității în acțiuni de protecție a resurselor naturale pot contribui la consolidarea unui model de dezvoltare echilibrat și sustenabil.

Prin urmare, viziunea strategică a comunei Putna urmărește transformarea localității într-o comunitate modernă, atractivă și rezilientă, în care progresul economic și social se realizează în armonie cu protecția mediului și conservarea patrimoniului natural. Integrarea acestor principii în politicile publice și în proiectele de investiții va contribui la crearea unor condiții favorabile de locuire, dezvoltare economică și turism, asigurând totodată protejarea resurselor și oportunităților de dezvoltare pentru generațiile viitoare.

10. Portofoliul de Proiecte prioritare de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 și perspectiva de dezvoltare ulterioară

Portofoliul de proiecte al comunei Putna, județul Suceava, reprezintă un instrument esențial de planificare strategică și programare a investițiilor publice, fiind elaborat în concordanță cu obiectivele și direcțiile de dezvoltare stabilite prin Strategia de Dezvoltare Locală. Acesta reunește investițiile finalizate, proiectele aflate în diferite etape de implementare, precum și inițiativele investiționale propuse pentru perioada următoare, având ca scop valorificarea potențialului economic, social, cultural și natural al localității și soluționarea principalelor nevoi identificate la nivelul comunității.

Structurarea portofoliului de proiecte urmărește asigurarea unei abordări integrate a dezvoltării teritoriale, prin corelarea investițiilor din diferite domenii de intervenție și orientarea resurselor financiare către obiective cu impact semnificativ asupra calității vieții populației. În acest sens, sunt avute în vedere atât investițiile necesare modernizării infrastructurii existente, cât și dezvoltarea unor noi facilități și servicii publice, adaptate cerințelor actuale și perspectivelor de evoluție demografică și economică a comunei.

Principalele domenii de intervenție vizează dezvoltarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare, îmbunătățirea rețelei de transport și a accesibilității, extinderea și creșterea calității serviciilor publice, modernizarea infrastructurii educaționale, culturale și sociale, precum și promovarea eficienței energetice și utilizării durabile a resurselor. Totodată, portofoliul include direcții de investiții privind protecția mediului, conservarea biodiversității, amenajarea spațiilor publice și creșterea rezilienței comunității la schimbările climatice.

O atenție deosebită este acordată investițiilor care contribuie la dezvoltarea economică locală și la valorificarea resurselor specifice teritoriului. Având în vedere importanța istorică și culturală a Mănăstirii Putna, existența unor obiective de patrimoniu și cadrul natural valoros al zonei, portofoliul de proiecte integrează inițiative orientate către dezvoltarea turismului durabil, promovarea patrimoniului cultural și natural și diversificarea activităților economice locale. Aceste intervenții urmăresc creșterea atractivității comunei pentru vizitatori, susținerea antreprenoriatului, dezvoltarea serviciilor turistice și crearea unor oportunități suplimentare de ocupare a forței de muncă.

În același timp, proiectele propuse au în vedere îmbunătățirea condițiilor de locuire și creșterea accesului populației la infrastructură și servicii publice moderne. Prin realizarea investițiilor prioritare, administrația publică locală urmărește reducerea disparităților de dezvoltare, creșterea gradului de accesibilitate și consolidarea capacității comunei de a răspunde nevoilor actuale și viitoare ale locuitorilor.

Portofoliul de proiecte are un caracter dinamic și orientativ, lista investițiilor nefiind exhaustivă și putând fi completată, revizuită sau actualizată periodic, în funcție de evoluția

necesităților comunității, de stadiul pregătirii documentațiilor tehnico-economice, de oportunitățile de finanțare identificate și de prioritățile stabilite de autoritatea administrației publice locale. Actualizarea portofoliului va permite adaptarea procesului investițional la modificările legislative, economice și bugetare, precum și integrarea unor noi proiecte considerate relevante pentru dezvoltarea comunei.

Implementarea proiectelor va depinde de maturitatea acestora, de disponibilitatea resurselor financiare, de îndeplinirea condițiilor de eligibilitate și de capacitatea administrativă de pregătire și gestionare a investițiilor. În acest context, o atenție deosebită va fi acordată corelării proiectelor cu sursele de finanțare europene, naționale și locale, precum și prioritizării intervențiilor care pot genera beneficii economice, sociale și de mediu pe termen lung.

Prin urmare, portofoliul de proiecte constituie principalul instrument operațional de transpunere a obiectivelor Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Putna în acțiuni și investiții concrete, contribuind la fundamentarea deciziilor administrației publice locale, la utilizarea eficientă a resurselor disponibile și la promovarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate, sustenabile și adaptate specificului comunității.

10.1. Proiecte finalizate

Nr. crt.	Titlul proiectului și localizare	Domeniu	Sursa de finanțare	Stadiul investiției	Rezultate obținute
1	Modernizare drumuri comunale L = 2,21 km în satul Putna, comuna Putna, județul Suceava	Infrastructură și transport	Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”	Finalizat	Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și a accesibilității la nivelul comunei.
2	Extindere rețea de canalizare în zonele Bodîrlău și Putnișoara, comuna Putna, județul Suceava	Infrastructură tehnico-edilitară	Administrația Fondului pentru Mediu (AFM)	Finalizat	Extinderea accesului la serviciile de canalizare și îmbunătățirea condițiilor de igienă și protecție a mediului.
3	Reabilitare moderată Cămin Cultural Putna, satul Putna, județul Suceava	Cultură și patrimoniu	PNRR – C10	Finalizat	Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților culturale și comunitare.
4	Construire și dotare dispensar uman în satul Putna, comuna Putna, județul Suceava	Sănătate	Compania Națională de Investiții (CNI)	Finalizat	Dezvoltarea infrastructurii medicale locale și îmbunătățirea condițiilor de furnizare a serviciilor medicale.
5	Achiziție echipamente pentru locuri de joacă în comuna Putna, județul Suceava	Sport, agrement și spații publice	GAL Sucevița-Putna (Măsura M9)	Finalizat	Crearea unor condiții mai bune pentru activitățile recreative ale copiilor.
6	Dotare cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a	Educație	PNRR	Finalizat	Modernizarea bazei materiale a unității de învățământ și

	Școlii Gimnaziale „Mitropolit Iacob Putneanul” Putna				îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a procesului educațional.
7	Amenajare arhivă în Corpul B și dotarea infrastructurii educaționale a corpurilor A, B și a sălii de sport a Școlii Gimnaziale „Mitropolit Iacob Putneanul”, comuna Putna, județul Suceava – SMIS 124565	Educație și capacitate administrativă	Programul Operațional Regional (POR) 2014 – 2020	Finalizat	Îmbunătățirea infrastructurii educaționale și a condițiilor de desfășurare a activităților școlare și administrative.
8	Realizarea pistelor de biciclete în comuna Putna, județul Suceava	Mobilitate durabilă	Administrația Fondului pentru Mediu (AFM), sesiunea 2022	Finalizat	Dezvoltarea infrastructurii pentru deplasarea cu bicicleta și încurajarea mobilității alternative.

10.2. Proiecte aflate în implementare

Nr. crt	Titlul proiectului și localizare	Domeniu	Sursa de finanțare	Stadiul investiției	Rezultate previzionate
1	Înființare parc fotovoltaic și utilizarea energiei pentru consumul propriu al UAT Comuna Putna, județul Suceava	Energie și mediu	Fondul pentru Modernizare	În implementare	Reducerea consumului de energie electrică din rețea și a cheltuielilor aferente funcționării obiectivelor publice.
2	Modernizarea și eficientizarea sistemului de iluminat public în comuna Putna, județul Suceava	Energie și infrastructură publică	Administrația Fondului pentru Mediu (AFM)	În implementare	Reducerea consumului de energie și a costurilor de operare, precum și îmbunătățirea iluminatului spațiilor publice.
3	Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată din județul Suceava	Infrastructură tehnico-edilitară	Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM), conform proiectului	În implementare, conform stadiului comunicat	Dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare pentru localitățile și utilizatorii incluși în proiect.
4	Surse regenerabile de energie și stocarea energiei – sisteme de baterii	Energie și mediu	Fondul pentru Modernizare	În implementare	Creșterea capacității de stocare a energiei și îmbunătățirea utilizării energiei produse din surse regenerabile.
5	Furnizarea de servicii integrate în comunitățile rurale, pentru facilitarea	Asistență socială	PoIDS	În implementare	Îmbunătățirea accesului persoanelor vulnerabile la servicii sociale și la alte servicii de bază.

	accesului persoanelor vulnerabile la servicii de bază eficiente și de calitate				
6	Reactualizare Plan Urbanistic General al comunei Putna, județul Suceava	Amenajarea teritoriului și urbanism	Buget local și/sau alte surse eligibile	În derulare	Actualizarea cadrului de reglementare urbanistică și fundamentarea dezvoltării teritoriale a comunei.
7	Elaborarea documentației de urbanism de tip PUZ	Amenajarea teritoriului și urbanism	Buget local și/sau alte surse eligibile	În derulare	Reglementarea urbanistică a zonelor vizate și pregătirea acestora pentru dezvoltări viitoare, în condițiile legii.
8	Regenerarea zonei aferente monumentului istoric „Chilia lui Daniil Sihastru”	Cultură, patrimoniu și turism	Buget local și/sau alte surse eligibile	În derulare	Îmbunătățirea condițiilor de acces și vizitare și valorificarea responsabilă a patrimoniului cultural și istoric.

10.3. Proiecte propuse pentru perioada următoare

Proiectele prezentate în continuare reprezintă direcții de investiții propuse pentru dezvoltarea comunei Putna. Implementarea acestora va fi condiționată de aprobarea la nivel local, existența documentațiilor necesare, identificarea surselor de finanțare și îndeplinirea cerințelor de eligibilitate.

Nr. crt.	Titlul proiectului și localizare	Domeniu	Sursa potențială de finanțare	Stadiul investiției	Rezultate previzionate
1	Înființare stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în comuna Putna, județul Suceava	Mobilitate durabilă și mediu	Fonduri europene, buget local și alte surse eligibile	Idee de proiect	Dezvoltarea infrastructurii pentru mobilitatea electrică și sprijinirea tranziției către transport cu emisii reduse.
2	Înființare zonă de agrement „Aventura Parc” în comuna Putna	Turism, sport și agrement	Fonduri europene, buget local și alte surse eligibile	Idee de proiect	Diversificarea ofertei de agrement, creșterea atractivității turistice și prelungirea duratei șederii vizitatorilor.
3	Eficiență energetică sediul Primăriei Comunei Putna	Eficiență energetică și administrație publică	Fonduri europene, buget local și alte surse eligibile	Idee de proiect	Creșterea performanței energetice a clădirii și îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activității administrative.
4	Modernizarea drumului comunal de legătură între localitățile Putna și Moldovița	Infrastructură și transport	Buget local, buget de stat și programe de finanțare eligibile	Idee de proiect	Îmbunătățirea conectivității între localități și facilitarea accesului către obiective turistice și economice.

5	Înființare și dezvoltare serviciu de tip after-school pentru copiii din comuna Putna	Educație și servicii sociale	Fonduri europene, buget local și alte surse eligibile	Idee de proiect	Sprijinirea elevilor prin activități educaționale după programul școlar și facilitarea participării părinților pe piața muncii.
6	Înființare centru rezidențial sau centru de zi pentru persoane vârstnice, în funcție de nevoile identificate	Asistență socială și sănătate	Fonduri europene, buget local și alte surse eligibile	Idee de proiect	Creșterea accesului persoanelor vârstnice la servicii de îngrijire, sprijin și socializare.
7	Modernizarea spațiilor publice prin mobilier urban, iluminat inteligent și soluții de eficientizare a consumului	Infrastructură publică și digitalizare	Buget local și programe de finanțare eligibile	Idee de proiect	Creșterea confortului, siguranței și atractivității spațiilor publice.
8	Extinderea și modernizarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare în zonele neacoperite sau insuficient deservite	Infrastructură tehnico-edilitară	Programe europene, buget de stat și alte surse eligibile	Idee de proiect	Creșterea gradului de acces la servicii publice de bază și reducerea impactului asupra mediului.
9	Modernizarea și reabilitarea drumurilor comunale, a străzilor locale și a drumurilor de acces către obiective de interes public și turistic	Infrastructură și transport	Programul „Anghel Saligny”, buget local și alte surse eligibile	Idee de proiect	Îmbunătățirea accesibilității, siguranței circulației și conectivității localităților componente.

10	Amenajarea de trotuare, alei pietonale, treceri pentru pietoni și măsuri de siguranță rutieră în zonele cu circulație intensă	Mobilitate și siguranță rutieră	Buget local și programe de finanțare eligibile	Idee de proiect	Creșterea siguranței pietonilor, în special a copiilor, persoanelor vârstnice și persoanelor cu mobilitate redusă.
11	Amenajarea și modernizarea parcurilor, spațiilor verzi și locurilor de joacă din comuna Putna	Spații publice și agrement	Buget local și fonduri europene, în funcție de eligibilitate	Idee de proiect	Crearea unor spații accesibile pentru recreere, socializare și activități în aer liber.
12	Dezvoltarea infrastructurii turistice și a traseelor pietonale și velo pentru conectarea obiectivelor de interes local	Turism și mobilitate durabilă	Fonduri europene și alte surse eligibile	Idee de proiect	Diversificarea experiențelor turistice și promovarea deplasărilor nemotorizate.
13	Amenajarea unui centru de informare și promovare turistică pentru comuna Putna	Turism și promovare locală	Fonduri europene, buget local și alte surse eligibile	Idee de proiect	Facilitarea accesului turiștilor la informații despre obiectivele de patrimoniu, trasee, servicii și evenimente locale.
14	Elaborarea și implementarea unui program de promovare turistică a comunei Putna și a patrimoniului cultural și natural	Turism, cultură și patrimoniu	Buget local, programe culturale și fonduri europene eligibile	Idee de proiect	Creșterea vizibilității comunei și consolidarea identității turistice locale.

15	Restaurarea, conservarea și punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu cultural și istoric, în parteneriat cu administratorii sau proprietarii acestora	Cultură și patrimoniu	Programe dedicate patrimoniului, fonduri europene și alte surse eligibile	Idee de proiect	Conservarea patrimoniului și dezvoltarea unor activități culturale și turistice sustenabile.
16	Digitalizarea serviciilor publice ale Primăriei Comunei Putna și dezvoltarea unui sistem electronic de relații cu cetățenii	Digitalizare și capacitate administrativă	Fonduri europene și buget local	Idee de proiect	Simplificarea procedurilor administrative, reducerea timpului de soluționare a solicitărilor și creșterea transparenței.
17	Extinderea sistemului de supraveghere video în zonele publice și în punctele de interes, cu respectarea legislației privind protecția datelor	Siguranță publică și administrație	Buget local și programe eligibile	Idee de proiect	Creșterea siguranței în spațiile publice și sprijinirea prevenirii faptelor antisociale.
18	Dezvoltarea unui sistem de colectare selectivă și îmbunătățirea infrastructurii pentru gestionarea deșeurilor	Mediu și servicii publice	Fonduri europene, buget local și alte surse eligibile	Idee de proiect	Creșterea gradului de colectare separată, reducerea abandonului deșeurilor și îmbunătățirea calității mediului.
19	Amenajarea unor puncte de colectare pentru deșeuri voluminoase, deșeuri din	Mediu și servicii publice	Buget local, programe de mediu și parteneriate cu operatori autorizați	Idee de proiect	Facilitarea colectării corespunzătoare a deșeurilor și

	echipamente electrice și electronice și alte fluxuri speciale				reducerea depozitării necontrolate.
20	Amenajarea și modernizarea sistemului de colectare și evacuare a apelor pluviale în zonele vulnerabile	Infrastructură și adaptare climatică	Buget local, buget de stat și programe eligibile	Idee de proiect	Reducerea riscului de acumulare a apei și a efectelor fenomenelor meteorologice extreme.
21	Elaborarea și implementarea unor măsuri de prevenire și gestionare a riscurilor naturale, inclusiv dotarea serviciilor de intervenție	Protecție civilă și mediu	Buget local și programe de finanțare eligibile	Idee de proiect	Creșterea capacității de răspuns la situații de urgență și protejarea populației și a bunurilor.
22	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și instalarea de sisteme de producere a energiei din surse regenerabile	Energie și mediu	Fondul pentru Modernizare, programe europene și buget local, în funcție de eligibilitate	Idee de proiect	Reducerea consumului energetic, a emisiilor și a cheltuielilor de funcționare a clădirilor publice.
22	Modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale a Școlii Gimnaziale „Mitropolit Iacob Putneanul” și a spațiilor aferente	Educație	Fonduri europene și buget local	Idee de proiect	Îmbunătățirea condițiilor de învățare și diversificarea activităților educaționale.
23	Dezvoltarea serviciilor de sprijin pentru copii și familii, inclusiv activități educaționale, recreative și de consiliere	Educație și servicii sociale	Fonduri europene și buget local	Idee de proiect	Creșterea accesului copiilor și familiilor la servicii de sprijin și prevenirea excluziunii sociale.

24	Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu și a serviciilor comunitare pentru persoanele vârstnice și persoanele vulnerabile	Asistență socială	Fonduri europene, buget local și alte surse eligibile	Idee de proiect	Îmbunătățirea accesului la servicii sociale și sprijinirea menținerii beneficiarilor în comunitate.
25	Sprijinirea antreprenoriatului local, a meșteșugurilor și a activităților economice bazate pe resurse și produse locale	Economie și ocupare	Fonduri europene, intervenții pentru dezvoltare rurală și alte surse eligibile	Idee de proiect	Diversificarea economiei locale, crearea de oportunități de ocupare și valorificarea produselor și serviciilor locale.
26	Organizarea și promovarea evenimentelor culturale, tradiționale și turistice care reflectă identitatea comunei Putna	Cultură și turism	Buget local, AFCN și alte programe culturale eligibile	Idee de proiect	Promovarea tradițiilor locale, creșterea participării comunității și consolidarea imaginii turistice a comunei.
27	Dezvoltarea infrastructurii sportive și de agrement pentru copii, tineri și adulți	Sport și agrement	Buget local și fonduri europene, în funcție de eligibilitate	Idee de proiect	Încurajarea activităților sportive, a unui stil de viață activ și a interacțiunii sociale.
28	Amenajarea unor puncte de odihnă și belvedere, cu mobilier urban și panouri informative, în zonele cu potențial turistic	Turism și spații publice	Buget local și programe de finanțare eligibile	Idee de proiect	Îmbunătățirea experienței vizitatorilor și valorificarea peisajului natural, cu respectarea regimului de protecție aplicabil.
29	Dezvoltarea unei platforme digitale de promovare a comunei Putna, cu informații despre obiective	Digitalizare și turism	Buget local și fonduri europene eligibile	Idee de proiect	Facilitarea accesului la informații și promovarea unitară a ofertei turistice locale.

	turistice, servicii, trasee și evenimente				
30	Actualizarea și completarea bazei de date privind patrimoniul public și privat al comunei și continuarea lucrărilor de înregistrare sistematică a imobilelor	Administrarea teritoriului și capacitate administrativă	Buget local și programe naționale sau europene eligibile	Idee de proiect	Îmbunătățirea evidenței imobilelor, a administrării patrimoniului și a fundamentării investițiilor publice.

10.4. Implementarea și monitorizarea portofoliului de proiecte

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Putna presupune existența unui proces coerent de planificare, coordonare și monitorizare a investițiilor, astfel încât obiectivele strategice stabilite să fie transpuse în proiecte concrete, cu impact pozitiv asupra dezvoltării economice, sociale și teritoriale a comunității.

Autoritatea administrației publice locale, prin Primăria și Consiliul Local al comunei Putna, va avea un rol central în prioritizarea, pregătirea, promovarea și implementarea proiectelor incluse în portofoliul de investiții. Acest proces va necesita o colaborare permanentă cu instituțiile publice, operatorii de servicii comunitare, organizațiile neguvernamentale, reprezentanții mediului economic și ceilalți parteneri relevanți, în vederea valorificării resurselor disponibile și asigurării complementarității intervențiilor propuse.

Pentru asigurarea unei implementări eficiente a strategiei, administrația publică locală va urmări actualizarea periodică a portofoliului de proiecte, în funcție de evoluția necesităților comunității, stadiul investițiilor aflate în derulare și oportunitățile de finanțare identificate. Acest proces va permite adaptarea priorităților de dezvoltare la schimbările economice, sociale și legislative, precum și introducerea unor noi obiective de investiții, atunci când acestea sunt justificate de interesul public local.

O componentă esențială a implementării o reprezintă identificarea și monitorizarea permanentă a surselor de finanțare, prin analiza programelor europene, a mecanismelor guvernamentale, a alocărilor de la bugetul de stat și a altor instrumente financiare disponibile. În acest sens, administrația locală va urmări corelarea proiectelor prioritare cu condițiile de eligibilitate ale programelor de finanțare, astfel încât să fie valorificate oportunitățile care răspund cel mai bine nevoilor de dezvoltare ale comunei Putna.

Totodată, pregătirea corespunzătoare a investițiilor va presupune elaborarea și actualizarea documentațiilor tehnico-economice, a studiilor de fezabilitate, a documentațiilor de avizare a lucrărilor de intervenții și a documentațiilor de urbanism, după caz. Asigurarea unui grad ridicat de maturitate a proiectelor va facilita participarea la apelurile de finanțare și va contribui la reducerea riscurilor asociate întârzierilor, modificărilor tehnice sau dificultăților administrative apărute în perioada de implementare.

Prioritizarea proiectelor de investiții se va realiza pe baza unor criterii obiective, care vor avea în vedere impactul economic și social asupra comunității, caracterul urgent al necesităților identificate, numărul potențialilor beneficiari, maturitatea documentațiilor, disponibilitatea surselor de finanțare și capacitatea bugetului local de a asigura contribuțiile financiare necesare. O atenție deosebită va fi acordată proiectelor care contribuie la îmbunătățirea infrastructurii de bază, creșterea calității serviciilor publice și reducerea disparităților de dezvoltare la nivel local.

În procesul de planificare și implementare, investițiile vor fi corelate cu principiile dezvoltării durabile, prin integrarea obiectivelor privind protecția mediului, utilizarea eficientă a resurselor energetice, adaptarea la schimbările climatice și asigurarea accesibilității pentru toate categoriile de populație. Această abordare urmărește realizarea unor investiții sustenabile, capabile să genereze beneficii pe termen lung și să contribuie la creșterea rezilienței comunității.

Un rol important îl va avea monitorizarea progresului în implementarea strategiei, prin urmărirea indicatorilor de realizare și de rezultat asociați proiectelor. Evaluarea periodică a stadiului fizic și financiar al investițiilor va permite identificarea eventualelor dificultăți, adoptarea măsurilor corective necesare și fundamentarea deciziilor privind continuarea, modificarea sau reprogramarea unor proiecte.

De asemenea, administrația publică locală va urmări consolidarea parteneriatelor instituționale și dezvoltarea unor mecanisme de cooperare cu organizații publice și private, în special pentru proiectele din domeniul turismului, patrimoniului cultural, educației, protecției mediului și serviciilor sociale. Implicarea actorilor locali în procesul de implementare poate contribui la creșterea relevanței investițiilor și la adaptarea acestora la nevoile reale ale comunității.

Rolul portofoliului de proiecte în dezvoltarea comunei Putna

Portofoliul de proiecte reprezintă un instrument strategic de planificare și orientare a investițiilor publice, prin care sunt identificate principalele direcții de intervenție necesare dezvoltării comunei Putna. Acesta permite structurarea obiectivelor investiționale în funcție de domeniile prioritare, estimarea resurselor financiare necesare și stabilirea unui cadru orientativ pentru implementarea proiectelor pe termen scurt, mediu și lung.

Includerea unui proiect în portofoliul Strategiei de Dezvoltare Locală nu constituie o garanție a obținerii finanțării sau a implementării acestuia, ci reflectă identificarea unei necesități de dezvoltare și intenția administrației publice locale de a analiza posibilitatea realizării investiției. Materializarea proiectelor va depinde de oportunitatea și fezabilitatea acestora, disponibilitatea resurselor financiare, îndeplinirea condițiilor de eligibilitate și respectarea procedurilor legale aplicabile.

Valorile estimate ale investițiilor, sursele potențiale de finanțare și perioadele de implementare vor avea un caracter orientativ și vor putea fi revizuite pe măsură ce proiectele avansează către etapele de pregătire, elaborare a documentațiilor tehnico-economice, depunere a cererilor de finanțare, contractare și execuție. Actualizarea acestor informații va permite menținerea unui portofoliu realist, adaptat capacității administrative și financiare a comunei.

În acest context, monitorizarea și actualizarea periodică a portofoliului de proiecte reprezintă condiții esențiale pentru implementarea eficientă a Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Putna,

asigurând continuitatea procesului investițional, utilizarea responsabilă a resurselor publice și orientarea intervențiilor către obiectivele cu impact semnificativ asupra calității vieții locuitorilor și dezvoltării durabile a comunității.

11. Implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei

Coordonarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală va fi asumată și asigurată de Primăria comunei Putna.

Echipa ce va fi desemnată de către executivul primăriei pentru a coordona Strategia va trebui să cuprindă funcționari publici cu specializări tehnice, financiare și juridice, a căror viziune și experiență să permită acoperirea tuturor aspectelor integrate și extinse pe care le presupune implementarea unei strategii multisectoriale și pe termen lung.

Activitățile de monitorizare și evaluare a impactului și, implicit, a rezultatelor au ca scop asigurarea eficienței și calității în implementare, urmărirea sensului de implementare a Strategiei și a componentelor sale, respectiv realizarea obiectivelor propuse.

În cazul apariției de devieri de la planificare, a situațiilor de criză sau de forță majoră, modificări ale precondițiilor, apariția de reacții negative sau neașteptate din partea participanților la Strategie sau la proiecte, activitatea de monitorizare va genera acțiuni de ajustare – restructurare – alocări suplimentare, prin care să se asigure cele mai eficiente și raționale soluții de remediere și readucere a Strategiei sau proiectelor pe sensul de implementare prevăzut și, astfel, să se asigure realizarea impactului așteptat.

Sistemul de evaluare permite să se aprecieze în ce măsura Strategia și proiectele componente şi-au atins obiectivele propuse, iar rezultatele tangibile și intangibile sunt cele prevăzute, în termeni de eficiență, calitate și cantitate.

Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală se realizează la trei momente cheie:

- evaluarea anterioară începerii acțiunii: se evaluează impactul potențial al acțiunii și corectitudinea presupunerilor, constituind un element important de decizie asupra oportunității proiectului/acțiunii.
- evaluarea intermediară a acțiunii: se efectuează la jumătatea perioadei de implementare, analizând cursul corect al acțiunii și rezultatele intermediare.
- evaluarea finală: se realizează după finalizarea proiectului, imediat sau/și după anumite perioade, pentru a analiza dacă au fost atinse rezultatele prevăzute de proiect. Această evaluare poate servi ca justificare pentru noi proiecte care să consolideze sau să corecteze rezultatele realizate.

La nivelul autorităților administrației publice locale, funcția de monitorizare și evaluare va fi asigurată de personalul propriu.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Putna va fi pusă în aplicare prin intermediul unui parteneriat larg la nivel local care va cuprinde reprezentanții tuturor grupurilor de interese și inițiative vizate de Strategie prin obiectivele, direcțiile și acțiunile de dezvoltare.

Principiul parteneriatului presupune, pe lângă implicarea directă a comunității, prin cunoștințe, experiență, proiecte proprii și participarea la consultările publice pe care Autoritatea Publică Locală le va organiza atât în contextul implementării Strategiei, cât și în cel al aplicării legislației privind transparența decizională în administrație și impactul proiectelor asupra mediului.

În ceea ce privește implementarea Strategiei printr-un parteneriat colaborativ și eficient, este necesară continuarea eforturilor de implicare coerentă a comunității în proiectele relevante și stimularea contribuțiilor cetățenilor, grupurilor și organizațiilor la atingerea viziunii strategice

12. Surse de finațare

12.1 Surse de finanțare din bugetele naționale

Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”

Programul Național de Investiții „Anghel Saligny” reprezintă unul dintre principalele instrumente de finanțare publică destinate dezvoltării și modernizării infrastructurii de bază la nivelul unităților administrativ-teritoriale din România. Instituit prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2021, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 183/2022, cu modificările și completările ulterioare, programul urmărește diminuarea disparităților teritoriale, îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației și creșterea accesibilității la servicii publice esențiale, prin susținerea investițiilor în infrastructura tehnico-edilitară și de transport.

Programul a fost conceput pentru a răspunde necesităților de dezvoltare ale comunităților locale, în special ale celor care se confruntă cu deficiențe în ceea ce privește infrastructura rutieră, accesul la apă potabilă, serviciile de canalizare și sistemele de distribuție a gazelor naturale. Prin intermediul acestui mecanism de finanțare, autoritățile administrației publice locale pot beneficia de sprijin financiar de la bugetul de stat pentru realizarea unor obiective de investiții de interes public, în condițiile stabilite de legislația specifică și în limita resurselor bugetare disponibile.

Unul dintre obiectivele fundamentale ale programului îl constituie asigurarea unui nivel corespunzător de dezvoltare a infrastructurii de bază, astfel încât populația din mediul rural și urban să beneficieze de condiții îmbunătățite de locuire, mobilitate și acces la utilități. Totodată, investițiile susținute prin acest program contribuie la crearea unui mediu favorabil dezvoltării economice locale, prin îmbunătățirea conectivității teritoriale, facilitarea desfășurării activităților economice și creșterea atractivității localităților pentru investiții private.

Principalele categorii de investiții eligibile în cadrul Programului Național de Investiții „Anghel Saligny” vizează realizarea, extinderea, reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și a rețelelor de canalizare, inclusiv a infrastructurii aferente acestora, precum și dezvoltarea infrastructurii rutiere de interes local și județean. În domeniul transporturilor, programul susține investiții pentru modernizarea drumurilor publice, îmbunătățirea condițiilor de circulație și realizarea unor lucrări care contribuie la creșterea siguranței rutiere și a accesibilității. De asemenea, programul include investiții în infrastructura de distribuție a gazelor naturale, cu respectarea condițiilor și cerințelor specifice prevăzute de cadrul normativ aplicabil.

Din perspectiva dezvoltării durabile, aceste investiții au un rol important în reducerea dezechilibrelor dintre comunitățile care beneficiază de infrastructură modernă și cele în care accesul la utilități și servicii de bază rămâne limitat. Modernizarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare poate contribui la protejarea sănătății populației, la îmbunătățirea condițiilor sanitare și la reducerea impactului negativ asupra mediului. În același timp, dezvoltarea infrastructurii rutiere facilitează

mobilitatea persoanelor și a bunurilor, accesul la unitățile de învățământ, instituțiile medicale, serviciile administrative și alte obiective de interes public.

Beneficiarii programului sunt unitățile administrativ-teritoriale și asociațiile de dezvoltare intercomunitară, în condițiile prevăzute de legislația aplicabilă. Accesarea finanțării presupune respectarea cerințelor privind eligibilitatea investițiilor, pregătirea documentațiilor tehnico-economice, aprobarea indicatorilor tehnico-economici și îndeplinirea obligațiilor administrative și financiare stabilite prin actele normative și contractele de finanțare.

În ceea ce privește implementarea programului, finanțarea obiectivelor de investiții se realizează în limita creditelor bugetare aprobate anual, cu respectarea mecanismelor de prioritizare și a procedurilor de transfer al sumelor de la bugetul de stat. Pentru anul 2026, prin Hotărârea Guvernului nr. 2/2026 au fost stabilite criterii specifice de prioritizare a solicitărilor de transfer, ținând cont de categoriile de investiții și de gradul de decontare a sumelor prevăzute în contractele de finanțare. Aceste măsuri urmăresc corelarea necesarului de finanțare cu resursele bugetare disponibile și susținerea continuității proiectelor aflate în diferite etape de implementare.

Pentru comuna Putna, județul Suceava, Programul Național de Investiții „Anghel Saligny" constituie un instrument de finanțare relevant pentru realizarea obiectivelor strategice privind modernizarea infrastructurii locale și creșterea calității vieții locuitorilor. Având în vedere specificul rural al localității, necesitatea asigurării unor servicii publice corespunzătoare și importanța dezvoltării infrastructurii de bază, investițiile care se încadrează în domeniile finanțate prin program pot contribui la consolidarea capacității de dezvoltare economică și socială a comunei.

În domeniul infrastructurii rutiere, programul prezintă relevanță pentru modernizarea și reabilitarea drumurilor de interes local, îmbunătățirea conexiunilor dintre zonele rezidențiale și principalele obiective de interes public, precum și pentru facilitarea accesului către terenurile agricole, zonele cu potențial economic și obiectivele turistice. Realizarea unor asemenea investiții poate contribui la reducerea dificultăților de deplasare, creșterea siguranței circulației și îmbunătățirea condițiilor de transport pentru locuitori, operatori economici și vizitatori.

Programele Administrației Fondului pentru Mediu (AFM)

Administrația Fondului pentru Mediu (AFM) reprezintă una dintre principalele instituții publice din România responsabile cu gestionarea și implementarea mecanismelor de finanțare destinate protecției mediului, îmbunătățirii calității factorilor de mediu, promovării eficienței energetice și reducerii impactului negativ al activităților umane asupra ecosistemelor naturale. Prin intermediul programelor finanțate din Fondul pentru mediu, instituția contribuie la realizarea obiectivelor naționale și europene privind dezvoltarea durabilă, combaterea schimbărilor climatice,

reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, utilizarea eficientă a resurselor naturale și tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon.

Programele gestionate de AFM constituie instrumente de sprijin financiar pentru implementarea unor proiecte de investiții cu impact direct asupra calității mediului și asupra eficienței utilizării resurselor energetice. Acestea se adresează unor categorii diversificate de beneficiari, inclusiv autorităților administrației publice locale, instituțiilor publice, operatorilor economici și persoanelor fizice, în funcție de obiectivele specifice, criteriile de eligibilitate și condițiile stabilite prin ghidurile de finanțare aprobate pentru fiecare program.

Un rol important al acestor finanțări îl reprezintă sprijinirea comunităților locale în procesul de modernizare a infrastructurii publice și de adaptare la cerințele actuale privind eficiența energetică și protecția mediului. În acest context, autoritățile administrației publice locale pot identifica oportunități de finanțare pentru realizarea unor investiții care să contribuie atât la reducerea cheltuielilor de funcționare și întreținere a infrastructurii publice, cât și la creșterea calității serviciilor oferite populației.

În funcție de programele lansate și de condițiile de eligibilitate, autoritățile publice locale pot identifica oportunități pentru:

- creșterea eficienței energetice a clădirilor publice;
- modernizarea sistemelor de iluminat public;
- dezvoltarea infrastructurii pentru mobilitate cu emisii reduse;
- alte investiții de mediu pentru care sunt prevăzute categorii eligibile de solicitanți publici.

Beneficiari: autorități publice locale sau alte categorii de solicitanți, în funcție de program.

Pentru comuna Putna, județul Suceava, programele de finanțare gestionate de Administrația Fondului pentru Mediu pot reprezenta o oportunitate importantă pentru modernizarea infrastructurii publice, îmbunătățirea eficienței energetice și promovarea unor soluții de dezvoltare locală compatibile cu principiile sustenabilității și protecției mediului.

În contextul necesității de optimizare a cheltuielilor publice și de adaptare a infrastructurii locale la standardele actuale de performanță energetică, identificarea și valorificarea surselor de finanțare dedicate investițiilor de mediu poate contribui la realizarea obiectivelor strategice ale administrației publice locale. Prin implementarea unor proiecte corespunzătoare nevoilor comunității, comuna Putna poate urmări reducerea consumurilor energetice, eficientizarea serviciilor publice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale locuitorilor.

Programele Companiei Naționale de Investiții (CNI)

Compania Națională de Investiții S.A. (CNI) reprezintă un instrument important de implementare a investițiilor publice la nivel național, având ca obiectiv dezvoltarea, modernizarea și îmbunătățirea infrastructurii de interes public. Prin programele și subprogramele de investiții pe care le gestionează, CNI contribuie la reducerea disparităților teritoriale, la creșterea accesibilității populației la servicii publice de calitate și la îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților educaționale, culturale, sportive și sociale.

Domeniile de intervenție pot include dezvoltarea infrastructurii educaționale, prin construirea și modernizarea unităților de învățământ, realizarea unor investiții în infrastructura sportivă, reabilitarea și valorificarea obiectivelor culturale, precum și dezvoltarea infrastructurii sanitare și a altor clădiri sau facilități publice. În funcție de subprogramul aplicabil, investițiile pot viza și alte categorii de obiective de interes public sau social, care contribuie la îmbunătățirea serviciilor oferite populației și la dezvoltarea echilibrată a comunităților.

Beneficiarii potențiali ai investițiilor derulate prin CNI includ unitățile administrativ-teritoriale, autoritățile și instituțiile publice, precum și alte entități prevăzute de legislația aplicabilă. Promovarea obiectivelor de investiții presupune respectarea condițiilor specifice de includere în programe, existența documentațiilor tehnico-economice necesare, clarificarea regimului juridic al terenurilor și construcțiilor și îndeplinirea celorlalte cerințe administrative și tehnice stabilite prin cadrul normativ.

Pentru comuna Putna, județul Suceava, programele derulate prin Compania Națională de Investiții pot constitui o oportunitate de finanțare pentru modernizarea infrastructurii comunitare și îmbunătățirea calității serviciilor publice. Având în vedere necesitatea dezvoltării continue a dotărilor și facilităților de interes local, administrația publică poate analiza posibilitatea promovării unor investiții care să răspundă nevoilor actuale și viitoare ale populației.

O direcție prioritară poate fi reprezentată de modernizarea infrastructurii educaționale, prin reabilitarea, extinderea sau dotarea unităților de învățământ, în funcție de starea tehnică a clădirilor și de necesitățile identificate. Investițiile în acest domeniu pot contribui la crearea unor condiții adecvate pentru desfășurarea procesului educațional, îmbunătățirea siguranței și confortului elevilor și cadrelor didactice, precum și la creșterea atractivității infrastructurii școlare locale.

Bugetul local și alte surse naționale

Bugetul local reprezintă una dintre principalele surse de finanțare pentru funcționarea administrației publice locale, întreținerea infrastructurii existente și realizarea investițiilor necesare dezvoltării economice și sociale a comunității. Acesta constituie un instrument esențial pentru implementarea politicilor publice locale, asigurând resursele financiare necesare furnizării serviciilor publice, modernizării infrastructurii și îndeplinirii obiectivelor stabilite prin Strategia de Dezvoltare Locală.

Resursele bugetului local provin din venituri proprii, cote și sume defalcate din anumite venituri ale bugetului de stat, subvenții și alte surse prevăzute de legislația în vigoare. Administrarea eficientă a acestor resurse permite autorităților publice locale să răspundă necesităților comunității și să stabilească prioritățile investiționale în funcție de urgența intervențiilor, impactul economic și social estimat și disponibilitatea fondurilor.

În ceea ce privește finanțarea investițiilor publice, bugetul local poate asigura integral resursele necesare pentru realizarea unor proiecte de dimensiuni reduse, precum lucrări de reparații și întreținere a infrastructurii, modernizarea unor spații publice, achiziționarea de echipamente și dotări sau implementarea unor intervenții punctuale destinate îmbunătățirii serviciilor oferite populației.

Totodată, bugetul local are un rol important în asigurarea contribuției proprii pentru proiectele finanțate din fonduri europene, programe guvernamentale și alte mecanisme de finanțare nerambursabilă. În funcție de condițiile specifice fiecărui program, autoritățile administrației publice locale trebuie să asigure cofinanțarea investițiilor, acoperirea cheltuielilor neeligibile și, după caz, resursele necesare susținerii temporare a cheltuielilor până la rambursarea sau transferul sumelor aferente finanțării.

Pe lângă alocările din bugetul local, administrația publică poate utiliza și alte surse de finanțare pentru implementarea proiectelor de dezvoltare, precum transferurile de la bugetul de stat, subvențiile, împrumuturile contractate în condițiile legii și diferitele forme de cooperare sau parteneriat cu alte autorități și instituții publice. Aceste mecanisme pot contribui la diversificarea resurselor financiare disponibile și la realizarea unor investiții care depășesc capacitatea de finanțare exclusiv din veniturile proprii.

Pentru comuna Putna, județul Suceava, bugetul local constituie un instrument fundamental pentru implementarea obiectivelor și măsurilor prevăzute în Strategia de Dezvoltare Locală, oferind posibilitatea finanțării unor investiții prioritare și asigurării contribuțiilor necesare accesării fondurilor nerambursabile.

În vederea utilizării eficiente a resurselor disponibile, administrația publică locală trebuie să urmărească o planificare financiară multianuală, corelată cu necesitățile comunității și cu prioritățile

de dezvoltare stabilite la nivel local. O atenție deosebită trebuie acordată investițiilor în infrastructura rutieră și tehnico-edilitară, modernizarea clădirilor publice, îmbunătățirea serviciilor comunitare și dezvoltarea facilităților educaționale, culturale și sociale.

De asemenea, diversificarea surselor de finanțare reprezintă o direcție importantă pentru creșterea capacității investiționale a comunei. Prin combinarea resurselor bugetare proprii cu fondurile europene, alocările guvernamentale și alte instrumente financiare disponibile, administrația locală poate urmări realizarea unor proiecte cu impact semnificativ asupra calității vieții populației și asupra dezvoltării economice a localității.

Planificarea și prioritizarea investițiilor trebuie realizate în raport cu capacitatea financiară reală a comunei, obligațiile bugetare existente și necesitatea asigurării continuității serviciilor publice. În acest sens, este importantă evaluarea costurilor totale ale fiecărui proiect, incluzând nu doar cheltuielile aferente realizării investiției, ci și costurile ulterioare de exploatare, administrare, întreținere și eventuală înlocuire a echipamentelor.

12.2 Alternative de finanțare, altele decât fondurile structurale și de coeziune, în care autoritățile publice locale pot fi solicitanți eligibili sau parteneri

Programul Regional Nord-Est 2021–2027

Programul Regional Nord-Est 2021–2027 reprezintă unul dintre principalele instrumente de finanțare europeană destinate susținerii dezvoltării economice, sociale și teritoriale a Regiunii de Dezvoltare Nord-Est, din care fac parte județele Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui. Programul este gestionat de Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, în calitate de Autoritate de Management, și beneficiază de o alocare financiară de aproximativ 1,75 miliarde de euro, provenită din Fondul European de Dezvoltare Regională și contribuția națională.

Obiectivul general al programului constă în promovarea unei dezvoltări regionale echilibrate, inteligente, durabile și incluzive, prin reducerea disparităților economice și sociale, stimularea competitivității mediului de afaceri, modernizarea infrastructurii și îmbunătățirea accesului populației la servicii publice de calitate. Totodată, programul urmărește consolidarea capacității regiunii de a răspunde provocărilor asociate transformării digitale, schimbărilor climatice și tranziției către o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor.

Programul este structurat în opt priorități de finanțare, care vizează creșterea competitivității și inovării, digitalizarea, eficiența energetică și protecția mediului, dezvoltarea mobilității urbane durabile, îmbunătățirea conectivității rutiere, modernizarea infrastructurii educaționale, creșterea atractivității teritoriale și acordarea de asistență tehnică pentru implementarea programului. Aceste priorități sunt corelate cu obiectivele politicii de coeziune a Uniunii Europene pentru perioada 2021–2027 și urmăresc valorificarea potențialului economic și social al regiunii.

În cadrul programului sunt prevăzute intervenții pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, dezvoltarea serviciilor publice digitale, creșterea eficienței energetice a clădirilor, modernizarea infrastructurii educaționale și îmbunătățirea accesibilității teritoriale. De asemenea, anumite priorități urmăresc conservarea și valorificarea patrimoniului cultural, dezvoltarea infrastructurii turistice și regenerarea spațiilor publice, contribuind la creșterea atractivității localităților și la diversificarea oportunităților de dezvoltare economică.

Beneficiarii programului includ unități administrativ-teritoriale, instituții publice, întreprinderi, organizații de cercetare, universități și alte categorii de entități, în funcție de specificul fiecărei priorități și de condițiile stabilite prin ghidurile solicitantului. Eligibilitatea proiectelor este determinată de categoria solicitantului, tipul investiției, amplasamentul acesteia și respectarea criteriilor tehnice, financiare și administrative prevăzute pentru fiecare apel.

Pentru comuna Putna, județul Suceava, Programul Regional Nord-Est 2021–2027 poate constitui o sursă importantă de finanțare pentru proiecte care contribuie la dezvoltarea infrastructurii publice, îmbunătățirea serviciilor comunitare și valorificarea potențialului economic, cultural și turistic al localității. Accesarea fondurilor disponibile trebuie corelată cu prioritățile Strategiei de Dezvoltare Locală și cu condițiile de eligibilitate aplicabile unităților administrativ-teritoriale rurale.

O posibilă direcție de intervenție o reprezintă modernizarea infrastructurii educaționale, prin reabilitarea, extinderea și dotarea unităților de învățământ, în măsura în care apelurile dedicate permit participarea comunelor. Astfel de investiții pot contribui la îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților educaționale, creșterea accesibilității pentru elevi și asigurarea unui mediu educațional modern, sigur și adaptat cerințelor actuale.

De asemenea, investițiile în eficiență energetică și digitalizare pot reprezenta oportunități pentru optimizarea funcționării infrastructurii publice și îmbunătățirea relației dintre administrație și cetățeni. În funcție de apelurile disponibile, comuna poate analiza posibilitatea modernizării energetice a clădirilor publice, reducerii consumurilor de energie și introducerii unor soluții digitale pentru simplificarea procedurilor administrative și facilitarea accesului la servicii publice.

Planul Strategic PAC 2023–2027 și intervenția LEADER – DR-36

Planul Strategic al Politicii Agricole Comune (PS PAC) 2023–2027 reprezintă principalul instrument de implementare a politicilor europene destinate susținerii agriculturii, dezvoltării rurale și creșterii competitivității economice a comunităților rurale din România. Finanțat din fonduri europene și naționale, programul urmărește modernizarea sectorului agricol, diversificarea activităților economice, îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației și promovarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate și durabile.

În cadrul acestui program, un rol important îl deține intervenția DR-36 – LEADER – Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, care promovează o abordare participativă a dezvoltării rurale, bazată pe implicarea directă a autorităților publice, mediului economic, organizațiilor neguvernamentale și reprezentanților comunităților locale. Intervenția este implementată prin intermediul Grupurilor de Acțiune Locală (GAL), care elaborează și gestionează Strategii de Dezvoltare Locală adaptate necesităților și particularităților teritoriilor pe care le reprezintă.

Abordarea LEADER urmărește valorificarea potențialului economic, social, cultural și natural al zonelor rurale, prin finanțarea unor proiecte care răspund nevoilor identificate la nivel local. Astfel, intervenția DR-36 poate susține dezvoltarea activităților neagricole, înființarea și diversificarea afacerilor, investițiile în infrastructura de mici dimensiuni, îmbunătățirea serviciilor comunitare, promovarea patrimoniului local și dezvoltarea unor inițiative de cooperare între actorii publici și privați.

În funcție de intervențiile prevăzute în strategiile GAL, finanțările pot fi orientate către modernizarea unor spații și facilități publice, dezvoltarea serviciilor destinate populației, susținerea antreprenoriatului rural, promovarea turismului și valorificarea tradițiilor și resurselor locale. Un accent deosebit este acordat inițiativelor care contribuie la crearea de locuri de muncă, diversificarea economiei rurale, incluziunea socială și consolidarea capacității comunităților de a-și gestiona propriile procese de dezvoltare.

Potrivit cadrului de implementare al intervenției DR-36, sprijinul nerambursabil pentru proiectele selectate în cadrul strategiilor locale poate ajunge la maximum 200.000 de euro, cu o intensitate a finanțării de până la 100%, în funcție de tipul proiectului și de condițiile aplicabile. Valoarea efectivă a sprijinului și contribuția proprie sunt stabilite prin fișele intervențiilor și ghidurile aferente apelurilor de selecție.

Beneficiarii potențiali includ autorități publice locale, întreprinderi, fermieri, organizații neguvernamentale, asociații și alte entități publice sau private, în funcție de prevederile Strategiei de Dezvoltare Locală și de condițiile specifice fiecărui apel. Eligibilitatea este determinată de apartenența solicitantului la teritoriul GAL, de tipul investiției propuse și de respectarea criteriilor de selecție și finanțare.

Pentru comuna Putna, județul Suceava, intervenția DR-36 LEADER constituie o oportunitate de finanțare pentru realizarea unor proiecte de dezvoltare locală, prin intermediul Grupului de Acțiune Locală Sucevița–Putna, din al cărui teritoriu face parte comuna. GAL Sucevița–Putna acoperă 16 unități administrativ-teritoriale din județul Suceava și implementează o Strategie de Dezvoltare Locală pentru perioada 2023–2027, adaptată caracteristicilor economice, sociale și

teritoriale ale microregiunii. Conform informațiilor publicate de GAL, strategia a fost actualizată inclusiv în anul 2026, versiunea 1.3 fiind publicată la data de 13 februarie 2026.

Prin intermediul finanțărilor disponibile la nivelul GAL, comuna Putna poate analiza posibilitatea implementării unor investiții de mici dimensiuni în infrastructura comunitară, modernizarea unor spații publice, dezvoltarea serviciilor locale și îmbunătățirea dotărilor destinate populației, în măsura în care aceste activități sunt incluse în intervențiile aprobate.

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) reprezintă un instrument strategic de finanțare europeană, elaborat în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență al Uniunii Europene, având ca obiectiv susținerea reformelor structurale și a investițiilor necesare dezvoltării economice și sociale a României. Programul a fost conceput pentru a contribui la redresarea economică în urma crizei generate de pandemia COVID-19, la consolidarea capacității instituționale și la accelerarea tranziției către o economie sustenabilă, digitalizată și competitivă.

PNRR urmărește implementarea unor investiții și reforme în domenii esențiale pentru dezvoltarea națională, precum eficiența energetică, protecția mediului, infrastructura de transport, educația, sănătatea, digitalizarea administrației publice și modernizarea serviciilor oferite populației. Prin intermediul acestui mecanism, România a beneficiat de sprijin financiar european sub formă de granturi nerambursabile și împrumuturi, alocate în funcție de îndeplinirea jaloanelor și țintelor asumate.

În urma revizuirilor succesive ale planului, alocarea financiară a României a fost stabilită în anul 2026 la aproximativ 20,1 miliarde de euro, din care circa 13,6 miliarde de euro reprezintă granturi nerambursabile, iar aproximativ 6,5 miliarde de euro sunt împrumuturi. Fondurile au fost destinate implementării reformelor și investițiilor incluse în componentele aprobate ale planului.

Un rol important în cadrul PNRR l-au avut investițiile destinate autorităților administrației publice locale, prin finanțarea unor proiecte privind renovarea energetică a clădirilor publice, dezvoltarea infrastructurii educaționale, digitalizarea serviciilor administrative, îmbunătățirea infrastructurii comunitare și promovarea mobilității durabile. Aceste intervenții au urmărit reducerea disparităților teritoriale, creșterea eficienței utilizării resurselor publice și îmbunătățirea calității vieții populației.

Beneficiarii programului au inclus unități administrativ-teritoriale, instituții publice, întreprinderi, organizații și alte categorii de entități, în funcție de componentele și investițiile finanțate. Accesarea fondurilor s-a realizat în baza apelurilor și procedurilor specifice, cu respectarea condițiilor de eligibilitate, a cerințelor tehnice și financiare și a termenelor de implementare stabilite prin contractele de finanțare.

Pentru comuna Putna, județul Suceava, Planul Național de Redresare și Reziliență reprezintă un instrument de finanțare relevant pentru investițiile publice contractate în cadrul programului, precum și pentru evaluarea rezultatelor și beneficiilor generate de proiectele implementate la nivel local.

Domeniile de intervenție susținute prin PNRR prezintă relevanță pentru obiectivele de dezvoltare ale comunei, în special în ceea ce privește modernizarea infrastructurii publice, creșterea eficienței energetice a clădirilor, îmbunătățirea serviciilor educaționale și administrative și promovarea unor soluții sustenabile de dezvoltare teritorială.

Investițiile în renovarea energetică a clădirilor publice pot contribui la reducerea consumurilor energetice, diminuarea cheltuielilor de funcționare și îmbunătățirea confortului utilizatorilor. De asemenea, proiectele de digitalizare pot sprijini eficientizarea activităților administrative, simplificarea procedurilor și facilitarea accesului cetățenilor la informații și servicii publice.

Programul LIFE 2021–2027

Programul LIFE reprezintă principalul instrument financiar al Uniunii Europene dedicat protecției mediului, conservării biodiversității și combaterii schimbărilor climatice, contribuind la implementarea obiectivelor și politicilor europene în domeniul dezvoltării durabile. Pentru perioada de programare 2021–2027, programul urmărește promovarea tranziției către o economie sustenabilă, circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, precum și îmbunătățirea calității mediului și consolidarea capacității comunităților de adaptare la efectele schimbărilor climatice.

Programul este structurat în patru subprograme principale, respectiv „Natură și biodiversitate”, „Economia circulară și calitatea vieții”, „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea” și „Tranziția către energia curată”. Prin intermediul acestora sunt susținute proiecte care contribuie la conservarea și restaurarea ecosistemelor naturale, protejarea speciilor și habitatelor, reducerea poluării, gestionarea durabilă a resurselor naturale și promovarea unor soluții inovatoare pentru reducerea impactului activităților umane asupra mediului.

Finanțările acordate prin Programul LIFE sunt orientate către proiecte care demonstrează rezultate concrete în domeniul protecției mediului și care pot contribui la dezvoltarea, testarea și promovarea unor soluții și bune practici aplicabile și în alte teritorii. Investițiile pot include acțiuni de conservare a habitatelor naturale, restaurarea ecosistemelor degradate, protejarea biodiversității, gestionarea eficientă a resurselor de apă și a deșeurilor, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și dezvoltarea unor măsuri de adaptare la fenomene climatice extreme.

Un element distinctiv al programului îl constituie accentul pus pe caracterul demonstrativ, inovator și replicabil al proiectelor, precum și pe contribuția acestora la aplicarea legislației și

politicilor europene de mediu. În acest sens, proiectele trebuie să prezinte obiective clare, rezultate măsurabile și un impact pozitiv asupra mediului, fiind încurajată cooperarea între autorități publice, instituții de cercetare, organizații neguvernamentale și operatori economici.

Beneficiarii eligibili pot include autorități publice locale și centrale, instituții publice, organizații neguvernamentale, întreprinderi și alte entități juridice din statele participante la program. Condițiile de participare, valoarea finanțării, rata contribuției europene și cheltuielile eligibile sunt stabilite prin documentația specifică fiecărui apel de proiecte.

Pentru comuna Putna, județul Suceava, Programul LIFE poate constitui o oportunitate de finanțare pentru implementarea unor proiecte destinate protejării patrimoniului natural, conservării biodiversității și promovării unei gestionări responsabile a resurselor de mediu. Având în vedere particularitățile geografice ale localității, caracterul rural și prezența unor zone naturale și forestiere valoroase în împrejurimi, dezvoltarea unor inițiative de protecție a mediului poate reprezenta o direcție importantă în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală.

O posibilă direcție de intervenție o reprezintă conservarea biodiversității și protejarea habitatelor naturale, prin implementarea unor măsuri care urmăresc menținerea echilibrului ecologic, prevenirea degradării ecosistemelor și protejarea speciilor de floră și faună. În funcție de condițiile de eligibilitate și de caracteristicile proiectelor, pot fi analizate acțiuni de restaurare ecologică, monitorizare a biodiversității și promovare a unor practici durabile de utilizare a terenurilor și resurselor naturale.

De asemenea, Programul LIFE poate susține dezvoltarea unor proiecte privind adaptarea la schimbările climatice și reducerea vulnerabilității comunității la fenomene meteorologice extreme. În acest context, comuna Putna poate analiza oportunitatea unor intervenții bazate pe soluții naturale, care să contribuie la reducerea riscurilor asociate precipitațiilor abundente, eroziunii solului, degradării terenurilor și altor efecte ale schimbărilor climatice, în măsura în care aceste riscuri sunt confirmate prin analize și documentații de specialitate.

Programul Europa Creativă 2021–2027

Programul Europa Creativă reprezintă principalul instrument de finanțare al Uniunii Europene destinat susținerii sectoarelor culturale și creative, având ca obiectiv promovarea diversității culturale, protejarea și valorificarea patrimoniului european și consolidarea cooperării între organizațiile și instituțiile din domeniul culturii. Pentru perioada de programare 2021–2027, programul contribuie la dezvoltarea unui spațiu cultural european dinamic, favorizând schimburile de experiență, mobilitatea artiștilor și profesioniștilor, promovarea creației artistice și creșterea accesului publicului la activități culturale diversificate.

Programul este structurat în trei componente principale: Cultură, MEDIA și Intersectorială, fiecare urmărind obiective specifice de dezvoltare și consolidare a sectoarelor culturale și creative. Componenta Cultură sprijină proiectele de cooperare culturală europeană, circulația operelor și a artiștilor, promovarea patrimoniului și dezvoltarea capacității organizațiilor culturale. Componenta MEDIA este dedicată sectorului audiovizual european, în timp ce componenta Intersectorială susține cooperarea și inovarea între diferite domenii culturale și creative.

Finanțările acordate prin Europa Creativă urmăresc stimularea colaborării transnaționale și dezvoltarea unor proiecte culturale cu valoare adăugată europeană. În acest context, pot fi susținute inițiative de promovare a patrimoniului material și imaterial, organizarea unor evenimente și activități culturale comune, dezvoltarea unor platforme de cooperare, utilizarea tehnologiilor digitale pentru promovarea culturii și realizarea unor schimburi de bune practici între organizații din diferite state participante.

Un element important al programului îl reprezintă accentul pus pe cooperarea internațională, inovare și participarea publicului la viața culturală. Proiectele finanțate trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor europene privind diversitatea culturală, incluziunea socială și accesibilitatea culturii, fiind încurajate inițiativele care promovează implicarea comunităților locale, dezvoltarea publicului și valorificarea identităților culturale specifice.

Beneficiarii eligibili includ organizații culturale, instituții publice, asociații, fundații, operatori din sectoarele culturale și creative și alte entități juridice care îndeplinesc cerințele prevăzute în documentația apelurilor. Accesarea finanțării se realizează în cadrul unor proceduri competitive, iar condițiile privind parteneriatele internaționale, contribuția proprie, activitățile eligibile și rezultatele urmărite diferă în funcție de tipul intervenției.

Pentru comuna Putna, județul Suceava, Programul Europa Creativă poate reprezenta o oportunitate de finanțare pentru dezvoltarea unor inițiative culturale, promovarea patrimoniului istoric și spiritual și consolidarea cooperării cu instituții și organizații culturale din alte state europene. Având în vedere importanța istorică și culturală a localității, precum și rolul Mănăstirii Putna în patrimoniul cultural românesc, valorificarea identității locale prin proiecte culturale cu dimensiune europeană poate contribui la creșterea vizibilității comunei și la diversificarea activităților culturale și turistice.

O direcție relevantă de intervenție o constituie promovarea și valorificarea patrimoniului cultural material și imaterial, prin realizarea unor proiecte care urmăresc documentarea, prezentarea și transmiterea tradițiilor, obiceiurilor, meșteșugurilor și elementelor de identitate culturală specifice zonei. În acest sens, pot fi analizate inițiative de organizare a unor evenimente culturale, expoziții tematice, ateliere de creație, activități educaționale și proiecte de promovare digitală a patrimoniului local, cu respectarea condițiilor de eligibilitate ale apelurilor.

Administrația Fondului Cultural Național (AFCN)

Administrația Fondului Cultural Național (AFCN) reprezintă o instituție publică de interes național, aflată în subordinea Ministerului Culturii, care are ca principal obiectiv susținerea și promovarea proiectelor și programelor culturale prin acordarea de finanțări nerambursabile. Activitatea instituției contribuie la dezvoltarea sectorului cultural din România, diversificarea ofertei culturale, conservarea și valorificarea patrimoniului național și facilitarea accesului populației la activități culturale și artistice.

Finanțările acordate prin AFCN urmăresc încurajarea inițiativelor culturale, stimularea creativității și consolidarea participării comunităților la viața culturală. Prin intermediul sesiunilor competitive de finanțare sunt susținute proiecte care contribuie la promovarea identității culturale, păstrarea și transmiterea tradițiilor, dezvoltarea educației prin cultură și valorificarea patrimoniului material și imaterial. Totodată, programul încurajează colaborarea dintre instituțiile culturale, organizațiile neguvernamentale, autoritățile publice și alți actori implicați în dezvoltarea culturală.

Domeniile de finanțare pot include, în funcție de prioritățile și condițiile stabilite pentru fiecare sesiune, patrimoniul cultural material și imaterial, educația prin cultură, artele vizuale, artele spectacolului, proiectele interdisciplinare, promovarea culturii scrise și alte inițiative care contribuie la dezvoltarea și diversificarea activităților culturale. O atenție deosebită este acordată proiectelor care facilitează accesul la cultură în comunitățile cu oportunități culturale limitate, stimulează participarea publicului și contribuie la promovarea valorilor și tradițiilor locale.

Beneficiarii eligibili pot include asociații, fundații, instituții publice de cultură și alte categorii de operatori culturali care îndeplinesc condițiile prevăzute în regulamentele și ghidurile de finanțare. Acordarea sprijinului financiar se realizează în urma unui proces competitiv de evaluare și selecție, pe baza relevanței culturale a proiectelor, calității activităților propuse, impactului asupra publicului și capacității solicitantului de a implementa proiectul. Valoarea finanțării, contribuția proprie și cheltuielile eligibile sunt stabilite prin regulile specifice fiecărei sesiuni.

Pentru comuna Putna, județul Suceava, finanțările acordate de Administrația Fondului Cultural Național pot reprezenta o oportunitate pentru promovarea patrimoniului istoric, cultural și spiritual al localității, precum și pentru dezvoltarea unor activități educative și culturale destinate comunității. Având în vedere importanța istorică a Mănăstirii Putna, tradițiile specifice zonei Bucovinei și potențialul cultural și turistic al localității, susținerea inițiativelor culturale poate contribui la consolidarea identității locale și la creșterea atractivității comunei.

O direcție importantă de intervenție o constituie conservarea și valorificarea patrimoniului cultural material și imaterial, prin realizarea unor proiecte dedicate promovării tradițiilor, obiceiurilor, meșteșugurilor și elementelor de identitate locală. În acest sens, pot fi avute în vedere organizarea unor expoziții tematice, ateliere de meșteșuguri tradiționale, manifestări culturale,

activități de documentare a patrimoniului și inițiative de transmitere a valorilor culturale către generațiile tinere, în condițiile de eligibilitate ale apelurilor.

De asemenea, finanțările AFCN pot susține dezvoltarea educației culturale și implicarea activă a comunității, prin organizarea unor programe și activități destinate copiilor, tinerilor și altor categorii de populație. Proiectele pot include ateliere educative, activități artistice, evenimente culturale și inițiative de promovare a istoriei locale, contribuind la dezvoltarea creativității, încurajarea participării culturale și consolidarea sentimentului de apartenență la comunitate.

Alte programe europene și mecanisme de cooperare

Pe lângă principalele programe de finanțare europene și naționale, autoritățile administrației publice locale pot identifica oportunități suplimentare de dezvoltare prin intermediul unor instrumente europene dedicate cooperării teritoriale, educației, dezvoltării competențelor și consolidării parteneriatelor internaționale. Aceste mecanisme contribuie la promovarea schimburilor de experiență, transferului de bune practici și implementării unor proiecte comune, care urmăresc îmbunătățirea capacității administrative, dezvoltarea serviciilor publice și creșterea calității vieții în comunitățile locale.

Printre principalele instrumente de finanțare se numără Programul Erasmus+ și programele de cooperare teritorială europeană Interreg, care oferă posibilitatea dezvoltării unor inițiative în parteneriat cu instituții, organizații și autorități din alte regiuni sau state. Prin intermediul acestora pot fi susținute proiecte în domenii precum educația, formarea profesională, incluziunea socială, protecția mediului, dezvoltarea comunitară și cooperarea instituțională.

Programul Erasmus+ 2021–2027 reprezintă principalul instrument european destinat educației, formării, tineretului și sportului. Acesta sprijină dezvoltarea competențelor, mobilitatea în scop educațional, cooperarea între instituții și promovarea incluziunii sociale. În funcție de acțiunile și apelurile disponibile, finanțările pot susține schimburi de experiență, proiecte educaționale, parteneriate pentru cooperare și inițiative dedicate tinerilor și personalului din instituțiile participante.

Pentru comunitățile rurale, Erasmus+ poate contribui la îmbunătățirea oportunităților educaționale, dezvoltarea competențelor digitale și profesionale și creșterea participării tinerilor la activități de învățare și cooperare europeană. Beneficiarii pot include instituții de învățământ, autorități publice, organizații neguvernamentale și alte entități eligibile, în condițiile stabilite pentru fiecare acțiune.

Un alt instrument important îl reprezintă programele Interreg, destinate consolidării cooperării între regiuni și comunități din state diferite. Acestea urmăresc soluționarea unor provocări comune, reducerea disparităților teritoriale și promovarea dezvoltării durabile prin proiecte realizate în parteneriat. Domeniile de intervenție pot include protecția mediului, adaptarea la schimbările

climatice, educația, sănătatea, consolidarea capacității administrative și dezvoltarea cooperării transfrontaliere.

Pentru județul Suceava prezintă relevanță Programul Interreg NEXT România–Ucraina 2021–2027, a cărui arie eligibilă cuprinde județele Suceava, Botoșani, Maramureș, Satu Mare și Tulcea, alături de patru regiuni din Ucraina. Programul sprijină inițiative comune în domeniul protecției mediului, prevenirii riscurilor, educației, sănătății și cooperării instituționale.

Beneficiarii potențiali ai acestor instrumente includ autorități publice locale, instituții de învățământ, organizații neguvernamentale, instituții publice și alte entități eligibile. Participarea este condiționată de respectarea cerințelor fiecărui apel, inclusiv a celor privind teritoriul eligibil, tipul activităților finanțate, capacitatea administrativă și financiară și constituirea parteneriatelor necesare.

Pentru comuna Putna, județul Suceava, programele Erasmus+, Interreg și celelalte mecanisme europene de cooperare pot constitui oportunități complementare de finanțare pentru dezvoltarea comunității, consolidarea capacității instituționale și promovarea colaborării cu autorități și organizații din alte regiuni sau state europene.

În domeniul educației și dezvoltării competențelor, comuna Putna poate beneficia de oportunitățile oferite prin Erasmus+, prin susținerea participării unităților de învățământ, a tinerilor și a organizațiilor locale la proiecte educaționale și schimburi de experiență. Astfel de inițiative pot contribui la dezvoltarea competențelor digitale, lingvistice și interculturale, îmbunătățirea practicilor educaționale și creșterea accesului tinerilor din mediul rural la oportunități de formare și dezvoltare personală.

O direcție importantă o reprezintă dezvoltarea cooperării transfrontaliere prin intermediul Programului Interreg NEXT România–Ucraina, având în vedere amplasarea comunei Putna în județul Suceava, teritoriu inclus în aria eligibilă a programului. Prin realizarea unor parteneriate cu autorități publice, instituții și organizații din regiunile eligibile ale Ucrainei, pot fi analizate proiecte comune privind protecția mediului, conservarea biodiversității, prevenirea riscurilor naturale, îmbunătățirea serviciilor educaționale și consolidarea cooperării instituționale.

13. BIBLIOGRAFIE

13.1 Documente strategice și de planificare la nivel european

1. Comisia Europeană – Politica de coeziune a Uniunii Europene pentru perioada 2021–2027. Disponibil la: https://ec.europa.eu/regional_policy/

2. Comisia Europeană – Pactul Ecologic European (European Green Deal), document strategic privind tranziția către o economie sustenabilă și neutră climatic. Disponibil la: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

3. Comisia Europeană – Planul de investiții pentru o Europă durabilă, instrument de susținere a obiectivelor Pactului Ecologic European.

4. Consiliul Uniunii Europene – Agenda strategică a Uniunii Europene și concluziile privind dezvoltarea durabilă și implementarea Agendei 2030. Disponibil la: https://www.consilium.europa.eu/

5. Organizația Națiunilor Unite – Transformarea lumii noastre: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, adoptată în anul 2015. Disponibil la: https://sdgs.un.org/2030agenda

6. Comisia Europeană – Politica Agricolă Comună 2023–2027, documente și orientări privind agricultura și dezvoltarea rurală. Disponibil la: https://agriculture.ec.europa.eu/

7. Parlamentul European – Instrumentele Politicii Agricole Comune și reformele acestora. Disponibil la: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/107/instrumentele-pac-si-reformele-acestora

8. Comisia Europeană – Programul LIFE 2021–2027, documente programatice privind protecția mediului, biodiversitatea și acțiunile climatice. Disponibil la: https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life_en

9. Comisia Europeană – Programul Europa Creativă 2021–2027, documente privind dezvoltarea sectoarelor culturale și creative. Disponibil la: https://culture.ec.europa.eu/creative-europe

10. Comisia Europeană – Programul Erasmus+ 2021–2027, documente programatice privind educația, formarea profesională, tineretul și sportul. Disponibil la: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/

13.2 Documente strategice și programe de dezvoltare la nivel național, regional și local

11. Guvernul României – Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 877/2018. Disponibil la: https://dezvoltaredurabila.gov.ro/

12. Guvernul României – Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR), inclusiv documentele și modificările aprobate. Disponibil la: https://mfe.gov.ro/pnrr/

13. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene – Acordul de Parteneriat al României pentru perioada de programare 2021–2027 și documentele programatice aferente fondurilor europene. Disponibil la: https://mfe.gov.ro/

14. Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est – Programul Regional Nord-Est 2021–2027, versiunea aprobată și modificările ulterioare. Disponibil la: https://regionordest.ro/

15. Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est – Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021–2027. Disponibil la: https://www.adrnordest.ro/

16. Consiliul Județean Suceava – Strategia de dezvoltare economică și socială a județului Suceava și alte documente de planificare strategică județeană relevante. Disponibil la: https://www.cjsuceava.ro/

17. Primăria Comunei Putna – Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Putna pentru perioada 2014–2020, document de referință pentru analiza evoluției și a priorităților locale.

18. Primăria Comunei Putna – Documente administrative, hotărâri ale Consiliului Local, bugete locale, programe de investiții, documentații de urbanism și informații privind proiectele de dezvoltare locală. Disponibil la: https://www.primariaputna.ro/

19. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale – Planul Strategic PAC 2023–2027 al României. Disponibil la: https://www.madr.ro/

20. Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale – Intervenția DR-36 LEADER – Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, ghiduri și documente de implementare. Disponibil la: https://www.afir.ro/

21. Grupul de Acțiune Locală Sucevița–Putna – Strategia de Dezvoltare Locală 2023–2027, intervenții și documente aferente apelurilor de selecție. Disponibil la: https://leader2023-2027.galsucevitaputna.ro/

22. Programul Interreg NEXT România–Ucraina 2021–2027 – Documente programatice, priorități și ghiduri pentru cooperare transfrontalieră. Disponibil la: https://ro-ua.net/

13.3 Legislație și cadrul normativ relevant

23. Constituția României, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

24. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

25. Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare.

26. Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare.

27. Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

28. Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

29. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare.

30. Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, cu modificările și completările ulterioare.

31. Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

32. Legea nr. 196/2016 privind venitul minim de incluziune, cu modificările și completările ulterioare.

33. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2021 pentru aprobarea Programului Național de Investiții „Anghel Saligny”, aprobată prin Legea nr. 183/2022, cu modificările și completările ulterioare.

34. Ordonanța Guvernului nr. 25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții „C.N.I.” – S.A., aprobată cu modificări prin Legea nr. 117/2002, cu modificările și completările ulterioare.

35. Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind dispozițiile comune aplicabile fondurilor europene pentru perioada 2021–2027.

36. Regulamentul (UE) 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune.

37. Regulamentul (UE) 2021/1059 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind dispozițiile specifice pentru obiectivul Cooperare teritorială europeană (Interreg).

38. Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, cu modificările ulterioare.

39. Regulamentul (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind sprijinul pentru planurile strategice din cadrul politicii agricole comune.

40. Regulamentul (UE) 2021/783 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a Programului pentru mediu și politici climatice (LIFE).

41. Regulamentul (UE) 2021/818 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a Programului Europa Creativă (2021–2027).

42. Regulamentul (UE) 2021/817 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a Erasmus+, programul Uniunii pentru educație și formare, tineret și sport.

Actele normative europene pot fi consultate în baza oficială EUR-Lex, iar legislația națională în Portalul Legislativ al României.

13.4 Surse statistice, demografice și economice

43. Institutul Național de Statistică (INS) – Baza de date TEMPO-Online, indicatori privind populația, structura demografică, fondul locativ, economia, agricultura, infrastructura și serviciile publice. Disponibil la: https://statistici.insse.ro/tempo-online/

44. Institutul Național de Statistică – Recensământul Populației și Locuințelor 2021 (RPL 2021), rezultate definitive privind caracteristicile demografice, etnice, confesionale și socioeconomice ale populației. Disponibil la: https://www.recensamantromania.ro/

45. Institutul Național de Statistică – Anuarul Statistic al României, edițiile relevante pentru perioada analizată. Disponibil la: https://insse.ro/

46. Direcția Județeană de Statistică Suceava – Date statistice și publicații privind evoluția demografică, economică și socială a județului Suceava.

47. Ministerul Finanțelor – Situațiile financiare anuale ale operatorilor economici, date privind activitatea economică și indicatorii financiari. Disponibil la: https://mfinante.gov.ro/

48. Oficiul Național al Registrului Comerțului – Informații statistice privind întreprinderile înregistrate și activitatea mediului economic. Disponibil la: https://www.onrc.ro/

49. TopFirme – Clasamentul societăților comerciale din comuna Putna, județul Suceava, date privind cifra de afaceri, numărul de angajați și mediul de afaceri local. Disponibil la: https://www.topfirme.com/judet/suceava/localitate/putna/

50. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă – Date privind ocuparea forței de muncă, șomajul și evoluția pieței muncii. Disponibil la: https://www.anofm.ro/

51. Ministerul Educației – Date și documente privind organizarea sistemului educațional, infrastructura școlară și populația școlară. Disponibil la: https://www.edu.ro/

52. Institutul Național de Sănătate Publică – Rapoarte și informații privind sănătatea populației și indicatorii de sănătate publică. Disponibil la: https://insp.gov.ro/

13.5 Surse privind infrastructura, mediul, patrimoniul și turismul

53. Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației – Documente privind dezvoltarea locală, infrastructura publică și programele naționale de investiții. Disponibil la: https://www.mdlpa.ro/

54. Compania Națională de Investiții – Documentații privind Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social și subprogramele aferente. Disponibil la: https://www.cni.ro/

55. Administrația Fondului pentru Mediu – Programe de finanțare destinate protecției mediului, eficienței energetice și mobilității durabile. Disponibil la: https://www.afm.ro/

56. Administrația Națională „Apele Române" – Date și informații privind resursele de apă, rețeaua hidrografică și gospodărirea apelor. Disponibil la: https://rowater.ro/

57. Agenția Națională pentru Mediu și Arii Protejate – Informații privind protecția mediului, biodiversitatea, calitatea factorilor de mediu și ariile naturale protejate. Disponibil la: https://www.mmediu.ro/ – portalul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor.

58. Administrația Națională de Meteorologie – Date climatologice, caracteristici meteorologice și informații privind fenomenele climatice. Disponibil la: https://www.meteoromania.ro/

59. Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor – Studii și informații privind regimul hidrologic, riscurile de inundații și resursele de apă. Disponibil la: https://www.hidro.ro/

60. Ministerul Culturii – Documente și informații privind patrimoniul cultural național, monumentele istorice și protejarea patrimoniului construit. Disponibil la: https://www.cultura.ro/

61. Institutul Național al Patrimoniului – Lista Monumentelor Istorice, evidențe și documentații privind patrimoniul cultural construit. Disponibil la: https://patrimoniu.ro/

62. Mănăstirea Putna – Informații istorice, culturale și documentare privind Mănăstirea Putna și patrimoniul religios al localității. Disponibil la: https://www.putna.ro/

63. Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism – Studii, cercetări și informații privind dezvoltarea turismului și valorificarea potențialului turistic al României.

64. Administrația Fondului Cultural Național – Documentații și ghiduri privind finanțarea proiectelor culturale. Disponibil la: https://www.afcn.ro/

13.6 Alte surse documentare și instituționale

65. Primăria Comunei Putna – Date și informații furnizate de compartimentele de specialitate ale administrației publice locale privind infrastructura, serviciile publice, investițiile și proiectele de dezvoltare.

66. Consiliul Local al Comunei Putna – Hotărâri, documente administrative și decizii privind aprobarea investițiilor, a bugetelor locale și a documentațiilor tehnico-economice.

67. Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est – Studii, analize și documente privind dezvoltarea socio-economică, disparitățile teritoriale și perspectivele de dezvoltare ale Regiunii Nord-Est.

68. Consiliul Județean Suceava – Documente de planificare teritorială, rapoarte privind infrastructura județeană și informații referitoare la dezvoltarea economică, socială și turistică a județului.

69. Instituții publice și operatori de servicii de utilitate publică – Date privind alimentarea cu apă, canalizarea, energia electrică, iluminatul public, salubrizarea și infrastructura rutieră.

70. Documentații tehnico-economice, studii de specialitate, rapoarte de monitorizare și alte materiale relevante pentru fundamentarea proiectelor propuse în Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Putna.